

บทที่ 6

การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทย

ในบทนี้จะกล่าวถึงพฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยในอำเภอตุมปัต รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซียที่มีต่อชาวมลายูเชื้อสายมลายู ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเช่นเดียวกันกับการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

พฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทย

การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาจากคำบอกเล่าของชาวมลายูเชื้อสายไทยและการสังเกตการณ์พฤติกรรมการสื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทย จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสังกัดเป็นมโนทัศน์ที่อธิบายลักษณะของพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทยได้ทั้งสิ้น 35 มโนทัศน์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การดำรงเอกลักษณ์ของตนเฉพาะในชุมชนกลุ่มตน

เมื่อมีกิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนา ชาวมลายูเชื้อสายไทยมักจัดพิธีกันเฉพาะในกลุ่มของตนเองเท่านั้น โดยมักจะไม่มีชาวมลายูเชื้อสายมลายูเข้าร่วมด้วย เช่น พระสงฆ์องค์หนึ่งแห่งวัดพิกุลทองระบุว่าพระสงฆ์ทุกรูปของวัดแห่งนี้จะบิณฑบาตเฉพาะในบริเวณหมู่บ้านของชาวมลายูเชื้อสายไทยเท่านั้น และหากไม่จำเป็นจะไม่ผ่านหมู่บ้านของชาวมลายูเชื้อสายมลายู¹ หรือกรณีงานบวชของชาวมลายูเชื้อสายไทยก็มักจะจัดกันในหมู่ชาวมลายูเชื้อสายไทยเท่านั้น หากจะมีชนกลุ่มอื่นร่วมก็อาจเป็นชาวมลายูเชื้อสายจีนที่นับถือศาสนาพุทธ และแม้ไม่ได้กีดกันไม่ให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูเข้าไปเกี่ยวข้อง แต่หากเป็นไปได้ก็จะทำกันเงียบ ๆ ในหมู่ตนเอง

¹สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

ลุงทิวี่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยซึ่งเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนวัดบ้านใน ซึ่งมีพื้นที่ติดกับชุมชนบ่อเสม็ด อำเภอตุ้มปัด ระบุว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็เช่นเดียวกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มักไม่ต้องการให้ชนกลุ่มอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมของศาสนาดนในบางสถานการณ์

เรื่องความรู้สึกบาดเจ็บทางศาสนามักไม่พอใจทางศาสนากับชาติ (เชื้อชาติ) นี้ผมว่าไม่มี ยกเว้นข้อบังคับหรือว่าศีลบางข้อของศาสนา เราก็เหมือนกันเหมือนกับว่าเรามีบวช เราก็ไม่ชอบคนอื่นเข้าไปไซ้ไหม บางสิ่งบางอย่างไม่สมควรเข้าไป เขาก็เหมือนกันนั่นแหละ เหมือนกันว่าวันรายอนี่ธรรมดา ... เราก็เคยไป แต่พอมาถึงวันรายอ เขาก็ไม่ชอบให้คนที่ไม่ใช่ครอบครัวเข้าไป นี่เราก็เข้าใจ เรื่องศาสนา²

นอกจากนี้ เมษาซึ่งเป็นหญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยคนหนึ่งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านบ่อเสม็ด ได้อธิบายในลักษณะคล้ายคลึงกันว่า สำหรับเธอแล้วแม้จะมีเพื่อนสนิทที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่เมื่อมีงานประเพณีของตนก็มักจะไม่เชิญชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาร่วมงาน แต่หากจะเชิญก็จะเชิญญาติพี่น้องของตนและชาวไทยเชื้อสายไทยจากฝั่งไทยมากกว่า³

ข้อมูลที่ลุงทิวี่และเมษาระบุถึงสอดคล้องต้องกันกับสิ่งที่ผู้ศึกษาค้นพบในสนามวิจัย เนื่องจากในช่วงที่มีพิธีการทำบุญกฐินในวัดพิบูลทอง ผู้ศึกษาได้เข้าไปสังเกตการณ์เห็นว่าไม่ปรากฏว่ามีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาร่วม หรือแม้แต่มาชมงานในช่วงเวลาดังกล่าว จะมีก็แต่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนที่นับถือศาสนาพุทธมาร่วมงานเท่านั้น

²สัมภาษณ์ ทิวี่, 4 กันยายน 2549.

³สัมภาษณ์ เมษา, 4 กันยายน 2549.

ภาพที่ 6.1
พิธีการทำบุญอุทิศที่วัดพิบูลทอง

ที่กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นอย่างหนึ่งว่า พฤติกรรมการดำรงเอกลักษณ์เฉพาะในหมู่ชนกลุ่มตนของชาวมลายูเชื้อสายไทยมีเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง คือ กิจกรรมที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยทำแต่ไม่เชื่อเชิญชาวมลายูเชื้อสายมลายูเข้าร่วมนั้นล้วนเป็นกิจกรรมที่มีพิธีกรรมทางศาสนาประกอบด้วยทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตามการศึกษาพบว่า ยังมีบางกิจกรรมที่มีได้เป็นพิธีกรรมทางศาสนาเสียทีเดียว แต่ชาวมลายูเชื้อสายไทยก็ไม่ได้เชื่อเชิญชาวมลายูเชื้อสายมลายูมาร่วม เช่น พิธีการแต่งงานของชาวมลายูเชื้อสายไทยบางคน

คุณพันเป็นชาวมลายูเชื้อสายไทยวัยสามสิบต้น ๆ ระบุว่าบางครั้งชาวมลายูเชื้อสายไทยเองก็จะไม่เชิญชาวมลายูเชื้อสายมลายูมางานแต่งงานเนื่องจากในงานแต่งงานมักมีการเลี้ยงอาหารที่ต้องห้ามสำหรับชาวมลายูเชื้อสายมลายูด้วย

ผู้ศึกษา : แล้วเวลาคนไทยทำบุญหรือแต่งงานอะไรอย่างนี้เชิญชาวมุสลิมไหมครับ

ผู้ให้ข้อมูล : ก็เชิญนะครับ บางทีก็ แต่มันจะติดอยู่ที่คนไทยเราแบบว่ากินหมู บางทีจะไม่เชิญคนมลายูอะไร แต่ถ้าคนมลายูงานแต่งงานหรืออะไรจะบอกคนไทยด้วยครับ แล้วก็ส่วนใหญ่ก็จะไปกันด้วย⁴

คำอธิบายข้างต้นสอดคล้องกับคำอธิบายของครูสกลซึ่งเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่งแห่งบ้านยูงเกา อำเภอดุสิต รัฐกลันตัน ที่ระบุว่าในอดีตจะมีการเชื้อเชิญกันระหว่างชาวมลายูเชื้อสายไทยกับ

⁴สัมภาษณ์ พัน, 3 พฤศจิกายน 2549.

ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในงานกิจกรรมต่าง ๆ เช่นงานแต่งงาน แต่ในปัจจุบันซึ่งเป็นช่วงเวลาหลังจากที่ได้มีการปฏิบัติอิสลาม และชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไปเรียนศาสนาจากกลุ่มประเทศอาหรับเมื่อกลับมามีความเคร่งศาสนามากขึ้น จึงไม่รับประทานอาหารที่บ้านของผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม ทำให้เมื่อมีงานแต่งงานชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจึงมักไม่เชิญชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาร่วมงาน

ผู้ให้ข้อมูล : เวลาในสามสิบหรือสี่สิบปี (ที่ผ่านมา) นี้ คนมุสลิมคนมลายูนี้ของประเทศมาเลเซียส่วนมากเขาไปฝึกอยู่ที่อาหรับ เวลาฝึกนั้นไปเรียนไปอะไร พอกลับมาเขาเปลี่ยนแปลง ถือว่าแบบเดี๋ยวนี้อะไรแบบปัตตานี เลยเขาไม่ได้ทานอาหารที่บ้านของคนที่ไม่ใช่มุสลิม เดี๋ยวนี้อาจจะยกน้ำให้ต้องยกน้ำในขวดแบบนั้น ถ้าเราจะชงให้ไม่ค่อยกิน ข้าวนี้แน่นอนไม่กินแล้ว แต่สมัยก่อนโอเค

ผู้ศึกษา : นอกจากเรื่องกินเรื่องอะไรเรื่องอื่นมีไหมครับ

ผู้ให้ข้อมูล : เรื่องอื่นไม่มี เรื่องกินนี่แหละ แต่เวลาไม่กินก็เราจะชวนมาวัดเราทำอะไรบ้างที่ไม่ชวน ไม่เรียกแล้ว ถือว่าเรียกก็เขาไม่พอใจ ถ้าเขาไม่กินก็เขาอายเรา เกรงใจเรา เลยก็ส่วนมากไม่ค่อยเรียกคนไทยเดี๋ยวนี้อาจจะไม่เรียกคนมุสลิมมา แต่คนมุสลิมเรียกคนไทยไปคนไทยก็ไป⁵

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นกรณีที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะดำรงเอกลักษณ์เฉพาะในหมู่นกลุ่มตนในฐานะเป็นผู้กระทำ แต่ในบางครั้งชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ต้องแสดงพฤติกรรมดังกล่าวในฐานะผู้ถูกกระทำ เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวเช่นเดียวกัน ดังที่พระปลัดยอตระบุว่า ในงานประเพณีการลอยกระทงของวัดพิบูลทองที่จัดขึ้นในปีนั้นจัดเป็นระยะเวลาสามวัน โดยในสองวันแรกจะมีพิธีกรรมเกี่ยวกับศาสนาพุทธเช่นการทอดกฐิน ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็จะทราบดีว่าเป็นช่วงเวลาที่พิธีกรรมทางศาสนาก็จะยังไม่มาร่วมงาน แต่มักจะมาในวันสุดท้ายซึ่งเป็นวันที่มีกิจกรรมบันเทิงแสดงบนเวทีมากกว่า⁶ สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าชาวมุสลิมเองก็พยายามหลีกเลี่ยงที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา ขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองก็ไม่ได้เชิญให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้าร่วมในช่วงที่มีพิธีดังกล่าว แต่ในวันที่สามของ

⁵สัมภาษณ์ สกล, 4 พฤศจิกายน 2549.

⁶สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

งานชาวมุสลิมจำนวนหนึ่งได้รับการเชื้อเชิญมาร่วมงาน เช่น เป็นประธานในพิธีหรือมาเป็นเกียรติในงาน ขณะที่ประชาชนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มักจะมาชมงานที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิง เช่น มาชมการแสดงต่าง ๆ บนเวที

เมื่อพิจารณาข้อมูลข้างต้นซึ่งได้จากการสัมภาษณ์จะพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ของผู้ศึกษา นั่นคือ ในช่วงที่ทางวัดพิบูลทองจัดพิธีลอยกระทง ผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่าในสองวันแรกซึ่งเป็นวันที่มีพิธีกรรมทางศาสนาค่อนข้างมากและจะมีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้ามาชมงานในบริเวณวัดน้อยมากหรือเรียกได้ว่าแทบไม่มีเลย ในวันที่สามซึ่งมีการแสดงต่าง ๆ บนเวที เช่น มโนราห์ การฟ้อนรำของเด็ก ๆ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ในวันที่สามจะมีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาเข้าชมงานเป็นจำนวนมากกว่าสองวันแรกอย่างผิดตา ไม่ว่าจะเป็น ผู้แทนราษฎร ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูซึ่งมาเป็นประธานในพิธี ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูคนอื่นซึ่งมาเป็นเกียรติในพิธี เจ้าหน้าที่จากการท่องเที่ยวประเทศมาเลเซีย ผู้สื่อข่าว ฯลฯ ต่างก็มาในวันที่สาม ขณะที่ประชาชนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้าชมงานภายในบริเวณวัดก็มักจะมากันในวันที่สามเช่นเดียวกัน รวมทั้งร้านขายของที่พ่อค้าแม่ค้าเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูซึ่งมาเช่าที่วัดขายของในงานก็จะมาในวันที่สามเช่นกัน

ภาพที่ 6.2

ภายในวัดวันที่แรกของเทศกาลลอยกระทงประจำปี พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นวันที่ 3 พฤศจิกายน 2549 ยังไม่มีร้านค้ามาตั้งวางมากนัก และไม่พบร้านค้าที่เป็นของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเลย

ภาพที่ 6.3

วันสุดท้ายของเทศกาลลอยกระทงประจำปี พ.ศ. 2549 ตรงกับวันที่ 5 พฤศจิกายน 2549
วันนี้มีพ่อค้าแม่ค้าชาวมุสลิมมาร่วมขายของอย่างหนาตามากขึ้น

จากข้อมูลที่ยกมาข้างต้นทำให้เห็นว่าพฤติกรรมการค้าธงเอกลักษณ์เฉพาะในหมู่นักกลุ่มตนของชาวมลายูเชื้อสายไทย เกิดจากความแตกต่างทางพิธีกรรมทางศาสนา และความแตกต่างทางด้านพฤติกรรมการณ์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานของศาสนาที่แตกต่างกันระหว่างศาสนาพุทธกับศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ยุคสมัยที่เปลี่ยนไปยังมีส่วนผลักดันให้ชาวมลายูเชื้อสายไทยกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูมีความห่างเหินกันมากขึ้น นั่นคือ ในอดีตชาวมลายูเชื้อสายมลายูยังไม่มีเคร่งครัดในศาสนาอิสลามมากนัก ทำให้มีการผสมกลมกลืนในเรื่องการกินการอยู่กับชาวมลายูเชื้อสายไทยค่อนข้างมาก ขณะที่ในปัจจุบันเมื่อชาวมลายูเชื้อสายมลายูมีความเคร่งในหลักศาสนามากขึ้น ชาวมลายูเชื้อสายมลายูจึงมักหลีกเลี่ยงที่จะรับประทานอาหารที่บ้านของผู้ที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลาม ทำให้ชาวมลายูเชื้อสายไทยต้องดำรงเอกลักษณ์ของตนอยู่อย่างไม่เปิดเผยเท่าที่ควร

2. การนิ่งเฉยหรือเก็บงำความรู้สึก

การนิ่งเฉยหรือเก็บงำความรู้สึกเป็นพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ลักษณะหนึ่งที่ใช้เมื่อเกิดความไม่พอใจต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู พฤติกรรมเช่นนี้ส่วนใหญ่เกิดจากการที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแสดงพฤติกรรมการสื่อสารต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในแง่ลบ

ลุงมันซึ่งเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่งแห่งบ้านบ่อเสม็ด อำเภอตุ้มปัด รัฐกลันตันได้เล่าให้ฟังถึงเรื่องราวในอดีตเมื่อหลายสิบปีก่อนว่า ในอดีตชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่อยู่ในหมู่บ้านห่างไกลจากการติดต่อสื่อสารกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เมื่อเห็นพระสงฆ์เดินผ่านบ้าน จะแสดงท่าทางปิดจมูกซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่ชอบหรือรังเกียจ ขณะที่พระสงฆ์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็มีได้แสดงการตอบโต้พฤติกรรมดังกล่าวแต่อย่างใด

โดยส่วนรวมแล้ว รักกันดี แต่ก่อนยังหนักกว่า แต่ก่อนโน้นบางบ้านนี้ คือคล้าย ๆ ว่าคนอยู่ในที่ที่ว่าคนนอกเข้าไปไม่ถึง พอเห็นคนนอก เห็นพระเห็นอะไร จะปิดจมูก คือพ่อแม่เคื่บบอกว่าพอเห็นพระแล้วให้ปิดจมูก แต่ก่อนนะ แต่ตอนนี้ไม่มี คือเห็นผ่านนี้เหมือนกับว่าปิดจมูกนี้ไม่ต้องการ ไม่ชอบ แต่ถ้าได้แกปิดตานะ แต่ถ้าปิดตาแถมเดินไม่ได้เหมือนกัน ไม่อยากเห็น แต่ถ้าปิดตานั่นไปไม่ได้ เลยปิดจมูก แต่ตอนนี้ไม่มี คือเด็กสมัยนี้เด็กเรียนหนังสือ คือ ตัวใครตัวมันเริ่มจะเป็นคนนอกเข้ามาแล้ว เริ่มจะเป็นกวนตัน (เมืองกวนตัน) เริ่มจะเป็นอะไรขึ้นมาแล้ว คนมาเลย์ทางโน้นคือคุณก็คุณ ผมก็ผม พวกคุณก็พวกคุณ คือเจริญขึ้นมาแล้วเริ่มจะเป็นอย่างนั้น แล้ว แต่ก่อนโน้นคุณไปนุ่งห่มแปลก ๆ มา มอง ตอนนี้ไม่ค่อยมองแล้ว ไม่สนใจ⁷

ปัจจุบันพฤติกรรมการดูถูกจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยังคงมีให้เห็นอยู่ โดยเฉพาะในหมู่เด็กนักเรียนหรือเด็กวัยรุ่น วัฒนเป็นหญิงสาวมาเลเซียเชื้อสายไทยชาวบ้านบ่อเสม็ดอายุราวยี่สิบต้น ๆ เล่าให้ฟังถึงอดีตเมื่อครั้งเธอเรียนในโรงเรียนประถมร่วมกับเด็กนักเรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่า มีการดูถูกดูแคลนกันบ้างเช่นกัน อาทิ เรื่องการกินหมู แต่เธอก็จะใช้วิธีไม่แสดงการตอบโต้เช่น เงียบเฉย ปล่อยเลยตามเลย เนื่องจากไม่กล้าเพราะเป็นชนส่วนน้อยในสถานการณ์การสื่อสารและมีความรู้สึกว่าการหากไม่มีความรู้มากพอ เมื่อมีการโต้เถียงกันขึ้นอาจพุดผิดได้จึงต้องไม่แสดงการตอบโต้ใด ๆ

⁷สัมภาษณ์ มัน, 1 กันยายน 2549.

- ผู้ให้ข้อมูล : เมื่อก่อนตอนเด็ก ๆ เค้าก็แบบดูถูกเหมือนกันนะ เรากินอะไรนะ
กินหมู เค้าแบบอึ้มม เค้าไม่กินเค้าก็แบบดูถูกเรา ว่าอย่างโน้น
อย่างนี้
- ผู้ศึกษา : แล้วเราว่าอย่าง
- ผู้ให้ข้อมูล : ก็บางทีก็ตอกกลับ เหมือนกันถ้าโมโห บางทีก็เจิบ (หัวเราะเบา ๆ)
- ผู้ศึกษา : แล้วเรื่องศาสนา
- ผู้ให้ข้อมูล : แบบเคยทะเลาะกันเรื่องศาสนาเหมือนกัน แบบตอนเล็ก ๆ เรา
คนเดียวด้วยเราไม่กล้า เลยว่าเออ ปล่อยปะไปละกัน ตามใจเค้า
- ผู้ศึกษา : ก็แล้วแต่ แต่ไม่ได้เถียง เถียงกันไหม
- ผู้ให้ข้อมูล : โกรธ บางทีก็เถียง บางทีก็แบบไม่รู้จะพูดยังไงนะ แบบตอนเด็ก ๆ
นี้ไม่รู้จะเอาอะไรนะ
- ผู้ศึกษา : ความรู้
- ผู้ให้ข้อมูล : เอาความรู้อะไรอย่างนี้มาด่าเค้า เดี่ยวผิวดอะไรอย่างนี้เราก็คิด
ดูถูกอีก ก็เลยปล่อยไป⁸

นอกจากนี้สันซึ่งเป็นเด็กหนุ่มวัยรุ่นอายุไม่ถึงยี่สิบปีชาวชุมชนบ้านโนนก็ได้เล่า
ประสบการณ์ในห้องเรียนที่คล้ายคลึงกันว่า บางทีตนเองก็ถูกเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูดูถูก
โดยการเรียกสันว่า ‘ชีแย’ แต่สันก็ไม่ได้แสดงการโต้ตอบใด ๆ

- ผู้ศึกษา : แล้วมีไหมที่เค้าดูถูกเด็กไทย
- ผู้ให้ข้อมูล 1 : มีเหมือนกัน
- ผู้ศึกษา : เค้าว่าอย่างไร
- ผู้ให้ข้อมูล 1 : เค้าว่าเด็กไทย
- ผู้ให้ข้อมูล 2 : ชีแย ๆ⁹
- ผู้ให้ข้อมูล 1 : เอ้อ

⁸ สัมภาษณ์ วิมล, 2 ธันวาคม 2549.

⁹ คำว่า ‘ชีแย’ เป็นภาษามลายูคำเนียงกลั่นต้นแปลว่าไทย เมื่อใช้ร่วมกับคำว่าคนหรือ
‘โอแกชีแย’ จะแปลว่าคนไทย เมื่อใช้กับคำว่าภาษา ‘บาฮาซอชีแย’ ก็แปลว่าภาษาไทย แต่ในที่นี้
หมายถึงคนไทย ในกลั่นต้นหากจะเรียกคนไทยให้สุภาพชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็จะเรียกว่า
‘โอแกชีแยม’ เนื่องจากคำว่าชีแยมีความหมายในแง่ลบแฝงอยู่ด้วย เช่นการเป็นคนที่กินหมู ซึ่งเป็น
สิ่งต้องห้ามสำหรับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู การเป็นผู้ที่ชอบดื่มเครื่องดื่มมึนเมา เป็นต้น

ผู้ศึกษา : ก็คือ ไทยแต่คือว่าความหมายมันไม่ค่อยดี

ผู้ให้ข้อมูล 1 : อ้อ

ผู้ศึกษา : แล้วถ้าอย่างนี้เราโกรธไหม

ผู้ให้ข้อมูล 1 : โกรธเหมือนกัน

ผู้ศึกษา : แล้วเราไม่ชอบคำว่าซีไยไซไหม เราจะบอกเค้าไหมหรือว่าเราจะ
เฉย

ผู้ให้ข้อมูล 1 : เฉย ๆ อย่างนั้น ไม่สนใจ¹⁰

เช่นเดียวกับภาคภูมิที่ได้อธิบายถึงลักษณะนิสัยที่แตกต่างของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับชนกลุ่มตนว่ามีความแตกต่างกันพอสมควร โดยระบุว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมักเป็นคนบ้ายอ ไม่ค่อยอาย ขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักจะมีนิสัยรักสงบ ใช้วิธีการนิ่งเฉยเมื่อถูกกระตุ้นให้โมโห “คนมลายูก็เหมือน ๆ กับคนไทย มีทั้งดีและชั่ว คนมลายูจะบ้ายอ ไม่รู้จักอาย คนคนไทยจะรักสงบมากกว่า เวลาคนอื่นยั่วโมโหจะนิ่งเฉย ไม่สนใจ”¹¹

ไม่เฉพาะการดูถูกเท่านั้นที่จะทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยโกรธ การแสดงออกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเป็นผู้อพยพหรือไม่ใช่ชาวมาเลเซีย ก็ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่พอใจได้เช่นกัน เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นชาวมาเลเซียเต็มตัวและไม่ใช่อพยพ แต่เป็นชนชาติดั้งเดิมและรักผืนแผ่นดินบ้านเกิดเช่นเดียวกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู “พูดตรง ๆ นะมีอย่างหนึ่งที่เราได้ฟังแล้วไม่ค่อยสบายใจ คือกรุ่น ๆ เลยนะ ก็คือ เวลาเค้ามาแล้วถามว่าอพยพมาอยู่ที่นี้เมื่อไร แล้วอยู่ที่นี้มีบัตรประชาชนไหม คือเราอยู่ที่นี้มานานแล้ว เค้าเรียนมาสูง ๆ นะทำไมไม่รู้เลย”¹² แม้ว่าพฤติกรรมที่ใช้จะเป็นการเลือกที่จะไม่แสดงออกหรือไม่แสดงการตอบโต้ สิ่งที่น่าสนใจมากกว่านั้นก็คือ คำอธิบายดังกล่าวเป็นการบ่งบอกถึงความรู้สึกถึงความเป็นคนมาเลเซียของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มีอยู่เต็มเปี่ยม

การศึกษายังพบว่าในบางกรณี สังคมที่มีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นส่วนใหญ่ยังมีส่วนผลักดันให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต้องใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะที่ไม่แสดงการโต้ตอบหรือเก็บงำความรู้สึกเมื่อประสบกับสถานการณ์การสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์ของตนหรือศาสนาของตนในแง่ลบ

¹⁰ สัมภาษณ์ ปรานิ และ สัน, 2 ธันวาคม 2549.

¹¹ สัมภาษณ์ ภาคภูมิ, 26 กุมภาพันธ์ 2550.

¹² สัมภาษณ์ เมษา, 4 กันยายน 2549.

ปราชญ์ซึ่งเป็นเด็กหญิงวัยรุ่นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเล่าให้ผู้ศึกษาฟังถึงเรื่องราวเมื่อเด็กไทยคนหนึ่งนำหมูไปทานที่โรงเรียน ครูที่โรงเรียนไม่แน่ใจว่าเธอใช้ภาชนะของโรงอาหารหรือไม่ จึงเรียกมาตักเตือนและเปลี่ยนภาชนะใส่อาหารในโรงอาหารของโรงเรียนใหม่ทั้งหมด ขณะที่เด็กนักเรียนชาวไทยคนดังกล่าวไม่กล้าที่จะแสดงออกใด ๆ

ผู้ให้ข้อมูล : ก่อนปิดเทอมนี้แหละ มีเด็กพาหมูไปกินที่โรงเรียน เค้าไม่รู้เหมือนกันว่าเค้าใช้ช้อนของโรงอาหารหรือเปล่า เรายังไม่รู้เค้าใช้หรือเปล่า แต่ว่าเค้าพาไปกินที่โรงอาหารไง แล้วมีเด็กมลายูเด็กอิสลามอยู่ข้าง ๆ ถามว่าเนื้ออะไร เด็กนั้นก็บอกรับว่ามิงกีวี่ ๆ แล เด็กนั้นก็ไปบอกครู ครูก็เรียกเด็กที่ไม่ใช่อิสลามไปเราก็อะไร เรียกไป เด็กชั้นเราเอง ครูว่าแกอยู่มอห่าแล้วไม่รู้เรื่องอะไรเลย เค้าแบบ เค้าไล่ทิ้งเลย ช้อนอะไร ทั้งโรงอาหารแล้วก็ซื้อใหม่ ก็เด็กคนนั้นก็บอกเค้าไม่ได้ใช้ช้อนโรงอาหารนะ แต่เราไม่รู้ไง เราไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ แต่เค้าบอกเค้าพาช้อนมาเองไง เพราะเราพาช้อนไปกินเองกินข้าวกินอะไร เพราะคนมลายูเค้าไม่ใช่ช้อนกินข้าว เค้าใช้มือ เรายังพาช้อนไปเอง ถึงกินข้าวในโรงอาหารเราก้ใช้ช้อนเรา เรายังมือไม่เป็น ใช้มือก็เป็นแต่เค้าใช้น้ำแกงราด เรากินไม่ได้ เรายังแบบพาช้อนไปกิน

ผู้ศึกษา : แล้วอย่างนี้เด็ก ๆ รู้สึกยังงี้

ผู้ให้ข้อมูล : อ้อมัน

ผู้ศึกษา : แต่ก็ได้พูดอะไร

ผู้ให้ข้อมูล : ไม่ นี่เล่าให้เด็กมลายู เพื่อนกันนะ เค้าบอกว่าแล้วจะยุ่งอะไร เราจะกินไม่กิน ยุ่งอะไร คือมันดำ ก็แล้วแต่คน แต่บางคนเค้าไม่ชอบ

ผู้ศึกษา : เยอะไหมช้อนไล่ๆ ออกเลย

ผู้ให้ข้อมูล : หมดทั้งโรงอาหาร ครูเค้าให้เหตุผลว่าเด็กอิสลามเวลากินเค้าจะคลางแคลงใจ¹³

พฤติกรรมการณ์เฉยหรือไม่แสดงการตอบโต้ดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นเฉพาะในเรื่องศาสนาหรือชาติพันธุ์เท่านั้น หากแต่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของตนในบางกรณีชาวมาเลเซียเชื้อสาย

¹³ สัมภาษณ์ ปราชญ์, 18 กุมภาพันธ์ 2550.

ไทยก็ยังแสดงพฤติกรรมนิ่งเฉยให้เห็นเช่นกัน ลุงทวีซึ่งเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่งในชุมชนวัดบ้านโนไค้แสดงความคิดเห็นว่าชนทุกกลุ่มก็ต้องการที่จะให้กฎหมายกับวัฒนธรรมของตนสอดคล้องกันทั้งสิ้น แต่ที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่แสดงออกซึ่งการเรียกร้องใด ๆ ก็เนื่องจากมีจำนวนน้อยมาก แต่หากมีจำนวนมากกว่านี้ก็อาจมีการแสดงออกบางอย่างเช่นกัน

ผู้ศึกษา : คนไทยที่นี้ไม่นึกถึงเรื่องเอกราชหรือว่าเรื่องอะไรแบบนี้หรือ

ผู้ให้ข้อมูล : เพราะว่ามันอาจจะจำนวนมันน้อยมาก อาจจะความรู้สึกอย่างนั้นมันไม่มี แต่คุณลุงว่าถ้าหากว่ามีเป็นล้านอาจจะเป็นไปได้เหมือนกัน

ผู้ศึกษา : ถ้าสักเจ็ดสิบเปอร์เซ็นต์ของเมืองกลันตัน

ผู้ให้ข้อมูล : โอ้ไม่ต้องเจ็ดสิบเปอร์เซ็นต์นะ สามสิบเปอร์เซ็นต์สิบเปอร์เซ็นต์ก็เอาแล้ว อาจจะแล้วนะ เพราะพวกมลายูโมโรที่ฟิลิปปินส์นี่ มันเรื่องธรรมดาเรื่องนี้ ไม่มีอะไรพวกมุสลิมที่ประเทศจีน ทิเบต เขาก็อยากเอกราชแบบเขาใช่ไหม มันเรื่องธรรมดาเนี่ยมันเรื่องธรรมดา

ผู้ศึกษา : ก็รู้สึกว่ายากให้วัฒนธรรม

ผู้ให้ข้อมูล : ของตนกับชาติเดียวกัน¹⁴

เมื่อพิจารณาข้อมูลข้างต้นทั้งหมดจะพบว่า พฤติกรรมการสื่อสารที่เป็นการไม่แสดงการโต้ตอบหรือเก็บความรู้สึกของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเช่นนี้เกิดขึ้นเนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้คือ ประการแรกประเด็นที่มีการติดต่อสื่อสารกันจะเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์มาเลเซียเชื้อสายไทยหรือศาสนาพุทธในแง่ลบ ประการที่สองขณะที่ถูกกล่าวถึงหรือดูถูกในแง่ลบแล้วชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ยังมีสถานะเป็นชนส่วนน้อยในสถานการณ์การสื่อสารดังกล่าว ประการสุดท้ายก็คือในหลายกรณีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองก็ยังขาดความสามารถในการโต้ตอบเช่นการมีความรู้เรื่องศาสนาของตนไม่มากนัก หากไม่มีสามปัจจัยนี้พฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็จะแตกต่างออกไป

¹⁴ สัมภาษณ์ ทวี, 4 กันยายน 2549.

3. การดำรงระยะห่าง

การดำรงระยะห่างเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยใช้เมื่อต้องการดำรงระยะห่างกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการไปมาหาสู่กัน การร่วมกิจกรรมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงระดับของการให้ความสำคัญสนทนากับมีต่อกัน มีทั้งพฤติกรรมการสื่อสารที่ชาวไทยแสดงออกในลักษณะเป็นผู้กระทำและพฤติกรรมการสื่อสารที่ตอบสนองการกระทำของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู

พฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่เป็นการดำรงระยะห่างระหว่างกลุ่มชนที่ค้นพบส่วนใหญ่ มักจะเกิดขึ้นหรือเริ่มต้นจากการแสดงออกของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก่อน ครั้งหนึ่งเมื่อผู้ศึกษากำลังนั่งพูดคุยกับครูทองดีซึ่งเป็นชายวัยกว่าแปดสิบปีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่บ้าน ก็มีหญิงสาวแต่งกายแบบมาเลเซียเชื้อสายมลายูแต่ไม่คลุมผมเดินเข้ามาบริเวณบ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแล้วตะโกนเรียกชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยว่า ‘ไอเยาะห์’ ซึ่งแปลว่าพ่อ (คือเป็นการเรียกผู้หลักผู้ใหญ่ด้วยความให้เกียรติว่านับถือเสมือนพ่อ) ผู้ศึกษาจึงถามชายชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยว่าหญิงสาวผู้นั้นเป็นใครและมาทำอะไร ได้รับคำตอบว่าเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาหาหมอเสน่ห์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยซึ่งก็คือ คนที่เธอตะโกนเรียก จากนั้นครูทองดีก็ได้เล่าให้ผู้ศึกษาฟังถึงเรื่องการไปมาหาสู่กันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในอดีตว่า เมื่อก่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงมาหาหมอเสน่ห์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเป็นจำนวนมาก แต่ปัจจุบันนี้ไม่ค่อยมาเหมือนก่อน ดังนั้น ที่เห็นอยู่นี้จึงเป็นส่วนน้อยเท่านั้น เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีความเคร่งครัดเรื่องศาสนามากขึ้น นอกจากนี้ในเรื่องการไปมาหาสู่กันในฐานะเพื่อนพ้องน้องพี่เช่นการไปช่วยงานกันในวันแต่งงานก็ยังลดน้อยลงไปเช่นกัน

แต่อย่างไร (ยังแปลว่ามี) สิ่งหนึ่ง เวลาเรามีงาน เวลาแต่งงาน ถ้าเค้ามาเชิญเรา เราไปดีนั่นแหละ เวลาเราไปเชิญเค้าเค้าไม่ค่อยมา เค้าให้เราแหละ บางทีเค้าก็มา บางทีเค้าก็ให้หาเหรียญสิบเหรียญ บางคนก็ไม่เคยมา กิน เค้ายังคล้าย ๆ เค้ายังถือตัวอยู่ บางคนนะกินเหมือนกันนี่แหละ ... นี่บางคนนะ ผม เดือนก่อนนะ ก็ไปกินงานนี่แหละ แยก เค้าเลี้ยงดีแหละ ก็ฆ่าวัวฆ่าอะไรเลี้ยง เวลาธุระเข้า ไปเชิญเค้า ถ้าเค้าอายุมาก ๆ ก็เค้าให้เบ๊ย (เงิน) บางคนก็มา มากิน ก็เหมือนกันนั่นแหละนะ แต่ว่าแขกทางนี้มันยังถือตัวไปนิดหนึ่ง คือเค้าถือเรื่องศาสนา เค้ากลัว ไม่รู้ว่ากลัว

อะไร ครั้งก่อนไปมากันดีและ เมื่อก่อนดี การงานมาช่วยกัน แต่เดี๋ยวนี้ค่อยห่าง
เหมือนกัน¹⁵

ลุงทวีซึ่งเป็นชายชาวมลายูเชื้อสายไทยวัยกว่าหกสิบปีได้อธิบายละเอียดมากขึ้นถึง
สาเหตุที่ชาวมลายูเชื้อสายมลายูไม่ค่อยมางานแต่งงานของชาวมลายูเชื้อสายไทย เนื่องจาก
ปัจจุบันชาวมลายูเชื้อสายมลายูมีความเคร่งครัดในเรื่องอาหารการกินมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถ
รับประทานอาหารที่บ้านของชาวมลายูเชื้อสายไทยได้ ดังนั้น เมื่อไม่มีการมาร่วมทานอาหารกัน
ที่บ้าน ความห่างเหินก็จึงมีมากขึ้น แต่หากมีงานกิจกรรมที่ชาวไทยจะต้องเลี้ยงรับรองชาวมลายูเชื้อ
สายมลายูก็มักจะจ้างพ่อครัวแม่ครัวชาวมลายูเชื้อสายมลายูมาทำให้ต่างหาก

ตัวอย่างก็เรื่องศาสนา เรื่องหมูเรื่องอะไรนี้เราก็เข้าใจใช่ไหม ถ้าหากพี่น้องชาวมลายูก็
มันไม่ได้ เออ สมัยโบราณนะ สมมติว่ามีการแต่งงานหรือว่าอะไรต่ออะไร เชิญ
มลายูมา มลายูก็เชิญเราไป ก็ถือว่าเป็นกันเอง แต่มาเดี๋ยวนี้ ค่อยห่าง นี่พูดความ
จริงนะ เพราะเรื่องศาสนา เฉพาะอย่างยิ่งพี่น้อง ขอโทษนะ พี่น้องชาวมลายูของ
เราไปเรียนมารู้จักซึ่งเรื่องทางศาสนาเค้าไม่ได้ ก็เลยดูเหมือนว่าเขาไม่เต็มใจ ถ้า
หากว่ามาบ้านคนไทยอาจจะไม่ถูกต้อง เดี่ยวนี้มีการมีงานมีอะไรก็ถ้าหากเราจะรับ
เลี้ยงพี่น้องมลายูของเราส่วนมาก เราจะมาทำต่างหาก ตามบ้านนี้มันไม่ค่อยดี เรา
ก็รู้ตัว ๆ¹⁶

ที่กล่าวว่าไม่ค่อยดีนั้นหมายความว่าไม่ค่อยสะดวกสำหรับชาวมลายูเชื้อสายมลายู
เนื่องจากเรื่องอาหารการกินของชาวมลายูเชื้อสายมลายูนั่นไม่บริโภคเนื้อหมูและมักจะไม่ใช่ภาชนะ
ที่ใช้รับประทานอาหารที่ปะปนกับภาชนะที่เคยใส่เนื้อหมู นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมหรือบ้านของชาว
มลายูเชื้อสายไทยเองส่วนใหญ่จะเลี้ยงสุนัข ซึ่งชาวมลายูเชื้อสายมลายูมักหลีกเลี่ยงการ
สัมผัสสุนัข ในขณะที่บางบ้านก็เลี้ยงหมูไว้ได้ทุนบ้าน สิ่งนี้จึงเป็นที่มาของคำว่าไม่สะดวก อย่างไรก็ตาม
ตามปัจจัยดังกล่าวก็ไม่สำคัญเทียบเท่าความกลัวการกระทำผิดบัญญัติของศาสนาอิสลามที่
ชาวมลายูเชื้อสายมลายูเพิ่งจะมาตื่นตัวมากในช่วงยี่สิบกว่าปีที่ผ่านมา

นอกจากสองกรณีดังกล่าวแล้ว การไปมาหาสู่กันในกิจกรรมอื่น ๆ ก็ลดน้อยลงไปด้วย
เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัดหรือพิธีกรรมศาสนาซึ่งเป็นเรื่องราวที่ไม่น่าเชื่อว่า
ในสมัยก่อนเมืองที่เคร่งศาสนาอย่างกลันตันจะมีการผสมกลมกลืนระหว่างชาวมุสลิมกับชาว
มลายูเชื้อสายไทยได้อย่างมากมาย ดังที่ลุงมันเล่าให้ผู้ศึกษาฟังว่าในอดีตชาวมลายูเชื้อสาย

¹⁵ สัมภาษณ์ ทองดี, 4 กันยายน 2549.

¹⁶ สัมภาษณ์ ทวี, 4 กันยายน 2549.

มลายูมักมาร่วมหรือช่วยเหลือในกิจกรรมซึ่งเป็นพิธีกรรมทางศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เช่น การพาเด็ก ๆ มาแย่งของกินในวันที่มีการชิงเปรต หรือมางานบวชของเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เนื่องจากยังไม่มีความเคร่งครัดในหลักศาสนาอิสลามมากนัก แต่ในปัจจุบันสิ่งเหล่านี้แทบไม่เกิดขึ้นให้เห็น แม้แต่การแต่งงานหากทำที่วัดชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มักหลีกเลี่ยงที่จะไปร่วมงาน

สมัยผมเด็ก ๆ นี่นะ อย่างไ้เปรตนี้ วันสารทนะคนมาเลย์เค้าพากระแจงมา พามาชิงเปรตนั้น เค้ามา ที่นี้ความสัมพันธ์นะ เราจัดงานบวชอะไรนี้ บางทีเราก็จัดอาหารก็หาคนมาเลย์เค้ามา เค้าก็มา ที่นี้เค้าแต่งงานเราก็ไป ไปมาหาสู่กัน ปนกัน มาระยะที่ว่าเป็นเมืองมีพรรคการเมืองขึ้นมาเริ่มจะแย่งประชาชนแล้ว แย่งกัน เพราะว่าทางฝ่ายคนอิสลามนี้ เค้าไปเมกกะกลับมาแล้วจะมาตีเตียนคนศาสนาอิสลามด้วยกัน ว่าทำผิด แหวกแนวไป ทางศาสนาเค้าห้าม ไม่ได้ เลยทำให้ความใกล้ชิดกัน ห่างมาทุกวัน ๆ ที่นี้เราศาสนาอื่นนะ เลยถูกแยก ไม่ไปมาหาสู่ บางคนขนาดเพื่อนกันนี่นะ เค้าบอกว่า คุณแต่งงานที่บ้านบอกผมไป แต่ว่าถ้าคุณทำที่วัดผมไม่ไปนะ ขนาดนั้น¹⁷

สิ่งที่ลุ่มน้อธิบายค่อนข้างสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้ศึกษาสังเกตเห็นได้จากการเข้าไปสังเกตการณ์ภายในวัดพิบูลทองในวันชิงเปรต คือ ในวันที่ 8 กันยายน 2549 ผู้ศึกษาไม่พบว่ามีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้าร่วมในพิธี หรือแม้แต่เด็กชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ไม่ปรากฏให้เห็น มีเพียงวัยรุ่นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูสามสี่คนที่เข้ามาในวัดเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในวัดในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งเท่านั้น

¹⁷ สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

ภาพที่ 6.4

หญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกลุ่มผมเข้ามาเก็บข้อมูลภายในวัด

จากการพูดคุยกับพระปลัดยอดก็ได้ข้อมูลคล้ายกันว่า ปัจจุบันชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมักไม่ทำอะไรเกินขอบเขตของศาสนาอิสลาม ดังนั้น การเข้ามาเล่นลิเกหรือหนังตะลุงในวัดจึงมีน้อยลงมากกว่าอดีต พระสงฆ์องค์ดังกล่าวในอดีตมีเพื่อนฝูงที่เป็นชาวมาเลเซียมากมาย จึงมีความรู้จำมักคุ้นกับวิถีชีวิตของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นอย่างดี ท่านได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการห่างเหินกันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยว่า เกิดจากการที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูบางคนไปได้รับการศึกษาในตะวันออกกลาง เมื่อกลับมาก็พยายามตัดเตือนไม่ให้ชนกลุ่มตนมีความสนิทสนมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เนื่องจากมีรายละเอียดปลีกย่อยเล็กน้อยที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมักทำไม่ได้แต่อาจต้องทำเมื่อคบกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เช่น การไปบ้านเพื่อนและร่วมทานอาหารหรือดื่มที่บ้านเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ได้รับการศึกษาจากกลุ่มประเทศอาหรับมักหลีกเลี่ยง

เด็กมาเลเซียไปเรียนโน่น (กลุ่มประเทศอาหรับ) กลับมาเข้ากับเพื่อนไม่ค่อยได้ เพื่อนหมายความว่าเพื่อนมาเลเซียเองนะ คำนี้จะถือว่าเหมือนกับพวกมุสลิม พวกอิสลาม

นี้คำเป็นมูรตัว คือเป็นคนนอกกริด บางทีการอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ไม่ได้ ขนาดไปนั่งบ้านเพื่อนของที่ไม่ใช่มุสลิมเค้าก็นำไป ไปดื่มน้ำดื่มอะไรก็ได้¹⁸

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจะเป็นผู้กระทำหรือเป็นผู้เริ่มต้นปฏิริยาก่อน ขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะเป็นผู้ถูกกระทำหรือผู้ตอบสนองของปฏิริยาดังกล่าว อย่างไรก็ตามแก่นของการกระทำดังกล่าวก็คือ การก่อให้เกิดระยะห่างระหว่างกัน

นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการสื่อสารบางพฤติกรรมที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองได้แสดงบทบาทในฐานะผู้กระทำเช่นกัน แต่การแสดงการกระทำดังกล่าวก็อยู่บนเงื่อนไขเดียวกันก็คือ บทบัญญัติของศาสนาอิสลามมีข้อห้ามการกระทำบางอย่าง พฤติกรรมการตอบสนองจึงมีลักษณะที่แยกตัวออกห่าง ดังที่ลุงมันได้อธิบายว่าแม้ตนเองจะมีเพื่อนสนิทที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแต่ก็ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ขณะเดียวกันเพื่อนสนิทที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มักไม่เข้ามาร่วมกิจกรรมทางศาสนาพุทธเช่นกัน

ก็มีคนไทยเยอะ เพื่อนซี้คนไทย คนมาเลย์ก็มี แต่ว่าเรามัน เราไม่ได้เข้าไปในทุกสถานการณ์ อย่างที่บ้านเราก็เหมือนกับว่าการด้านศาสนาด้านอะไรก็จะแยกกัน เพราะว่าคนมาเลย์บางคนเค้ายัง ตอนนี้อะยังมีความคิดลึก ๆ ว่าเป็นบาป แต่คนมาเลย์บางคนนี่เค้า เค้าว่าเราไปวัด เราไปอะไร เราไม่ได้ไปทำพิธีอะไร¹⁹

นอกจากเรื่องความแตกต่างทางศาสนาที่ทำให้ชนทั้งสองกลุ่มต้องแยกกันทำกิจกรรมของตนแล้ว ความเข้ากันได้กับชนกลุ่มเดียวกัน และสามารถมีการติดต่อสื่อสารได้ในทุกสถานการณ์ก็ยังทำให้ความสัมพันธ์ที่มีกับชนต่างศาสนิกมีระยะห่างมากขึ้น

วิมลเป็นหญิงชาวบ้านบ่อเสม็ดระบุว่าในช่วงหนึ่งของชีวิตที่เรียนในโรงเรียนร่วมกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูและตนเองเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเพียงคนเดียว ตนเองจะสนิทสนมกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาก แต่เมื่อต้องย้ายโรงเรียนไปสู่โรงเรียนที่มีเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนเรียนร่วมด้วย ความสนิทสนมที่มีต่อเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ลดน้อยลงไป ระยะห่างก็มีมากขึ้น ขณะที่ตนเองก็ให้ความสนิทสนมกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยด้วยกันมากกว่าเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เนื่องจากเกรงว่าเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะมองว่าตนไม่ยอมคบคนเชื้อสายเดียวกัน

¹⁸สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

¹⁹สัมภาษณ์ มัน, 1 กันยายน 2549.

เมื่อก่อนนะ ไปโรงเรียนคบกับเด็กมาเลเซียใหม่ พอมามัธยมนี้แบบ คบกับคนไทย บ้างคนจีนบ้าง บางทีนะแบบเพื่อนเราตอนที่อยู่ประถมนี้ แต่พอมาคบกับคนไทย เพื่อนที่ตอนเรียนประถมเค้าแบบ ห่างเหินแล เพราะเรามาคบกับคนไทยเหมือนกัน อะไรอย่างนั้นะ เราก็รู้สึกแบบ ยังไงเหมือนกัน ถ้าจะไปคบกับเค้าเดี่ยวคนไทยก็ว่าเราอีก เออไอนี้ไม่คบกับพวกเดียวกันอะไรอย่างนี้แหละ เออ บางทีก็แบบเป็นพวก ๆ เหมือนกันนะพี่ ตอนประถม เอ้า คนไทยก็อยู่ส่วนคนไทย มาเลเซียก็อยู่ส่วนมาเลเซีย ส่วนมากคนไทยคนจีนที่โรงเรียนนั้นะ มัธยมนะ แบบเค้ามาจากโรงเรียนจีน ส่วนมากเลย เค้าก็ว่า เค้าเคยรู้จักกันมาก่อนแล้ว ก็เป็นพวกของเค้าเลย เราก็ไปเล่นกับเค้าด้วย ก็คุ้นเคยกับเค้า ห่างเหินเลยแหละกับพวกมาเล²⁰

เช่นเดียวกับชายหนุ่มชาวหมู่บ้านยูงเกาที่เป็นนักเรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเพียงไม่กี่คนในโรงเรียน ขณะที่เด็กนักเรียนเกือบทั้งหมดเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เขาได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่า ในช่วงเวลาที่อยู่ที่โรงเรียนตนเองจะเล่นกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่ออยู่ในหมู่บ้านก็จะเล่นกับเพื่อนที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเป็นส่วนใหญ่ “ก็ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเล่นครับคือแบบคนไทยนี้จะเล่นกับกลุ่มของคนไทย แต่ถ้าช่วงเรียนหนังสือจะไปเล่นด้วยกัน ช่วงนั้นแหละครับ”²¹

เมื่อพิจารณาการตั้งบ้านเรือนของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็พบว่า มีการแสดงออกให้เห็นถึงระยะห่างระหว่างกัน แม้จะไม่ชัดเจนมากนักแต่ก็เพียงพอที่จะแยกชนสองกลุ่มออกจากกันได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักจะตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณวัดในลักษณะที่กระจัดกระจายอยู่ร่วมกันพอสมควร ส่วนรอบนอกจากวัดออกไปไกลหน่อยถึงเป็นบ้านเรือนของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู²²

นอกจากนี้ยังพบว่าแม้ว่าส่วนใหญ่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะใช้ภาษามลายูได้ดีเกือบเท่าภาษาไทยถิ่นตมปัตตานีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยบางคนที่ใช้ภาษามลายูไม่ค่อยถนัด โดยเฉพาะผู้ที่เคยไปเรียนในเมืองไทยหรือผู้ที่มีอายุมาก ๆ ความสามารถทางภาษาจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชนสองกลุ่มมีระยะห่างระหว่างกันเช่นกัน

²⁰ สัมภาษณ์ วิมล, 2 ธันวาคม 2549.

²¹ สัมภาษณ์ พัน, 3 พฤศจิกายน 2549.

²² สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

พื้มงคลก็เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยคนหนึ่งที่ใช้ภาษาไทยได้ดีมาก ขณะที่ใช้ภาษามลายูไม่ถนัดนัก เนื่องจากได้รับการศึกษาในประเทศไทยมาโดยตลอด ดังนั้น จึงยอมรับว่าตนเองใช้ภาษามลายูในระดับลึกซึ้งได้ไม่ถนัด สิ่งนี้ทำให้ความสนิทสนมกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูน้อยลงไปด้วย

อย่างของพื้ม มันก็มีคล้าย ๆ ว่าเราไม่ลึกซึ้งภาษามลายู ถ้าเป็นแฟนนี้เค้าก็ไม่มีปัญหา เค้าได้ทั้งสอง แต่ว่าชนบประเพณีต่าง ๆ ก็เราก็ค่อยไปนุ่งกับเค้าเท่าไร แล้วอย่างพวกผู้ใหญ่อะไรต่าง ๆ นี่ เค้าก็เวลาไปงานแต่งงานของพวกมุสลิมเชิญมาเค้าก็คุยภาษามุสลิม อย่างพื้มก็ไปเหมือนกัน พูดได้ แต่ว่าจะไปลึกซึ้งเรื่องอะไรต่าง ๆ นี่ไม่ได้ เพราะอย่างเราคุยนี้เป็นเรื่องธรรมดา คุยกันเรื่องธรรมดามากกว่า²³

นอกจากนี้ยังพบว่าเรื่องความเจริญที่เกิดขึ้นในเมืองกลันตันก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกห่างเหินกันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเช่นเดียวกัน

ผจญระบุว่าตนเองมีความรู้สึกถึงความห่างเหินที่เกิดขึ้นระหว่างสองกลุ่มชนมิได้เกิดขึ้นจากความเคร่งศาสนาอิสลามของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่เกิดจากการเข้ามาของคนนอก รัฐกลันตัน และความเจริญที่ทำให้สังคมของคนดั้งเดิมในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากคนนอกมักใช้ชีวิตแบบตัวใครตัวมัน ขณะที่คนในพื้นที่มักต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันเสมอ

ผู้ให้ข้อมูล : แต่ตอนผมเด็ก ๆ เนี่ยก็มีคนอิสลามไปที่บ้านเรื่อย ๆ แบบถ้าวันรายอแบบนี้ก็เอาขนมไปให้ แล้วก็ตอนเราทำเปรต ส่งเปรตอะไรแบบนี้ เรายังเอาขนมไปให้ แบบแลกเปลี่ยนกันเสมอ เดียวนี้มันคนจากข้างนอกแบบนอกรัฐกลันตันนี่ เข้ามาอยู่ เป็นฝั่งเป็นฝา กับคนแถวนี้ แล้วความสัมพันธ์มันก็เลยเปลี่ยนไป วัฒนธรรมมันก็แบบ ความเจริญ ด้วย

ผู้ศึกษา : เรื่องศาสนามีส่วนไหม หมายถึงว่าเคร่งขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล : คนนอกไม่เคร่งถ้าเทียบกับคนกลันตัน กลันตันเนี่ยนะ เป็นที่ยอมรับกันเลยว่าเป็นชายคาของเมกกะห์ ถ้ามาเลนี้เขาจะเรียกกันแบบนั้น หมายถึงว่าถ้าจะไปฮัจญ์อะไรแบบนี้ เมื่อก่อนมีเขาเรียกว่าโรงเรียนปอเนาะ เยอะ ข้างหลังนี้ก็มี (ชี้ไปที่หลังบ้าน)

²³ สัมภาษณ์ ผจญ, 3 กันยายน 2549

เมื่อก่อนเขาต้องมาฝึกอะไรกันที่นี้ก่อน ก่อนจะไป ไม่มีเหมือน
เดี๋ยวนี้ คล้ายกับว่าจะบอกก็ไม่ถูก ต่างคนก็

ผู้ศึกษา : หมายความว่าเมื่อก่อนถึงแม้จะเคร่งแต่ก็ไปมาหาสู่กันได้

ผู้ให้ข้อมูล : ไปมาหาสู่กันได้

ผู้ศึกษา : แต่ว่าเดี๋ยวนี้ไม่ใช่เพราะเคร่งหรือไม่เคร่ง

ผู้ให้ข้อมูล : มันไม่เกี่ยวกับแบบนั้น ความเจริญนี้แหละส่วนหนึ่ง ทำให้เราลืม
ตัวอะไรแบบนี้ มันเราดูอย่างง่าย ๆ เลยละกัน สังคมเมืองนอก
กับสังคมแถวเอเชียนี้แตกต่างกันเยอะ เพราะความเจริญนี้

ผู้ศึกษา : เหมือนกับว่าที่นี้กับโกตาบารู สีหาก็ไม่รู้จักกันแล้ว

ผู้ให้ข้อมูล : คล้าย ๆ กับแบบนั้น สังคมเมือง แบบถ้าเมื่อก่อนไปมาหาสู่กัน
เรื่อย แต่พอ ความเจริญเข้ามาแล้วก็มีคนจากข้างนอกมาอยู่
ใหม่ ก็ยิ่งเยอะ ๆ ขึ้นไป ทำให้เขาไม่เข้าใจวัฒนธรรมพื้นที่นี้ว่า
ความเป็นอยู่ของเราที่จริงแล้วเป็นยังไง เมื่อก่อนเคยช่วย เหลือ
กัน แต่เดี๋ยวนี้เขาคล้าย ๆ กับว่า ความคิดของคนจากนอกที่เข้า
มาอยู่ที่นี่คิดว่า เอ๊ะเราไม่ต้องพึ่งเขาเราก็อยู่ได้ อย่างครู พวก
ราชการ ตำรวจ ทหารอะไรแบบนี้ ไปเรียนมาจากนอก แล้วก็ไป
คนเมืองนอกกลั้ดดัน แล้วมาอยู่ก็ไม่ค่อย เราไม่อยากให้เคารพ
หรือก แต่อย่างน้อยให้รู้จักคนในพื้นที่บ้าง คล้ายแบบนั้น อย่าง
บ้านแม่ผดตอเนี่ยก็คนมาเลยคนอิสลามก็ไปมาหาสู่กันเหมือนกัน
คนลูกพื้นที่ตั้งแต่โบราณมาไม่ใช่คนใหม่ ๆ ถ้าคนใหม่ ๆ นี้เขาจะ
ตัวใครตัวมัน คล้าย ๆ แบบนี้²⁴

จากการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะการดำรงระยะห่าง
ระหว่างกันทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่าปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ได้แก่
ประการแรกเงื่อนไขทางศาสนาอิสลาม เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีความเคร่งครัดมากขึ้น
ภายในช่วงเวลายี่สิบกว่าปีที่ผ่านมา ซึ่งชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเชื่อว่าได้รับอิทธิพลมาจากการที่
ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นทั้งคนในพื้นที่และมาจากต่างพื้นที่ได้ไปศึกษาที่ในกลุ่ม
ประเทศอาหรับ ประการที่สองก็คือ การมีหรือไม่มีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอยู่ในสถานการณ์การ
สื่อสารด้วย เนื่องจากหากสถานการณ์การสื่อสารใดไม่มีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยคนอื่นอยู่ ชาว

²⁴ สัมภาษณ์ ฝน, 16 กุมภาพันธ์ 2550.

มาเลเซียเชื้อสายไทยก็มักจะเป็นเพื่อนสนิทกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ แต่หากสถานการณ์การสื่อสารใดมีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยร่วมอยู่ด้วยแล้ว การมีอยู่ดังกล่าวก็มักทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยให้ความสนิทสนมกับชนกลุ่มเดียวกันแทนที่จะให้ความสนิทสนมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ประการที่สามคือ เงื่อนไขเรื่องความสามารถทางด้านภาษาของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเอง ซึ่งหากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีความสามารถด้านภาษามลายูน้อยก็มักทำให้ความสามารถในการสนิทสนมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีน้อยลงไปด้วย

4. แสดงเอกลักษณ์ของชนกลุ่มตนให้ชนกลุ่มอื่นเห็น

การแสดงเอกลักษณ์ของชนกลุ่มตนให้ชนกลุ่มอื่นเห็นถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่แยกตัวออกจากกันโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน จึงมีความแตกต่างจากพฤติกรรมการสื่อสารที่กล่าวมาแล้วทั้งสามพฤติกรรมข้างต้น เนื่องจากพฤติกรรมการสื่อสารข้างต้นนั้นเป็นการสื่อสารที่ไม่ได้แสดงออกให้เห็นชัดเจน

ในกลันตันสัญลักษณ์ที่แสดงออกซึ่งความเป็นมุสลิมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็คือ มัสยิด ในขณะที่สัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงออกซึ่งความเป็นไทยของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็คือ วัด ริมถนนบ้านบ่อเสม็ด บ้านยูงเกา และอีกหลาย ๆ แห่งในอำเภอตุมปัต รัฐกลันตัน ผู้สัญจรไปมาสามารถสัมผัสได้ถึงความเป็นไทยและความเป็นพุทธจากรั้ววัด ศาลาวัด กุฏิ ตลอดจนพระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่สามารถมองเห็นได้จากริมถนน ดังนั้น นอกจากวัดจะเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและเป็นศูนย์รวมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในกลันตันแล้ว ยังเป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้ดีรูปแบบ และการแสดงออกดังกล่าวก็ได้รับการยอมรับหรืออย่างน้อยก็ไม่ได้รับการต่อต้านจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู

ก็เป็นสมัยโบราณมา ภายในวัดเราจะสร้างอะไร ๆ ก็ทางเขา (ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู) ไม่เกี่ยวของ ไม่เหมือนมุสลิมที่อื่น มุสลิมประเทศอื่นก็พระพุทธรูปหรือเทวรูปนี่มันเป็นเรื่องที่มุสลิมเขาไม่ชอบ แต่เราในรัฐกลันตันนี่โอเค ไม่มีอะไร คือเราจะทำใหญ่จะทำขนาดไหนก็ได้ เค้าพูดว่าเฮ้าคุณยัง (มี) เงินคุณทำเลย คุณทำไปเรื่องของคุณ แล้วก็คุณไปดูที่บ่อเสม็ดก็มีที่ยูงเกาที่ใหญ่ที่สุดไซ้ไหม แล้วก็ที่ย่ามูก็พระอะไรพระ ๆ นอน ก็เป็นองค์ที่ว่าใหญ่องค์หนึ่งในโลก ทางพี่น้องมุสลิม

เราก็ไม่รังเกียจอะไร แม้ว่าเขาไม่เคารพก็ถือว่าเป็นเรื่องของชาวพุทธ ถือกันอย่างนั้น²⁵

นอกจากการแสดงออกดังกล่าวแล้ว เรื่องพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธเช่นพิธีลอยกระทงของชาวมะละเชียเชื้อสายไทยก็ได้รับการยอมรับจากชาวมะละเชียเชื้อสายมลายูเช่นกัน ลุงมันได้เล่าให้ผู้ศึกษาฟังถึงการจัดงานลอยกระทงในปี พ.ศ. 2550 ก่อนที่งานจะเริ่มตั้งขึ้นว่า งานลอยกระทงของวัดพิบูลทองซึ่งเป็นงานที่จัดยิ่งใหญ่ระดับรัฐ มีผู้มาร่วมงานเป็นจำนวนมากและจะมีขบวนแห่นางนพมาศจากวัดไปถึงตัวอำเภอชุมบดในยามค่ำคืน แม้ขบวนแห่ดังกล่าวจะต้องมีการปิดถนนครั้งหนึ่งแต่ก็ยังได้รับการยินยอมจากรัฐบาลท้องถิ่นให้ทำได้

ปีนี้ก็ต้องใหญ่กว่าปีที่แล้ว ปีก่อนโน้นปีที่เลือกนางนพมาศ คนไม่รู้มาจากไหน ๆ เยอะไปหมด หากันไม่เจอ สิบพันกว่าคน (หมื่นกว่าคน) รถเต็มวัดแหละ เพราะว่าที่นี่ (ในท้องถิ่น) จัดหลายที่ แต่ว่าที่วัดนี้มันเป็นจุดเริ่มมาแล้วก็การไปลอยกระทงก็เดินแห่ไป เป็นกลุ่มไป เข้าไปในตลาด ไม่เหมือนบางที่ มันไปลอยใกล้ ๆ วัดแล้วก็เดินไกลจากตลาด เจียบ ๆ นี่มันอยู่ในตลาด เดินเข้าไปในตลาด ผมก็ทำหนังสือ ปีนี้อย่างไรไม่ได้ ทำหนังสือขอที่จะแห่ลอยกระทง เสียอยู่อย่าง คือ คนที่นี่เค้าไม่รู้จักรักการที่จะทำที่จะให้ลอยกระทงนี้ให้คนนักท่องเที่ยวเค้ามามาก ๆ คือทางรัฐ ทางตำรวจเจ้าหน้าที่เค้าก็ ประเพณีอย่างนี้ก็ไม่เคย ที่นี้จะจัดให้อย่างฝั่งไทยไม่ได้ คือทางรัฐก็ส่งเสริม เพราะว่าต้องการขายท่องเที่ยว²⁶

นอกจากนี้ยังพบว่าในวันลอยกระทงชาวมะละเชียเชื้อสายไทยเองก็ได้แสดงออกถึงความเป็นชาวมะละเชียเชื้อสายไทยนับถือศาสนาพุทธอย่างเห็นได้ชัด ผู้ศึกษาได้มีโอกาสไปสังเกตการณ์จัดงานลอยกระทงที่วัดพิบูลทองทำให้พบว่าได้มีการแสดงออกซึ่งความเป็นมาเลเชียเชื้อสายไทยหลายรูปแบบ อาทิ การเดินแห่กฐินไปรอบ ๆ วัดในช่วงกลางวันของวันลอยกระทง ซึ่งมีทั้งพระสงฆ์ ขบวนกลองยาว และชาวมะละเชียเชื้อสายไทยจำนวนมากร่วมขบวน ซึ่งจะเดินออกจากวัดผ่านถนนหน้าวัดเดินปิดไปครึ่งถนน แล้วเลาะเข้าประตูด้านข้างวัดวนรอบพระพุทธรูป แล้วกลับมาที่ศาลาวัด

²⁵ สัมภาษณ์ ทวี, 4 กันยายน 2549.

²⁶ สัมภาษณ์ มัน, 1 กันยายน 2549.

ภาพที่ 6.5

ชาวมลายูเชื้อสายไทยเดินแห่รอบวัดพิบูลทอง

ส่วนในตอนกลางคืนมีการแห่ขบวนนางนพมาศซึ่งมีรถหกล้อประดับดอกไม้สวยงามมีนางนพมาศนั่งอยู่บนรถ มีขบวนกลองยาวแต่งกายสวยงาม ผู้ร่วมขบวนต่างร้องรำทำเพลงขณะเดินแห่ไปบนถนนอย่างสนุกสนาน ซึ่งทั้งหมดจะมุ่งหน้าไปลอยกระทงที่แม่น้ำในเมืองตุมปัตเป็นระยะทางราวห้ากิโลเมตร ระหว่างทางดังกล่าวจะเดินผ่านถนน ปั้มน้ำมัน ร้านค้าต่าง ๆ ตลอดจนถึงบ้านเรือนของชาวมลายูเชื้อสายมลายู ซึ่งก็มีชาวมลายูเชื้อสายมลายูจำนวนหนึ่งมาขึ้นรถดูขบวนแม้จะเป็นเวลาราวเที่ยงคืนแล้วก็ตาม

ภาพที่ 6.6

ขบวนแห่นางนพมาศในงานประเพณีลอยกระทงของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

พฤติกรรมที่กล่าวถึงข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเป็นการแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยให้ชนกลุ่มอื่นรวมทั้งชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้เห็นอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาให้ละเอียดจะพบว่า สาเหตุหลักที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของตนได้ก็คือ ปฏิบัติตบสรงหรือการยอมรับของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีต่อการแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เช่น การสร้างวัด การสร้างพระพุทธรูป แม้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจะไม่ได้สนับสนุนแต่ก็ไม่ได้ห้าม หรือการแห่ขบวนนางนพมาศในงานลอยกระทงก็เช่นกัน ผู้ศึกษาสังเกตได้ว่าแม้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจะไม่ได้มาร่วมในขบวนแห่ หรือไม่ได้สนับสนุน แต่ก็ไม่ได้แสดงออกในแง่ลบแต่อย่างใด ผู้ศึกษายังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูบางคนเฝ้าดูขบวนออกมาดู ทั้งยังมีการโบกมือให้นางนพมาศอีกด้วย ขณะที่ทางการก็ยอมรับการร้องขอของชาวไทยที่จะต้องเดินแห่ปิดถนนในยามค่ำคืน นอกจากนี้ยังใช้ประเพณีดังกล่าวเป็นจุดขายหนึ่งของการท่องเที่ยวมาเลเซียอีกด้วย หรือเรียกได้ว่าแม้ไม่ได้สนับสนุนมากนัก แต่สิ่งที่ไม่แน่นอนก็คือ การคัดค้านการแสดงออกดังกล่าว

5. การยืนยันในเอกลักษณ์ของตน

การยืนยันในเอกลักษณ์ของตนเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่แตกต่างจากการแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของตน กล่าวคือการแสดงซึ่งเอกลักษณ์ของตนเองนั้นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีลักษณะเป็นผู้กระทำ หรือเป็นผู้เริ่มแสดงออกขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีลักษณะเป็นผู้ตอบสนอง

การแสดงออกดังกล่าว กรณีที่ค้นพบก็คือ การยืนยันในเอกลักษณ์ของตนเกิดขึ้นเนื่องจากสถานการณ์บังคับให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต้องยืนยันตนว่าเป็นตัวของตัวเองซึ่งมีความแตกต่างจากชนกลุ่มอื่น

ปราณีซึ่งเป็นเด็กหญิงชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยคนหนึ่งบอกเล่าให้ผู้ศึกษาฟังถึงประสบการณ์ของตนในสถานการณ์ที่ตนเองจะต้องยืนยันตนเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยว่า ในช่วงเดือนถือศีลอดของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เมื่อเพื่อน ๆ ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูถือศีลอดกันหมด แต่ตนเองไม่ได้ถือศีลอด ตนเองยังคงนำอาหารไปทางที่โรงเรียนตามปกติได้ แม้เพื่อนร่วมชั้นทุกคนที่นับถือศาสนาอิสลามจะถือศีลอด สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงการยืนยันในความเป็นชาวพุทธให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเห็นเนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่ได้มีบทบัญญัติทางศาสนาให้ต้องถือศีลอด

ผู้ศึกษา : แล้วเรื่องอาหารการกินอย่างนี้มีปัญหาไหม

ผู้ให้ข้อมูล : เราก็กิน ถ้าอยู่โรงเรียนเราก็ไม่มีหมูใช้ไหมเราก็กินกับเค้าแหละสบาย แต่ถ้าเมื่อเดือนอดนั้น บูลันบัวซอเค้าเรียก (แปลว่าเดือนถือศีลอดของมุสลิม) จะลำบากหน่อยเพราะว่าโรงอาหารจะปิด เค้าไม่ขายเลย แล้วก็คนไทยก็ต้องมากินที่โรงเรียนข้าง ๆ ที่เป็นโรงเรียนจีน เค้าจะเปิด โรงเรียนสอนภาษาจีนเค้าจะเปิด เราก็เดินไปกินข้าง ๆ โรงเรียน ยากหน่อย

ผู้ศึกษา : แล้วก็ช่วงนั้นเราก็เงิน ๆ ใหมเวลากิน

ผู้ให้ข้อมูล : ตอนเช้าก็ซื้อเข้าไปกินบนห้องเรียน แบบ เราก็บอก แบบ ขอโทษนะเรากิน พวกเขาก็กินแล้วไง เราบอกขอโทษนะเรากิน เราก็บอกแบบนี้

ผู้ศึกษา : เพราะเค้ากินตอนเช้ามาก่อนแล้วใช้ไหม

ผู้ให้ข้อมูล : ใช่ เราต้องขอโทษเค้าก่อน อย่างนั้นไม่เป็นไรหรอก เค้าบอกว่าไม่เป็นไรกินเถอะ

ผู้ศึกษา : ก็แสดงว่าที่นี้อยู่ด้วยกันเหมือน เหมือน

ผู้ให้ข้อมูล : ใช่ ไม่มีปัญหา²⁷

นอกจากนี้เด็กหญิงคนเดิมยังบอกเล่าเรื่องราวของเพื่อนเธอเมื่อต้องประสบกับสถานการณ์ที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูชักชวนให้เข้ารับนับถือศาสนาอิสลามซึ่งเป็นสถานการณ์

²⁷ สัมภาษณ์ ปราณี, 4 พฤศจิกายน 2549.

ที่จะต้องยืนยันความเป็นตัวของตัวเองว่า เมื่อเพื่อนของเธอคนหนึ่งได้รับการชักชวนให้เข้ารับนับถือศาสนาอิสลามก็ยืนยันที่จะไม่รับเนื่องจากกลัวจะต้องตัดความสัมพันธ์กับพ่อแม่ของตน

เค้านบอกเราว่า เพื่อนเค้านะ แบบตอนอายุสิบแปดถึงจะได้มีสิทธิตัดสินใจว่าเราจะได้เปลี่ยนศาสนาไหม ก็เลยพอถึงสิบแปดเพื่อนเค้านะก็เข้าไปทำแบบคนอิสลามเลยไม่กินหมูอะไรแบบนี้ ไหว้พระแบบคนอิสลามเลย เค้าเรียกว่าซัมบะหัยยัง แต่เค้านะเด็กที่เราเจอตอนสัมภาษณ์เค้าบอกเค้าไม่เข้าหอรอก ถึงเค้าจะไม่รู้เกี่ยวกับศาสนา แต่เค้าไม่อยากจะทำให้พ่อแม่เสียใจ คือถ้าเกิดถ้าเราไปเป็นอิสลามก็ตัดเลยกับพ่อแม่²⁸

นอกจากนี้ผู้ศึกษายังพบสถานการณ์อื่นที่ชาวมุสลิมเชื้อสายไทยยืนยันความเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างชัดเจนโดยแสดงออกให้เห็นในเชิงสัญลักษณ์ ดังเช่นคำบอกเล่าของพันซึ่งเป็นชายหนุ่มชาวน่านองเกาที่ระบุว่าชาวมุสลิมเชื้อสายไทยบางคนแม้จะมีบ้านอยู่ติดหรือใกล้เคียงกับชาวมุสลิมก็ยังมีเกรงใจไม่เข้าไปบริเวณบ้าน²⁹ สิ่งนี้หมายความว่าแม้ว่าความเป็นตัวของตัวเองบางอย่างของชาวมุสลิมเชื้อสายไทยจะส่งผลกระทบต่อชาวมุสลิมเชื้อสายมลายู เนื่องจากชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูมักหลีกเลี่ยงการสัมผัสสุนัข แต่ชาวมุสลิมเชื้อสายไทยที่มีบ้านเรือนติดกับชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูก็ยังสามารถเลี้ยงสุนัขบริเวณบ้านได้ โดยไม่ได้สร้างความลำบากใจให้เพื่อนบ้าน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสื่อสารข้างต้นจะเห็นว่ามีความละเอียดอ่อนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าวเกิดขึ้นก็คือ ปฏิกริยาตอบสนองในเชิงยอมรับของชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูที่มีต่อพฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าว นั่นคือ แม้ชาวมุสลิมจะทานอาหารไม่ได้แต่ก็ไม่ได้ห้ามชาวมุสลิมเชื้อสายไทยทานอาหารในเดือนที่มีการถือศีลอด แม้ชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูจะไม่เลี้ยงสุนัขหรือสัมผัสสุนัขไม่ได้ แต่ก็ไม่ได้ห้ามการเลี้ยงสุนัขในพื้นที่ใกล้เคียงของบ้านตน แต่หากปฏิกริยาตอบสนองของชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูเปลี่ยนไป พฤติกรรมของชาวมุสลิมเชื้อสายไทยก็มีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไปจากนี้ได้

6. การโจมตีชนกลุ่มอื่นด้วยวาจาหรือกำลัง

เป็นพฤติกรรมที่ชาวมุสลิมเชื้อสายไทยแสดงการแยกตัวออกจากชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนเป็นอย่างมากโดยจะใช้วิธีการโจมตีด้วยวาจาหรือกำลัง

²⁸ เรื่องเดียวกัน.

²⁹ สัมภาษณ์ พัน, 3 พฤศจิกายน 2549.

พฤติกรรมในลักษณะเช่นนี้ส่วนใหญ่มักเป็นการแสดงออกระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่อยู่ในวัยเยาว์หรือมีอายุน้อย

ปราณีเด็กหญิงชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอายุประมาณ 16 ปีบอกเล่าประสบการณ์ที่เธอเคยถูกเพื่อนนักเรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูดูถูก ซึ่งปฏิกิริยาตอบสนองของเธอก็คือ จะใช้วิธีการตอบโต้กลับด้วยวาจา “เคยมีตอนเด็ก ๆ เคยโดนนะแต่ จะสั่งสอนเลย ไม่ชอบนะ คนดูถูก ... พอโตขึ้นมาก็รู้แล้ว ให้เกียรติกัน เริ่มให้เกียรติกัน”³⁰ นอกจากนี้เธอยังได้อธิบายว่าบางครั้งเธอก็จะเฉย ๆ กับคำพูดของเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มาชักชวนเธอเข้ารับศาสนาอิสลามแต่หากเธออารมณ์ไม่ดีก็อาจใช้วิธีการตอบโต้กลับบ้าง

ส่วนมากเค้าจะบอกให้เปลี่ยนศาสนา เค้าบอก เออ แบบนั้นแหละ เค้าบอกเฮ้ยเข้าศาสนาพุทธ แบบนั้นแหละ ประมาณนี้ ใช้คำบอก อย่างนี้ดีนะ อย่างนี้ดี เค้าก็แบบง่ายมาก เราบอกบางครั้งก็เออ เหรออย่างนั้นเราก็คืนเคยกับวัด เราบู๊ศาสนาเราดีว่าเป็นยังไง เรายังไม่ค่อยสนใจเท่าไร แต่บางครั้งเราก็อารมณ์ไม่ดีประมาณนี้ เรายังบอก โอ้ พระศาสดาของมึง เป็นแค่คนธรรมดา พระศาสดาของกูนี่ ลูก เค้าเรียกอะไรนะ ภาษาไทย ลูกกษัตริย์นะ แตกต่างกันไปแล้ว³¹

วิมลเป็นหญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอีกคนหนึ่งที่ได้อธิบายวิธีการสื่อสารเมื่อถูกเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูดูถูกในลักษณะคล้าย ๆ กัน ว่าเมื่อไรก็ตามที่เธอเองถูกดูถูกเธอก็จะใช้วิธีการสองอย่างด้วยกันในการตอบสนองกลับด้วยวาจาหรือฟ้องครู³²

สถานการณ์เช่นนี้เกิดกับเด็กนักเรียนชายเช่นเดียวกัน สันซึ่งเป็นเด็กหนุ่มจากวัดบ้านโนนบอกเล่าประสบการณ์การโต้ตอบของเขากับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเมื่อถูกดูถูกว่าเป็นคนไทยกินหมูด้วยการตอบกลับว่ากินเนื้ออย่างเดียวไม่รู้รสชาติ

ผู้ศึกษา : เวลาเขาดูถูกแบบอื่นมีไหม
 ผู้ให้ข้อมูล : มี
 ผู้ศึกษา : เช่น
 ผู้ให้ข้อมูล : คนกินหมู คนไทยกินหมูอย่างนั้น
 ผู้ศึกษา : แล้วเราก็ดูถูกเค้าได้เหมือนกันนี่ เราดูถูกเค้าว่ายังไบบ้าง

³⁰ สัมภาษณ์ ปราณี, 4 พฤศจิกายน 2549.

³¹ เรื่องเดียวกัน.

³² สัมภาษณ์ วิมล, 2 ธันวาคม 2549

ผู้ให้ข้อมูล : ก็นั่น อย่างเดียว อย่างอื่นไม่รู้รสชาติ³³

แม้ว่าพฤติกรรมที่ได้เถียงดังกล่าวจะเป็นเสมือนเรื่องของเด็ก ๆ แต่ผู้ใหญ่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอย่างครูทองดีก็มักจะมีใจเข้าเป็นอย่งดีว่า สถานการณ์การสื่อสารดังกล่าวมักเกิดขึ้นด้วยวาจาในลักษณะที่เล่นที่จริงและอาจจะจบลงด้วยการใช้กำลังได้เช่นกัน

ถ้ามันถามเราว่า แล้วคุณที่บวชพระไม่ได้เมื่อนั้นเป็นอะไร ที่นั่นมันถามกลับมา ที่นั่นอธิบายไปอธิบายมาที่นั่นโดยมากมักจะพูดมาก โทกมากขึ้น อาจจะรบกันและ นั้น และเราจะถามกันเพียวว่า เออพระมิ่งโง่ นี่นี่โดยมากคนทางนี้นะ ผมขอโทษศาสนาก่อนนะ เพราะว่าเวลาเรา เออคนอิสลามสมายัง (ละหมาด) แลเค้าว่าโง่แลไปจูบดิน เออ เค้าว่า เด็ก ๆ แหละว่า เด็กไทยว่า ที่นี้เด็กแขกว่า หล่าวและ (ว่ากลับ) พระหัวล้านนะ เหมือนแมลงภูหัวเหลืองนั้น ก็ตัวเหลือง หัวล้าน เออ ก็กันแลเท่านั้นแหละ ที่นั่นมันเรื่องหนึ่งของเด็กประวัติแบบนี้ ผู้ใหญ่ไม่ค่อยมี และก็โดยมากมักจะดูถูกกันศาสนานี้เวลากินเวลา มักจะต่อยกันอะไรกันว่ากัน เพราะว่าเด็กนี้นะ มันจะพูดอะไรมันก็พูดไป มันไม่ได้คำนึงถึงว่าคำนั้นเป็นอะไรบ้าง เช่นว่า แขกว่านาแต่โอแอชีแย (แปลว่าสัตว์คนไทย) สัตว์คนไทย คนไทยว่า สัตว์แขก³⁴

จากข้อมูลข้างต้นพอสรุปได้ว่าพฤติกรรมการโจมตีอีกฝ่ายด้วยวาจาหรือกำลังนั้นส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นในหมู่เด็กหรือเยาวชนที่มีอายุน้อยทั้งที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ซึ่งมักจะไม่มีความสัมพันธ์กันเท่าที่ควร เนื่องจากหากมีความสนิทสนมกันฉันท์เพื่อนก็มักจะมีใจเข้าซึ่งกันและกันมากพอสมควร มีการให้เกียรติซึ่งกันและกันมากพอสมควร พฤติกรรมการสื่อสารเช่นนี้จึงมักไม่เกิดขึ้น ดังนั้น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมสื่อสารในลักษณะเช่นนี้ก็คือ อายุของผู้สื่อสารและคู่สื่อสาร และความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน นอกจากนี้ยังพบว่าประเด็นที่สื่อสารกันเป็นซึ่งเป็นประเด็นในแง่ลบของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็มีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมสื่อสารในลักษณะโจมตีระหว่างกันได้เช่นกัน

7. การสร้างมุมมองเชิงบวก

การสร้างมุมมองเชิงบวกเป็นพฤติกรรมสื่อสารที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยใช้เพื่อปรับตัวเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู โดยจะเป็นพฤติกรรมที่มักไม่ได้แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน

³³ สัมภาษณ์ สัน, 2 ธันวาคม 2549

³⁴ สัมภาษณ์ ครูทองดี, 4 กันยายน 2549

จากการสนทนากับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหลายคนทำให้ผู้ศึกษาพบว่า แม้ว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองจะตระหนักดีว่าสิทธิที่มีของตนในฐานะชาวมาเลเซียคนหนึ่งนั้นมีหลายด้านที่น้อยกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่ส่วนใหญ่ก็ยังมีมุมมองต่อสิ่งแวดล้อมในประเทศมาเลเซียในเชิงบวก ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิตหรือการทำมาหากิน

ลุงมันก็เป็นผู้หนึ่งที่สนับสนุนคำกล่าวข้างต้น โดยระบุว่าแม้ว่าจะมีความรู้สึกว่าการอาศัยอยู่ในประเทศมาเลเซียจะมีสิทธิน้อยกว่าชาวไทยที่อยู่ในประเทศไทย แต่ยังสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างค่อนข้างสบายโดยเฉพาะในเรื่องการทำมาหากิน ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในแง่บวกว่า ตนยอมรับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในลักษณะที่เป็นเจ้าของประเทศ

แต่ที่จริงถ้าพูดถึงตามหลักว่า อยู่ทางเราฝั่งนี้รู้สึกว่าการใช้สิทธิของเราฝั่งนี้ลำบากกว่าฝั่งไทยมาก เราคนไทยฝั่งนี้ แต่เราอยู่ได้ เราอยู่ได้เราอยู่ด้วยความสบายความไปมาหาสู่การค้าขาย การทำงานไม่มองถึงว่าสิทธิอย่างนั้นสิทธิอย่างนี้เพราะทางมาเลเซียเค้าแบ่งสิทธิกัน คือเค้าถือว่าเจ้าประเทศนี้ เมื่อเอกราชแล้วเราก็ต้องใช้โควต้า คนมาเลย์เค้าคือเป็นเจ้าประเทศจริง ๆ ว่าอย่างนั้นเถอะ³⁵

สิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งก็คือ หากนำสิทธิของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมาเปรียบเทียบกับสิทธิของชาวไทยเชื้อสายมลายูในประเทศไทยแล้ว สิทธิของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีน้อยกว่ามาก เช่นไม่สามารถซื้อที่ดินในเขตที่สงวนเพื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ ขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูสามารถซื้อที่ดินของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนได้ หรือในด้านเศรษฐกิจชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มักได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลมากกว่าชนกลุ่มอื่น แต่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอย่างลุงทวีก็ยังมีมุมมองที่ดีต่อประเทศมาเลเซียและชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู โดยระบุว่าบทสนทนาว่ากฎหมายดังกล่าวเกิดขึ้นมานานแล้วเพื่อปกป้องชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจากผู้อพยพซึ่งเป็นชนกลุ่มอื่น

ผู้ให้ข้อมูล : เออ ที่เรายังถูกกีดขวางอยู่ก็เกี่ยวกับที่ดิน คือในรัฐกลันตันนี่เราจะซื้อที่ดินจากมลายูไม่ได้ มลายูซื้อจากเราได้ จีนจากเราได้ เราจากจีนได้

ผู้ศึกษา : แสดงว่าก็เป็นลักษณะการแบ่งระหว่างมลายูกับชาติอื่น ๆ ใช่ไหม

ผู้ให้ข้อมูล : คือเราจะว่าแบ่งก็ไม่ถูกเพราะป้องกัน ชาติใหม่ ป้องกันเกรงว่ามลายูนี้จะไม่ที่มีที่ดินเพราะว่าพออังกฤษเข้ามาใช้ใหม่ อังกฤษเข้า

³⁵ สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

มาก็คือ นโยบายการปกครองของอังกฤษนี้ เอาคนต่างชาติมา
คนต่างด้าวมา เอาพวกจีนมาทำเหมือง แล้วก็เอาพวกเทศ (อินเดีย)
มาทำสวนยาง แล้วก็มาทำทางรถไฟอะไรต่ออะไร ก็พวกมลายูนี้
เห็นว่ามันคนไม่ค่อยมาก ก็ขอร้องให้อังกฤษนี้ทำกฎหมายขึ้น
เพื่อป้องกันคนชาติมลายู

ผู้ศึกษา : มันเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยก่อนโน้น

ผู้ให้ข้อมูล : ครับ นานมาแล้ว³⁶

มุมมองเชิงบวกดังกล่าวจะกระจายตัวไปทั่วในหมู่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจนแทบ
เรียกได้ว่าเป็นมุมมองธรรมดาของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตัน ในเรื่องการแต่งงาน
ระหว่างกลุ่มชนก็เช่นเดียวกัน แม้ว่าจะมีกฎหมายกีดกันไม่ให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแต่งงาน
กับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยผู้นั้นไม่เข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม
เสียก่อน ขณะที่กฎหมายห้ามชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเปลี่ยนมารับนับถือศาสนาพุทธ แต่ทั้งลุงทวิ
และลุงมันก็กลับมองว่าเป็นข้อดีสำหรับชาวไทย เนื่องจากเป็นการส่งเสริมการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์
ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยทางอ้อม มิเช่นนั้นแล้วก็อาจถูกผสมกลมกลืนเข้ากับชาวมาเลเซียเชื้อ
สายมลายูไปหมดแล้ว

ผู้ให้ข้อมูล 1 : ถ้ากฎหมายไม่กีดกันอะไร ผมว่ามลายูออกมาเป็นไทย

ผู้ให้ข้อมูล 2 : มันดี ดีนะ ดีสำหรับเรา ถ้าหากกฎหมายไม่กีดกัน ไม่ป้องกันไว้ละ
ก็เหมือนคนไทยในพม่า กลายเป็นพม่าหมด ตะนาวศรีนะ เป็น
พม่าหมดแล้ว ศาสนาเดียวกัน โรงเรียนเข้าโรงเรียนพม่า พวก
มอญก็เหมือนกันที่อยู่ประเทศไทย ถูกกลืนหมดแล้ว เพราะฉะนั้น
เมื่อทางมาเลเซียมีอย่างนี้ เราก็ได้รักษาความเป็นไทยเราไว้ได้ดี มี
คนสองคนไปแต่งงานนั้นมันเรื่องธรรมดาครับ ไม่มาก

ผู้ให้ข้อมูล 1 : ถ้าปล่อยนะ เป็นมาเลเซียหมดนะ

ผู้ให้ข้อมูล 2 : เป็นมลายูหมดแล้ว แน่นอน แน่นอนว่าเป็นมลายูหมด³⁷

นอกจากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยดูจะมีมุมมองในเชิงบวกต่อกฎหมายของมาเลเซีย
แล้ว การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังมีความเชื่อถือในคำพูดของผู้นำของตน
ซึ่งเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูอย่างค่อนข้างหนักแน่นอีกด้วย ระหว่างสนทนากับผู้ศึกษาลุงทวิ

³⁶ สัมภาษณ์ ทวี, 4 กันยายน 2549.

³⁷ สัมภาษณ์ ทวี และ มัน, 2 กันยายน 2549

มักอ้างคำพูดของอดีตผู้นำชาวมลายูเชื้อสายมลายูบ่อยครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับที่มีต่อผู้นำชาวมลายูเชื้อสายมลายูอย่างมาก

ดร. มหาธีร์ วันก่อนท่านว่า คนในมาเลเซียนี้ ทุก ๆ ชาติ (เชื้อชาติ) จะได้ทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนที่ชาตินั้นต้องการทำไม่ได้ เหมือนเรามีลูกอยู่สามคนใช่ไหม ถ้าจะตามอำเภอใจของคนทุกคนนั้น พ่อจะทำให้ไม่ได้ใช่ไหม เพราะฉะนั้นเราก็ต้องปันกัน คุณรู้สึกว่าคุณไม่ถูกต้องตรงไหนคุณไม่ได้อะไรตรงไหนก็เรามาพูดกัน³⁸

มิใช่เฉพาะผู้ใหญ่อย่างลุงทวี่และลุงมันเท่านั้นที่มองสิทธิหรือการใช้ชีวิตในสังคมที่ชาวมลายูเชื้อสายมลายูเป็นชนส่วนใหญ่ในแง่บวก เด็กวัยรุ่นอายุไม่ถึงสิบปีอย่างปราณีก็ยังคงมอมืองเชิงบวกต่อการใช้ชีวิตในหมู่ชาวมลายูเชื้อสายมลายูในลักษณะเดียวกัน ปราณีระบุว่าการศึกษาในโรงเรียนที่มีการสอนเกี่ยวกับศาสนาอิสลามซึ่งไม่ใช่ศาสนาของตนก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจและก็เป็นผลดีกับตนเองมากกว่าผลเสีย

ผู้ให้ข้อมูล : ขึ้นมอสองมอสสามก็เริ่มรู้เรื่องแล้ว แต่สนุกนะ อยู่แบบหลายศาสนาแบบรู้เค้ารู้เรานะ แบบถ้ามีเรียนใน history เค้าเรียกว่าอะไรนะ ภาษาไทย

ผู้ศึกษา : ประวัติศาสตร์

ผู้ให้ข้อมูล : ใช่ประวัติศาสตร์ มอสี่นี้เรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เกี่ยวกับศาสนาเค้าเลย

ผู้ศึกษา : ประวัติศาสตร์นี้มีอำมดเหรอ

ผู้ให้ข้อมูล : ก็ยากนะ แต่เด็กมลายูเค้ามีพื้นฐานอยู่แล้วเค้าต้องเรียนนะ เรายังแบบต้องทำงานหนักสองเท่า เค้าเท่าเดียว เราสองเท่าเลย แบบไม่เข้าใจ³⁹

พฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าวจะเป็นเรื่องราวที่ค่อนข้างยากและซับซ้อนที่จะระบุว่าปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมดังกล่าวนั้นคืออะไร แต่จากบทสนทนาที่ยกมาข้างต้นพอจะสกัดออกมาได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อมอมืองเชิงบวกของชาวมลายูเชื้อสายไทยที่แสดงออกผ่านคำบอกเล่าของชาวมลายูเชื้อสายไทยเองก็คือ ชาวมลายูเชื้อสายไทยรับรู้ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในประเทศมาเลเซียตั้งแต่เมื่อครั้งอังกฤษปกครองประเทศ และสามารถจดจำเหตุการณ์ต่าง ๆ แม้เหตุการณ์จะล่วงเลยมานานแล้วก็ตาม ประวัติศาสตร์ดังกล่าวเป็นสิ่งตอกย้ำสิทธิที่พึงมีของชาว

³⁸ สัมภาษณ์ ทวี่, 4 กันยายน 2549.

³⁹ สัมภาษณ์ ปราณี, 4 พฤศจิกายน 2549

มาเลเซียเชื้อสายมลายูและทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเกิดความยอมรับในการใช้สิทธิดังกล่าว ดังนั้น ในกรณีนี้จะเห็นได้ว่าประวัติศาสตร์หรือเรื่องราวในอดีตมีผลต่อการกระทำในปัจจุบันอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ดูเหมือนว่าความยอมรับนับถือที่มีต่อผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยอมรับสิทธิที่มีน้อยกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่จากการพูดคุยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ทำให้รับรู้ได้ว่า ในความเป็นจริงชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมิได้ยอมรับหรือเชื่อสิ่งที่ผู้นำพูดเนื่องจากความเชื่อถือในตัวผู้นำ แต่เชื่อเนื่องจากคำพูดดังกล่าวเป็นสิ่งที่ตนเองเชื่ออยู่แล้วมากกว่า ดังนั้น พอจะสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างมุมมองในเชิงบวกของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็คือ การรับรู้ประวัติศาสตร์ของประเทศในเรื่องที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนั่นเอง

8. การยืนยันเอกลักษณ์ของตนโดยไม่ได้แสดงออกอย่างชัดเจน

ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเป็นชนกลุ่มที่มีนิสัยอย่างหนึ่งที่คล้ายกับประชาชนชาวไทยในประเทศไทยนั่นคือ เป็นคนนิยมความรอมชอม อะไรยอมได้ก็ยอมหากไม่เป็นการลำบากมากนัก ลักษณะนิสัยเช่นนี้ทำให้ในหลายครั้งแม้ชาวไทยจะแสดงการยืนยันในเอกลักษณ์ของตนเองแต่การยืนยันดังกล่าวก็เป็นการยืนยันที่ไม่ได้แสดงให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นอย่างชัดเจน ดังเช่นในกรณีคำเรียกชนกลุ่มคนที่ชาวไทยมาเลเซียเชื้อสายไทยเองมักชื่นชอบที่จะใช้คำว่า ‘ไทยกลันตัน’ หรือ ‘Thai Kelantan’ มากกว่าคำว่า ‘สยามกลันตัน’ หรือ ‘Siam Kelantan’ ที่เพี้ยนมาจากคำว่าสยาม

เรา แต่ก่อนเค้าเรียกคนไทย สยาม ไทยกลันตัน สยาม ไทยมาเลเซีย ที่นี้เราในบัตรประชาชน แต่ก่อนเค้าเรียกไซมัส เพราะว่ามาจากคำว่าสยาม ที่นี้คนมาเลย์เค้าก็เขียนว่า เซียม เอส ไอ เอ เอ็ม (Siam) เซียม ภาษาอังกฤษก็ ไซมัส ที่นี้ มาจากคำว่า สยาม ที่นี้พอประเทศไทยมันมาเป็นจากประเทศสยามมาเป็นประเทศไทย จากคนสยามมาเป็นคนไทย ที่นี้เราก็คนไทยเหมือนกัน เราเรียกตัวเองว่าไทยเหมือนกัน เพราะว่าศาสนาพุทธ เราก็คนไทยคนสยามเหมือนกัน เราก็คนไทย ที่นี้มาก็เป็นตั้งเป็นเปอซาตูวัน ไทยกลันตัน เปอซาตูวัน ไทยมาเลเซีย ที่นี้ตอนรัฐมนตรี้เค้ามาเปิดที่ประชุมใหญ่ เค้าก็มาให้ความเห็นว่า ควรจะเปลี่ยนคำว่าไทยเพื่อให้แปลกไปจากประเทศไทยคนจะได้ไม่หลง เลยเอาชื่อเดิมเป็นเปอซาตูวัน เซียม กลันตัน เปอซาตูวันเซียมมาเลเซีย ... คือว่าเราไม่สบายใจอยู่ว่าบางทีคนทางนอก เค้าเรียกว่าไทยแลนด์ คนเราทางนี้ เราว่าไม่ เราไม่ใช่ไทยแลนด์ เราคนไทยกลันตัน คนเซียม คือทางรัฐมนตรีนี่เค้าให้เปลี่ยนจากคนไทยเป็นเซียม ... ผมก็แต่ก่อนบัตรประชาชนรุ่นเก่า

เด็ก ๆ นะ เขียม บังซอเขียม ซาติเขียม พอเปลี่ยนจากเขียมแล้ว คือคนไทย นี่เราก็ออยู่
ชายแดนไซ้ใหม่ ทางโน้นไทย ๆ ๆ เราจะไปเขียมอยู่ ก็ไทยนี้มันไพเราะกว่า แล้วมา
ตอนนี้เป็นการก็เค้าเขียนเค้าบอกว่าได้ทั้งสองอย่าง คุณจะใส่บังซอเขียมก็ได้ คุณจะ
จะใส่บังซอไทยก็ได้ เพราะว่าคุณเชื้อชาติของคุณเป็นคนไทย⁴⁰

การศึกษายังพบว่าแม้ว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะขึ้นชอบที่จะใช้คำว่า 'ไทยกลันตัน'
หรือ 'ไทยมาเลเซีย' มากกว่า 'เขียม' แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธและไม่ได้แสดงออกในลักษณะต่อต้านผู้นำ
ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูของตนแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกลับใช้คำว่า 'Siam Kelantan'
เมื่อใดก็ตามที่ติดต่อกับส่วนราชการของทางมาเลเซีย เช่น ในบัตรเชิญมาร่วมงานลอยกระทง ที่มี
ประธานในพิธีคือ YB. DATUK SERI Hj. ANNUAR Hj. MUSA ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยใช้คำ
เรียกขานตัวเองว่า 'Siam Kelantan'

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าวของชาวมาเลเซียเชื้อสาย
ไทยในลักษณะเช่นนี้จะพบว่า เกิดจากความเกรงใจหรือความให้เกียรติที่มีต่อผู้นำชาวมาเลเซียซึ่ง
มีสถานะที่สูงกว่า แต่สถานะที่สูงกว่าก็ไม่ได้มีความสำคัญเท่ากับความเกรงใจหรือความเคารพนับถือ
ที่มีต่อกัน นอกจากนี้ยังพบว่าผลตอบแทนที่ได้รับที่ชาวไทยต้องการหรือจะได้รับจากการเชื้อเชิญ
ผู้นำชาวมาเลเซียมาร่วมงานซึ่งก็ได้แก่การอำนวยความสะดวก เงินสนับสนุน และการยอมรับจาก
ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ก็ยังมีส่วนให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยใช้วิธีการประนีประนอมรวมกลม
แทนที่จะแสดงการต่อต้านให้เห็น จะเห็นได้ว่าสองปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร
ดังกล่าวก็คือ ความเคารพนับถือที่มีต่อผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูและผลตอบแทนที่จะได้รับ
จากการสื่อสารกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู

9. การหลีกเลี่ยงการติดต่อสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อน

การหลีกเลี่ยงการติดต่อสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อนเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ชาว
มาเลเซียเชื้อสายไทยมักใช้เสมอเมื่อพบกับสถานการณ์การสื่อสารที่เป็นประเด็นละเอียดอ่อน
โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาหรือความแตกต่างระหว่างกลุ่มชน

ครูทองดีอธิบายให้ฟังว่าตนเองมักจะไม่พูดคุยกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูใน
เรื่องศาสนาเนื่องจากอาจทำให้โกรธกัน โดยเฉพาะกับผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ดังนั้น จึงมักใช้วิธีการ
หลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยในประเด็นดังกล่าว ยกเว้นกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่เรียนหนังสือ

⁴⁰ สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

หรือผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิตมากบางคนก็สามารถพูดคุยกันในเรื่องศาสนาได้ในลักษณะแลกเปลี่ยนความรู้กัน

มันก็ ถ้าเราคุยไปในทางที่ดีก็ไม่ค่อยมีปัญหา แต่ถ้าหากไปถามเรื่องศาสนาอะไร อันนี้อาจจะโกรธกันแหละ แต่ถึงกับจะฆ่ากันนั้นไม่มี ไม่ค่อยมีหรอก แต่โดยมากก็ คล้าย ๆ กับ ด่ากันเถียงกันพินัน (แบบนั้น) แหละครับ คนหนึ่งว่าของมึงไม่ดี คนหนึ่งว่าของมึงดี แล้วเรื่องนี้เราไปคุยทำไม ไปศึกษาดีกว่า จะไปคุยกับ (ทะเลาะ) กันแหละ ถ้าว่ารู้ต่างคนรู้ไม่เป็นไร อีกคนหนึ่งรู้น้อย อีกคนรู้มาก ไอคนที่รู้น้อยนี้ มักจะทำเรื่อง เวลาคนเค้าบอกว่า อย่างถ้าเราจะดูอะไร เวลาเราคุยกันถ้าคุยกับ คนที่ไปโรงเรียนแล้วไม่เป็นไร ถ้าคนที่มันไม่เคยศึกษาไปถามอะไรมัน มันไม่เคย เรียนหนังสือ เรื่องการอบรม การสังคม ไม่เคยมี ถ้าว่าผู้ที่เค้าศึกษามาเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็คุยไปได้ในสิ่งที่เค้าพอจะเล่าได้ เพราะรู้ คล้าย ๆ ความรู้ที่เราวัดกันไม่ได้ บางคนก็ศึกษาเรียนน้อยนิดเดียว แต่เค้าไปศึกษาเอาข้างนอก เค้าอ่านหนังสือ มากก็คุยเก่ง อย่างนี้ง่าย⁴¹

นอกจากครูทองดีแล้วลูกทวียังมีความเห็นเกี่ยวกับการพูดคุยเรื่องศาสนาในลักษณะ คล้ายคลึงกัน โดยลูกทวี่ระบุว่าตนเองจะสามารถพูดคุยเรื่องศาสนากับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสาย มลายูได้เช่นกันหากไม่นำประเด็นที่ระบุว่าศาสนาใครดีกว่าใครมาพูดคุยกัน

ถ้าหากเรายกเว้นเรื่องศาสนา อย่างเอาเรื่องศาสนามาพูดก็ไม่มีอะไรใหม่ เหมือน คุณกับผมก็คุยกันได้ พอคุณเอาของคุณขึ้น ผมก็เอาของผมดีกว่า คุณ คุณว่า ดีกว่ามันก็เป็นเรื่อง (หัวเราะ) ถ้าถือว่าเฉย ๆ ไม่เป็นไร คุณกลับจะทำละหมาด อะไรก็เรื่องของคุณ ผมจะอะไรก็เรื่องของผม มันอยู่กันได้⁴²

จุดนี้เป็นการตอกย้ำว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถพูดคุยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในเรื่องศาสนาได้เช่นกันหากไม่เน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในแง่ลบ

มิใช่เฉพาะชาวบ้านเท่านั้นที่มองว่าการพูดคุยเรื่องศาสนาเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงเมื่อมีการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู พระสงฆ์อย่างพระปลัดยออดก็มีความเห็น คล้ายคลึงกัน พระปลัดยออดเชื่อว่าเรื่องศาสนาควรเทิดทูนไว้สูงสุด ไม่ควรเป็นประเด็นที่นำมาสนทนา ระหว่างกัน แต่ควรนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมาสนทนากันจะเหมาะสมมากกว่า

⁴¹ สัมภาษณ์ ครูทองดี, 4 กันยายน 2549.

⁴² สัมภาษณ์ ทวี, 4 กันยายน 2549.

จุดหนึ่งที่ว่าเราอยู่กับได้เพราะว่าเรื่องของศาสนา คือเราอย่าเอาศาสนาลงมา เอา
เทิดไว้เหนือหัว ของใครของมัน เราเอาความเป็นอยู่เป็นหลัก ถ้าเราเอาศาสนาเข้า
มา คือเค้าเรียกว่า ‘เปิรจาปาฮามัน’ ใช้ภาษาแขกนะ (ภาษามลายู) หมายความว่า
ความเข้าใจของเราจะไม่เหมือน เพราะพื้นเพเราอีกอย่างหนึ่ง คือเราศาสนาเรา
ได้รับอบรมมาตั้งแต่เด็ก ๆ ทุกคนก็ย่อมจะเข้าใจของศาสนาแต่ละคน เราก็ต้องเทิดไว้
เหนือหัวตรงนั้น แล้วก็เรามาเอาตรงนี้อาความเป็นอยู่ เอาชีวิตประจำวันของเรา
อยู่ตรงนั้น เวลาคุยกันถ้าไม่มีเรื่องศาสนา คุยกันได้เลย แต่ถ้าเอาเรื่องศาสนาลงมา
นี้จะคุยลำบาก⁴³

จากการศึกษายังพบว่าในบางกรณีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยใช้วิธีการนิ่งเฉยเพื่อ
หลีกเลี่ยงการสนทนาในประเด็นละเอียดอ่อน แทนที่จะใช้การชี้แจงแสดงเหตุผลให้ชาวมาเลเซีย
เชื้อสายมลายูเข้าใจ

ผู้ศึกษา : เวลาเค้า (ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู) พูดอย่างไรเราจะรู้สึก
เค้าพูดดี

ผู้ให้ข้อมูล : มีนะ ส่วนมากเค้าจะบอกให้เปลี่ยนศาสนา เค้าบอก เออ แบบ
นั้นแหละ เค้าบอก เฮ้ยเข้าศาสนากูซิ แบบนั้นแหละ ประมาณนี้
ใช้คำบอก อย่างนี้ดีนะ อย่างนี้ดี เค้าก็แบบง่ายมาก เราบอก
บางครั้งก็เออ เหรออย่างนั้น (เหรอไปอย่างนั้นแหละ) เรายิ่งค้นเคย
กับวัด เราศาสนาเราดีว่าเป็นยังไง เรายิ่งไม่ค่อยสนใจเท่าไร⁴⁴

นอกจากการหลีกเลี่ยงที่จะพูดเรื่องศาสนาแล้ว เรื่องสิทธิมีค่อนข้างน้อยหากเปรียบเทียบกับ
ประชาชนชาวไทยในประเทศไทยก็เป็นเรื่องที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุย
หรือเรียกร้องแบบตรงไปตรงมาจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเช่นกัน แม้จะมีความรู้สึกเล็ก ๆ ใน
ใจอยู่บ้างก็ตาม

ถ้าเปรียบเทียบกับคนไทยดั้งเดิมที่อยู่มาก่อน จะเข้าเรียนหรืออะไรต่าง ๆ ลำบาก
ไม่เหมือนคนมุสลิม เค้าได้สิทธิต่าง ๆ เยอะมากเพียงแต่ว่าเค้าไม่ออกมา แต่เวลา
พวกจบ ม.ศ.ห้าหรือว่าจะเข้ามหาวิทยาลัยนี่เค้ามีโควต้า ไม่รู้สึก คนไม่รู้สึก เดียวนี้
คนไทยรู้สึกเริ่มทำเกี่ยวกับพวกนี้⁴⁵

⁴³ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

⁴⁴ สัมภาษณ์ ปราณี, 4 พฤศจิกายน 2549.

⁴⁵ สัมภาษณ์ มงคล, 3 กันยายน 2549.

นอกจากนี้ในบางครั้งแม้ว่าไม่ได้มีการพูดถึงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาโดยตรง แต่หากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นละเอียดอ่อน เช่น เรื่องพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาอิสลาม ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็มักใช้วิธีการหลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวเช่นกัน ดังที่ลุงมันเล่าว่าตนเองจะมีความเข้าใจในเรื่องศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี เมื่อมีกิจกรรมทางศาสนาเกิดขึ้นตนเองจะให้ความสนใจดังกล่าวก่อน การปรับตัว ว่าเมื่อไรควรเข้าร่วมกิจกรรม และเมื่อใดควรหลีกเลี่ยง เพื่อไม่ทำให้เพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูต้องลำบากใจหรือเป็นประเด็นที่ต้องอธิบายหรือพูดคุยกัน

คือมันบางเรื่องบางอย่างนี้ศาสนาเค้าไม่ได้ห้าม แต่เพียงเรารู้ว่าอย่างคนตายอะไร อย่างนี้เค้าอาบน้ำเสร็จแล้วเราก็ไป แต่ตอนนั้นอย่างเค้าจะไหว้พระ จะไหว้พระเจ้า ตอนนั้นเค้าล้างมือล้างอะไรคือว่าสะอาดแล้วเนียคือเราต่างศาสนานี้เราก็อยาไป เราอยู่ที่นี่ เพราะเราอยู่ตรงนี้ เราเข้าใจว่าธรรมเนียมหรือประเพณีอย่างนั้นเราเข้าได้ อย่างนี้เข้าไม่ได้ เราก็ไม่ไป⁴⁶

ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่เลี่ยงการติดต่อสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อน ซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้มีหลายปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ปัจจัยแรกได้แก่ ความรู้ของคู่ติดต่อสื่อสารซึ่งในที่นี้ก็คือ ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู หากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเห็นว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูผู้ร่วมสนทนามีความรู้จริงในเรื่องศาสนา ก็จะสามารถพูดคุยกันในประเด็นละเอียดอ่อนดังกล่าวได้ แต่หากเห็นว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูคนดังกล่าวไม่มีความรู้ ก็จะใช้วิธีการเลี่ยงการสนทนา ปัจจัยที่สองก็คือ ประเด็นที่พูดคุยกันหากเป็นประเด็นสนทนาทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาหรือกลุ่มชนในแง่ลบก็สามารถคุยกันได้ แต่หากเกี่ยวข้องกับศาสนาหรือชนกลุ่มตนในแง่ลบก็จะเลี่ยงที่จะสนทนา

10. การทำให้เรื่องของความแตกต่างเป็นเรื่องที่สื่อสารกันได้

แม้ว่าการสนทนาในประเด็นที่ละเอียดอ่อนจะเป็นสิ่งที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักหลีกเลี่ยง แต่ในบางสถานการณ์การสนทนาประเด็นละเอียดอ่อนก็เป็นสิ่งที่เป็นไปได้เช่นกัน และการสนทนาในประเด็นดังกล่าวยังไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชนขึ้นอีกด้วย

หญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีอย่างวิมลได้อธิบายให้ผู้ศึกษาฟังถึงการพูดคุยเรื่องศาสนาของตนกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่า ในบางครั้งเธอ

⁴⁶ สัมภาษณ์ มัน, 1 กันยายน 2549.

เองก็ได้พูดคุยกับเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเกี่ยวกับเรื่องความแตกต่างทางศาสนา เช่นกัน แต่การพูดคุยดังกล่าวเป็นไปในลักษณะแลกเปลี่ยนความรู้กัน เมื่อเป็นเช่นนี้ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาก็ไม่ถูกมองว่าเป็นประเด็นละเอียดอ่อนสำหรับทั้งคู่ต่อไป

แต่บางคนก็แบบตอนโตะนะเออ ก็โอเคแบบ แลกเปลี่ยนความรู้นะ คำก็แบบ คำรู้ศาสนาเราชนิดหนึ่ง เราก็เรียนรู้ศาสนาเค้าเหมือนกัน ก็เปลี่ยนกันได้ ถามไปถามมา ไม่รู้ใจเค้าคิดอะไรแต่แบบเราเล่าอะไรที่เราจะรู้อะไรที่เราเข้าใจเอง เออ แบบเราก็ไม่ได้ถูกถูกเค้าก็คบกันมานานนะ อยู่อย่างนี้ก็โอเค⁴⁷

เช่นเดียวกับเด็กวัยรุ่นอายุเพียง 17 ปีอย่างดำรงที่ระบุว่า แม้แต่ในเรื่องอาหารการกินที่แตกต่างกันตนเองก็ยังเคยพูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเช่นกัน⁴⁸ ซึ่งเหมือนกับภาคภูมิที่เป็นเด็กชายวัยรุ่นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ระบุว่าตนเองก็เคยพูดคุยเรื่องศาสนากับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเช่นกัน

ก็มีพูดคุยเรื่องประเพณี การเข้าวัด ไหว้พระ ก็บอกว่าพระของคนไทยจะเมื่อไหร่ก็ได้ แต่ศาสนาอิสลามจะต้องไหว้พระวันละ 5 ครั้ง คนมลายูชอบเป็นฝ่ายเริ่มคุยเรื่องศาสนาพุทธก่อน เขาจะถามว่าไปไหว้พระบ้างไหม ก็จะตอบว่าไปเมื่อไหร่ก็ได้ ศาสนาพุทธไม่บังคับ⁴⁹

อย่างไรก็ตามการศึกษาค้างนี้ยังพบว่าในบางครั้งที่การพูดคุยเรื่องศาสนาในบางสถานการณ์ยังถูกใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ดังกรณีของพระยอดได้ระบุว่าบางครั้งตนเองก็ได้ใช้ความเหมือนในความแตกต่างของสองศาสนามาเป็นจุดร่วมที่สร้างความรู้สึกที่ทั้งสองฝ่ายมีบางอย่างที่เหมือนกัน

คือส่วนมากถ้า (ชาว) มลายูนะ คำพูดเกี่ยวกับเรื่องของพระเจ้า คือเราก็มีพระเจ้าเหมือนกัน แต่นิยามของพระเจ้าของเราอาจจะไม่เหมือนกัน แต่จุดประสงค์มันอยู่ที่ความดีที่เราทำ มันอยู่ตรงนั้น เค้าเข้าใจเลยนะ พูดตรงนี้เค้าเข้าใจเลย คือของมุสลิมเค้าก็ระบุไว้แล้วว่าทุกอย่างนี้เป็นของพระเจ้า พระเจ้าสร้างมาทั้งหมด หลักของพุทธมันก็มี คือทุกอย่างนี้ธรรมชาติสร้างมาหมดเลย คือมันไปตรงต่างกันไปชื่อ

⁴⁷ สัมภาษณ์ วิมล, 2 ธันวาคม 2549.

⁴⁸ สัมภาษณ์ ดำรง, 26 กุมภาพันธ์ 2550.

⁴⁹ สัมภาษณ์ ภาคภูมิ, 26 กุมภาพันธ์ 2550.

นิยามที่เค้าให้ แต่ความหมายนั้นมันเหมือนกัน เพียงแต่ว่าชื่อของมลายูนี้เค้าจะเรียกว่าพระเจ้า แต่ของไทยนี้เค้าจะเรียกว่าธรรมะ มันต่างกันตรงนี้เอง⁵⁰

เช่นเดียวกับที่ประพจน์ ที่ระบุว่าเคยชักชวนเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมุสลิมที่เรียนด้วยกันมาบ้านเนื่องจากต้องทำการศึกษแบบกลุ่ม (study group) โดยเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเองก็มาบ้านและไม่ดูถูกว่าที่บ้านเลี้ยงหมูเลี้ยงหมา แต่กลับมีความสนใจและให้เกียรติในความแตกต่างดังกล่าว “ก็เคยชวนเค้ามาเที่ยว มา study group มาเล่นบอล ก็ต้อนรับเค้าอย่างดีแหละ ชงน้ำให้ดื่ม เค้าก็ไม่ได้ดูถูกนะ ตอนมาเที่ยวบ้าน เพราะที่บ้านก็มีหมูมีหมา”⁵¹

ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูนั้นแม้ในบางครั้งเป็นการติดต่อสื่อสารกันในประเด็นที่ละเอียดอ่อน แต่ก็สามารถที่จะเลี่ยงไม่ให้เกิดความขัดแย้งกันได้ และในทางตรงกันข้ามการติดต่อสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อนดังกล่าวยังถูกใช้เป็นแนวทางสานสัมพันธ์อันดีระหว่างกันอีกด้วย โดยการทำให้ประเด็นละเอียดอ่อนเป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยนความรู้ หรือเป็นเรื่องของการค้นหาความเหมือนในความแตกต่าง

เมื่อพิจารณาให้ละเอียดจะพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารข้างต้นปัจจัยแรกก็คือ ความรู้ของคู่สนทนาชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมองว่าผู้ที่มีความรู้มักเปิดใจรับฟังคำอธิบายและความคิดเห็นที่แตกต่างของชนกลุ่มอื่นหรือมองว่าเรื่องความแตกต่างทางศาสนาเป็นเรื่องของความรู้ ขณะที่ผู้ที่ไม่มีความรู้มักมองเรื่องราวของศาสนาในแง่ที่ว่าศาสนาของใครดีกว่าใคร ส่วนปัจจัยที่สองได้แก่ ประเด็นที่สนทนาแม้จะเป็นเรื่องศาสนาแต่ก็ไม่ได้เป็นประเด็นที่ส่งผลเชิงลบต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็สามารถมีการนำมาพูดคุยระหว่างกันได้

11. การแสดงจุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนให้ชนกลุ่มอื่นยอมรับ

ในการแสดงจุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนให้ชนกลุ่มอื่นยอมรับนั้นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของตนที่เป็นจุดเด่นหรือข้อดีเพื่อให้ชนกลุ่มอื่นยอมรับ อาทิ ในการจัดงานลอยกระทงของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่วัดพิบูลทองซึ่งเป็นการจัดงานลอยกระทงที่ใหญ่ที่สุดในรัฐกลันตัน หรือเป็นเรียกได้ว่าเป็นงานระดับรัฐ ทางผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ได้มีการเชิญผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาเป็นประธานในพิธี สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสาย

⁵⁰ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

⁵¹ สัมภาษณ์ ประพจน์, 27 กุมภาพันธ์ 2550.

มลายูจะต้องยอมรับและสนับสนุนบางอย่างในกิจกรรมดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับการท่องเที่ยวประเทศมาเลเซียประชาสัมพันธ์ให้คนมาเที่ยวงาน เห็นได้จากมีป้ายการท่องเที่ยวมาเลเซียประดับอยู่รอบวัดทั้งยังมีเจ้าหน้าที่จากการท่องเที่ยวของมาเลเซียมาบันทึกภาพต่าง ๆ ภายในงาน นอกจากนี้ในงานก็ยังมีผู้สมัครประกวดเกี่ยวกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอีกด้วย ทั้งหมดนี้เป็นการแสดงออกถึงจุดเด่นของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเพื่อให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยอมรับ

ภาพที่ 6.7

ป้ายโฆษณาการท่องเที่ยวมาเลเซียที่ประดับอยู่ทั่วบริเวณวัด

ในบางกรณีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเองก็ได้แสดงการยอมรับในเชิงรุกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำรงอยู่และการเป็นชาวมาเลเซียของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เช่น การเชื้อเชิญให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ ในงานวันประกาศเอกราชของมาเลเซียเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2549 คณะกลองยาวของไทยซึ่งแม้จะมีหลายคนแต่ก็ถูกเชิญจากหลายองค์กรจนต้องเลือกที่จะไปบางงานและไม่ไปบางงาน สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงการแสดงออกซึ่งการยอมรับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในฐานะส่วนหนึ่งของมาเลเซียและการแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจนเพื่อนร่วมชาติยอมรับ

เมื่อวันที่ 31 นี้จริง ๆ แล้วมันไม่มีการเมือง (เป็นวันเมืงเดกาหรือประกาศเอกราชของมาเลเซีย) คือวันเอกราชไม่มีการเมืองเข้ามาปะปน แต่ว่าทั้ง ๆ ที่ว่าไม่มีมันก็โดยไม่เป็นทางการก็ต้องมีบ้าง คืออย่างที่กำลังกาบูล (เป็นชื่อด่านชายแดนมาเลเซีย

ที่ติดกับประเทศไทยทางอำเภอตากใบ) ที่จริงผมก็ต้องไปที่กาลากูโบ เค้าทำที่ บาราบูมา (เป็นชื่อสถานที่แห่งหนึ่งในกลันตัน) เค้าทำตรงนั้น แล้วมีกลองยาวมี รำไทย รำจีน รำอะไร มี แต่ผมนี้ทาง ไนน์เค้าเชิญมาแต่เนิ่น ๆ เราก็ต้องไปกับ คณะกลองยาว มีหลายคน แบ่งกัน...ก็ภูมิใจตรงนั้นแหละ ตรงที่ว่า คือเขาให้เรา ไปร่วมด้วย คือทำอะไรขึ้นมาคือคุณมีส่วนหนึ่งของประเทศนี้ ถ้าเขาไม่เชิญ ไปหรือว่าไม่หาไป เราก็ไม่สบายใจ วันนี้เราไปแสดงให้เค้าเห็นว่าเราในที่เอกราชมา ใน ค.ศ. 1957 นะ เราเมิรเดกาแล้ว คือเค้าก็พยายามจะให้เรามีความรู้สึกว่าเอกราชของเรา เราได้เอกราชมา⁵²

คำบอกเล่าข้างต้นชี้ให้เห็นถึงการยอมรับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยว่าเป็นส่วนหนึ่งของ มาเลเซียขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองก็ต้องการที่จะประกาศให้ชนกลุ่มอื่นรับรู้ถึงการมีอยู่ของตนผ่านเอกลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของชนกลุ่มตนเช่นกัน ดังนั้น การที่ได้รับเชิญไปแสดงในงานต่าง ๆ จึงทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยรู้สึกภูมิใจในตนเองและรับรู้ได้ถึงการยอมรับจากชนกลุ่มอื่น

พระปลัดยอดมองว่าการที่รัฐบาลเชื้อเชิญชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไปแสดงออกทาง วัฒนธรรมในงานต่าง ๆ นั้นมิใช่เพราะต้องการรับชมการแสดงต่าง ๆ จากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการแสดงการยอมรับในเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ในลักษณะที่เป็นจุดเด่นของกลุ่มชนในประเทศมาเลเซีย

บางทีทางรัฐบาลเค้ามียะไรที่เช่นเกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรมประเพณีของมาเลเซียซึ่งมี หลากหลาย เค้าก็มีนโยบายอันนั้นอยู่ เพราะฉะนั้นรัฐบาลเค้านั้นตรงนี้คือหมายความว่า เวลาจะมีการแสดงวัฒนธรรมนี้เค้าจะเชิญคนไทยเป็นกรณีพิเศษ แล้วก็เค้าจะคล้าย ๆ กับ ว่า คือคนไทยนี้เป็น minority (ชนกลุ่มน้อย) ของมาเลเซีย พอเป็น minority เสร็จแล้ว เราก็จะเด่นขึ้นมาทันที คืออะไรที่เราทำเค้าเรียกว่ามันจะเป็นจุดสนใจ แล้วมันไม่ เหมือนคนอื่นด้วย คือวัฒนธรรมไทยของกลันตันนี้จะว่าไทยเต็ม ๆ เหมือนเมืองไทยก็ ไม่เชิง เช่นการแต่งตัวของคนมาเลเซียเชื้อสายไทย ความเป็นอยู่อะไรต่าง ๆ นี่มัน ถ้าดู แล้วมัน ถ้าดูภายนอกนะ มันจะเหมือนมลายูมากกว่า มากกว่าจริง ๆ⁵³

เห็นได้ว่าความพยายามที่จะแสดงจุดเด่นของเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ได้รับผลกระทบสำคัญมาจากการยอมรับของสังคมในจุดเด่นดังกล่าว คำบอกเล่าของวิมลหญิงสาว ชาวไทยกลันตันซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยชาบาห์เป็นสิ่งที่ตอกย้ำคำกล่าวนี้ได้ดียิ่งยิ่ง โดย

⁵² สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

⁵³ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

เธอรบว่าในมหาวิทยาลัยของเธอมีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเพียงไม่กี่คน ซึ่งมักได้รับความสนใจจากเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ทำให้เธอรู้สึกว่าการเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยของเธอเป็นจุดเด่นสำหรับเธอมากกว่าที่จะเป็นจุดด้อย

ตอนปีแรกนี่เล่น เออ เล่นกับพวกพุทธแล เล่นกับพวกพุทธอะไรอย่างนี้ พวกมาเลย์ก็คบเหมือนกัน แต่ถามไปถามมาแบบเค้าก็ไม่รู้จักเราเค้าก็แบบเด่นแลพี ตอนนั้นในมหาวิทยาลัยชาบาห์นั้นมีแค่เก้าหรือสิบคนที่เป็นคนไทย ในเมืองนั้น เค้าก็ถามแลถาม ๆ ๆ เรื่องศาสนาอย่างนั้นอย่างนี้ ก็เอเลาเค้าไป ๆ แบบ แต่เค้าก็ไม่ได้ดูถูกเราหรอก แบบเค้า Open minded (ใจกว้างหรือเปิดใจ) นะพี คนทางโน้น (ทางรัฐชาบาห์) ไม่เหมือนคนอิสลามทางนี้ ส่วนมากนะคนแบบในกรุงเค้าไม่ค่อยถือนะ แต่ที่นี้กลันตัน เคดาห์ แล้วก็จะไรนะ ตรังกาณู เค้าแบบถือเคร่งศาสนา⁵⁴

ดังนั้น พอที่จะสรุปได้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่เป็นการแสดงจุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนให้ชนกลุ่มอื่นยอมรับนั้นมักขึ้นอยู่กับความใจกว้างของคู่สื่อสารซึ่งเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการยอมรับของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีต่อจุดเด่นของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

12. การแสดงความให้เกียรติกัน

การแสดงความให้เกียรติกันเป็นพฤติกรรมที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงออกเพื่อให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเห็นว่าได้รับการให้เกียรติ ซึ่งมักส่งผลให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแสดงการตอบรับการให้เกียรติดังกล่าวเช่นกัน พฤติกรรมที่แสดงถึงการให้เกียรติที่เห็นเด่นชัดที่สุดและทำกันมานานก็คือ การที่พระสงฆ์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยินยอมสวดมนต์ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นผู้แต่งตั้งหัวหน้าพระสงฆ์ หรือกล่าวได้ว่าการแต่งตั้งพระสงฆ์ต้องผ่านการอนุมัติจากสุลต่านซึ่งเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเสียก่อนจึงจะสามารถส่งเรื่องไปสู่สมเด็จพระสังฆราชในประเทศไทยได้

วันนี้ในมาเลเซียนี้เฉพาะที่กลันตันนะ พระที่จะเป็นหัวหน้าสงฆ์ของชาวบ้านในกลันตัน สุลต่านนี้ต้องเห็นชอบ ต้องแต่งตั้งด้วย เค้ามีตราแต่งตั้ง ก็ตอ (แปลว่าเรา)

⁵⁴ สัมภาษณ์ วิมล, 2 ธันวาคม 2549.

เค้าใช้คำว่าก็ตอนนะ ก็ตอบเบรกันัน (แปลว่าเห็นชอบ) เห็นชอบให้คนนี้เป็นหัวหน้าพระใน กลันตัน คือไม่มีรัฐอื่นใดที่สุลต่านจะเห็นชอบ⁵⁵

การที่พระสงฆ์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต้องได้รับการแต่งตั้งจากองค์สุลต่านนั้น ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย หรือแม้แต่พระสงฆ์ในกลันตันเองก็มองว่ามีได้เป็นการให้ชาวมุสลิมเข้ามาทำกายในกิจการงานทางศาสนาพุทธ แต่กลับมองในเชิงบวกว่าเป็นจุดเด่นของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ได้รับเกียรตินี้

แล้วก็กลันตันนี้จะมีจุดเด่นอยู่อย่างหนึ่งคือการตั้งหัวหน้าคณะสงฆ์ เช่น ตั้งท่านเจ้าคุณ ตั้งเจ้าคณะอะไรจะต้องผ่านสุลต่านของกลันตันก่อน (ผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่าเวลาท่านพูดท่านรู้สึกว่ามี ความภูมิใจ) จะให้สุลต่านตั้งเป็นหัวหน้าสงฆ์ของกลันตันก่อน เสร็จแล้วพอสุลต่านตั้งเสร็จเราก็รายงานไปที่ประเทศไทย⁵⁶

การศึกษาพบว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยอมรับให้สุลต่านเป็นผู้แต่งตั้งหัวหน้าสงฆ์ก็คือ ตำแหน่งดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดการเกี่ยวกับวัดและพระสงฆ์ในกลันตัน แต่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการจัดการทางด้านศาสนา หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นตำแหน่งที่มีความเกี่ยวพันทางด้านอาณาจักรเท่านั้น แต่ทางศาสนจักรก็จะเกี่ยวข้องกับสมเด็จพระสังฆราชฯ ในประเทศไทย

ผู้ให้ข้อมูล : ที่กลันตันนี้ เจ้าคุณนี้ เกี่ยวกับศาสนาพุทธ พัดยศกับอะไรนี้ ตำแหน่งพระนี้ รับมาจากประเทศไทย จากสมเด็จพระสังฆราช เกี่ยวกับศาสนาพุทธ เกี่ยวกับรายงานวัด administration (การจัดการบริหารงานต่าง ๆ ของวัด) สุลต่านกลันตันต้องตั้งเจ้าคุณ

ผู้ศึกษา : สุลต่านกลันตันเป็นคนตั้ง

ผู้ให้ข้อมูล : ทางพระเลือกแล้วเสนอไปสุลต่านก่อน ก็สุลต่านรับก็เกี่ยวกับศาสนานี้ก็รับมาจากในประเทศไทย⁵⁷

นอกจากการตั้งหัวหน้าสงฆ์แล้วผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มักจะได้รับเชิญให้เป็นประธานในงานประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทย เช่น ประเพณีลอยกระทงที่วัดพิบูลทองซึ่งจัดยิ่งใหญ่ระดับรัฐ รัฐมนตรีหรือผู้แทนราษฎรชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มักได้รับเกียรติให้เป็นประธานในพิธีอยู่เสมอ เนื่องจากเมื่อเชิญมาก็มักจะได้รับ การสนับสนุนทางด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเงิน

⁵⁵ สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

⁵⁶ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

⁵⁷ สัมภาษณ์ ขวัญ, 4 พฤศจิกายน 2549.

ลอยกระทง ก็เหมือนกับฝั่งไทยแหละ วันเดียวกันเลย ที่วัดพิบูลทอง มีโอกาสก็มานะ เพราะว่า ลอยกระทงนี้สองสามปีแล้วที่จัดเป็นทางการ ปีก่อนนั้นมีการเลือกนางนพมาศ สนุกเหมือนกัน มาปีที่แล้วไม่มีการเลือกนางนพมาศแต่ว่ารัฐมนตรีท่องเที่ยวเค้ามาลอยกระทงที่นี่ ก็ปีนี้เห็นว่าเห็นพูดว่าจะเชิญอันว่า มูชอมา เค้าเป็นอัมโน กลับตัน นี่ก็จะเชิญเค้ามาเพราะว่าถ้าเชิญเค้ามาก็จะขอเงินเค้าได้ เพราะเค้าเป็นเปอร์มูชี มัญลิส เปอมาดูวัน กลับตัน ก็ต้องทำให้ใหญ่หน่อยถ้าเกมมา⁵⁸

ครั้งหนึ่งที่ผู้ศึกษาได้เข้าไปเยี่ยมชมความงามของวัดบ้านใน สมภารท่านหนึ่งในวัดบ้านในได้เปิดกุฏิเก่าของท่านให้เข้าชม ผู้ศึกษาสังเกตเห็นภาพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ประดับอยู่บนผนังกุฏิ ไม่ไกลจากนั้นมีภาพพระสงฆ์ที่ได้ล่วงลับไปแล้ว และใกล้เคียงกันก็มีภาพของ ตวน ฮัจยี นิกอับดุลอาซิส ซึ่งเป็นมุขมนตรีรัฐกลันตันใส่ชุดขาวและหมวกแบบชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูติดอยู่ เมื่อสอบถามกับลุงทิว ซึ่งเป็นผู้ใหญ่คนหนึ่งที่คอยดูแลวัดก็ได้รับคำตอบว่า ภาพดังกล่าววนิกอับดุลอาซิส เป็นผู้ให้มาเมื่อครั้งเชิญพระสงฆ์ที่วัดไปพบเพื่อพูดคุยเรื่องงานการของวัด เมื่อได้รับภาพมาพระสงฆ์ในวัดก็ได้แสดงการให้เกียรติโดยแขวนภาพไว้เป็นส่วนหนึ่งของผนังกุฏิหลังเก่าสุดของวัด⁵⁹

ภาพที่ 6.8

ภาพถ่ายของนิอับดุลอาซิส ผู้ว่าราชการรัฐกลันตันในกุฏิหลังเก่าของวัดบ้านใน

⁵⁸ สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

⁵⁹ สัมภาษณ์ ทวี, 4 กันยายน 2549.

สิ่งที่เกิดขึ้นนี้มีไม่ใช่ว่าความจำเป็นที่จะต้องให้เกียรติชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่เป็นการให้เกียรติด้วยใจจริงซึ่งแสดงออกถึงความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นที่มีต่อกันผ่านการให้เกียรติซึ่งกันและกัน แน่นนอนที่สุดว่าการให้เกียรติดังกล่าวมีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นและองกามสมบูรณ์ การศึกษาครั้งนี้ค้นพบว่า มิใช่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอย่างเดียวที่ทำให้เกียรติชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเองก็แสดงการให้เกียรติชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเช่นกัน เนื่องจากในวันที่ผู้นำชาวมาเลเซียก็คือ อันวามูซอมาเปิดงานลอยกระทง ผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่า หลังจากเปิดงานทางชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็นำคณะของผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูขึ้นไปบนศาลา วัด จากนั้นพระสงฆ์ก็ทำพิธีสวนมนต์ อันวามูซอและคณะก็นั่งอยู่ในศาลาเดียวกันด้วยความเรียบร้อย แม้ว่าชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่มักจะหลีกเลี่ยงการเข้าใกล้การร่วมพิธีอย่างใกล้ชิดในระยะดังกล่าว สิ่งนี้แสดงออกให้เห็นถึงการให้เกียรติของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่แสดงออกต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเช่นกัน

นอกจากเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่แสดงการให้เกียรติต่อชาวไทย กลับกันแล้วชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปหากเข้ามาเกี่ยวข้องกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของวัดก็มักแสดงการให้เกียรติ ดังที่พระปลัดยอดได้เล่าให้ฟังว่าหลายครั้งเมื่อมีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้ามาในวัดแล้วไม่รู้ว่าควรจะทำตัวเช่นไรเพื่อเป็นการให้เกียรติสถานที่ทางศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มักสอบถามกับชาวไทยหรือพระสงฆ์เพื่อป้องกันการปฏิบัติตนที่อาจถูกมองว่าเป็นการลบหลู่กันทางศาสนา

เรื่องศาสนานี้ไม่มีปัญหา คือถ้า ๆ ถ้าวัดไทยมุสลิมเค้าก็เคารพ เรายังเคารพในสถานที่ละหมาด ก็จะไม่ก้าวร้าวกัน ขนาดเค้าเข้ามาเนี่ยเค้ายังต้องถามว่าต้องทำอะไรบ้าง ต้องถอดรองเท้าไหม ต้องอะไรไหม เค้าถามเหมือนกันนะ ก็บอกว่าไม่เป็นไร ก็เค้าเห็นเราเคารพไง เค้าว่าขึ้นไปได้ไหม ถ่ายรูปได้ไหม เรายังว่าก็ได้ทั้งหมด แต่ส่วนมาก จะมาจากที่อื่น มาจากรัฐยาโฮร์ (รัฐยาโฮร์บาฮู) จากอะไร แต่ถ้าอยู่ กลับกันเนี่ยเค้าจะรู้กันหมด ว่าทำยังไง เข้ามากันนี้เรียบร้อย⁶⁰

ที่กล่าวมาพอที่จะสรุปได้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารข้างต้นเกิดจากการแสดงการให้เกียรติชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเพื่อให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูผู้ปกครองยอมรับหรือให้ผลตอบแทนบางอย่าง เช่น ได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนเงินในการจัดงาน นอกจากนี้ยังพบว่าการให้เกียรติดังกล่าวเป็นการให้เกียรติโดยที่ไม่ได้ต้องการผลตอบแทนทางด้าน

⁶⁰ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

วัตถุแต่อย่างใด หากแต่เป็นความต้องการที่จะแสดงความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกัน การแสดงการให้เกียรติดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทำกันมาตั้งแต่โบราณและมักได้รับการยอมรับและการแสดงการให้เกียรติตอบจากคู่สื่อสารชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเสมอ

13. การแสดงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

การแสดงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูผลักดันให้กันมาตั้งแต่โบราณและมักได้รับการยอมรับและการแสดงการให้เกียรติต่อกัน โดยส่วนใหญ่จะอาศัยโอกาสหรือกิจกรรมต่าง ๆ เป็นสื่อกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสองกลุ่มชนเข้าด้วยกัน

แม้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจะไม่ได้นับถือพระสงฆ์ในลักษณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนับถือ แต่การศึกษาพบว่า มียังการแสดงการให้เกียรติกันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูและพระสงฆ์เช่นกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการให้เกียรติผ่านการติดต่อสื่อสารในเชิงสังคมที่มักไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา

ลู่มันระบุว่าความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกันระหว่างสุลต่านกลันตันกับพระสงฆ์ซึ่งเป็นเจ้าคณะรัฐของกลันตันนั้นค่อนข้างแน่นแฟ้น โดยจะมีการไปมาหาสู่กันอยู่เสมอโดยเฉพาะเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเจ็บป่วยไม่สบาย จะมีการเยี่ยมเยียนกันโดยตรงโดยไม่ผ่านคนกลาง สิ่งนี้ออกเป็นนัยถึงความแน่นแฟ้นของสายสัมพันธ์ที่มีระหว่างกัน

ก็แต่ก่อนนี้วัดนี้สุลต่านมา เช่นว่าท่านเสียหรือท่านป่วย มาเยี่ยม สุลต่านมาเยี่ยมถึงวัดเลย ... เฉพาะเจ้าคณะรัฐ ถือว่าหัวหน้าสงฆ์ในกลันตัน ถ้าป่วยหรืออะไร สุลต่านเสด็จ มาเยี่ยม แล้วถ้าสุลต่านไม่สบายหัวหน้าสงฆ์จะต้องเข้าไปเยี่ยม ถึงในวังนะ คือความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับคนมาเลย์ มันแน่นแฟ้น แน่นแฟ้นแล้ว ก็มันคนไทยกับคนมาเลย์นี้ มันก็ก็เดียวกัน เลือดเนื้อก็เดียวกัน หน้าตาก็คล้ายคลึงกัน ไม่เหมือนกับคนจีน ไปอีกแนวหนึ่ง ไปอีกแบบหนึ่ง ที่นี้เลยความใกล้ชิดมันมา⁶¹

พระปลัดยอดยังได้บอกเล่าถึงเรื่องราวของความสัมพันธ์ของสุลต่านกับพระสงฆ์องค์อื่น ๆ ที่ไม่ได้มีตำแหน่งเป็นเจ้าคณะรัฐว่า ทางสุลต่านกลันตันก็ยังให้เกียรติเช่นเดียวกัน เมื่อมีการ

⁶¹ สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

เจ็บป่วยหรือมรณภาพหากไม่ได้เดินทางมาด้วยตนเองก็จะส่งตัวแทนหรือพวงหรีดมาเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์อันดีและการให้เกียรติกัน⁶²

ไม่เฉพาะระดับสุลต่านเท่านั้นที่มีการแสดงความสัมพันธ์อันดีต่อกันกับพระสงฆ์ ในระดับผู้ปกครองรัฐอย่าง ต่วน ฮัจยี นิกอับดุลอาซิส ซึ่งเป็นผู้ปกครองชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ค่อนข้างเคร่งศาสนาก็ยังได้แสดงความให้เกียรติและความสัมพันธ์อันดีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ และมักมีการปรึกษาหารือระหว่างกันอยู่เสมอโดยเฉพาะในเรื่องปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน

ตวนกูรของเรานี้ เป็นผู้ว่าราชการของรัฐกลันตัน เป็นมนตรีปือซา เค้กก็เชิญหลวงพ่อก็คือ มีอะไรก็ไปปรึกษา เช่นเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด เกี่ยวกับเรื่องอะไรต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลันตันเค้กจะเรียกผู้นำศาสนาไปปรึกษาว่าจะทำยังไงไม่ให้เกิดเรื่องยาเสพติดพวกอะไรอย่างนี้ เดือนที่แล้วก็ไป หลวงพ่อก็คือไป พระทั้งหมดในรัฐกลันตันก็ไป ไปที่สำนักงานของมนตรีเบอซา ของนิอาซิสที่ว่า แล้วเค้กก็มีการบำเพ็ญมีการให้เหมือนกับ เค้กก็เหมือนคล้าย ๆ ว่าให้เราให้ความเห็นเหมือนกับเป็นที่ปรึกษาคือจะทำยังไงจะกำจัดปัญหานี้ยังไงเพราะว่ากฎหมายเค้กเอาไม่อยู่แล้ว เรื่องยาเสพติด เรื่องโรคเอดส์ เรื่องอะไรต่าง ๆ ที่ว่าเยาวชนของกลันตันนี้เสียไปทางนี้มาก เค้กก็ไม่ว่าจะทำยังไงก็เรียกผู้นำศาสนาไปโดยเฉพาะหลวงพ่อก็คือ บอกว่าจะทำยังไง คิดเห็นยังไง แล้วเราก็พยายามรักษาเยาวชนของเราไว้ ถ้าของพุทธก็รักษาของพุทธไว้ อิสลามก็พยายามรักษาของอิสลามไว้ ก็เน้นไปที่เรื่องศาสนา ก็แกก็ฝากหลาย ๆ อย่างให้หลวงพ่อกลับมา เช่นเรียกเด็กเข้ามาวัด เข้ามาอบรมมาทำกิจกรรมอะไรในวัด⁶³

ข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าแม้รัฐกลันตันจะเป็นรัฐที่ได้รับการยอมรับว่าชาวมุสลิมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคร่งครัดในหลักการของศาสนาอิสลาม แต่ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกันระหว่างศาสนิกก็ยังสามารถเกิดขึ้นได้ในลักษณะต่างໂນ້ມตัวเข้าหากันได้

การศึกษาพบว่า นอกจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันจะแสดงออกระหว่างผู้นำของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและผู้นำของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแล้ว ในระดับประชาชนหรือชาวบ้านด้วยกันก็มีการแสดงความสัมพันธ์อันดีต่อกันอยู่เสมอ

⁶² สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

⁶³ เรื่องเดียวกัน.

ป้าสำราญซึ่งเป็นชาวบ้านในชุมชนวัดบ้านในอายุ 75 ปี ได้บอกเล่าเรื่องราวความสัมพันธ์อันดีระหว่างตนกับเพื่อนบ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่า ในสมัยก่อนตอนที่ตนเองยังทำนาอยู่เมื่อมีความจำเป็นต้องขอแรงช่วยเหลือกัน ก็จะมีการช่วยเหลือกันอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนสินค้ากันตามประสาชาวชนบทที่ใครต้องการอะไรก็จะเอาสิ่งที่มีมาแลกเปลี่ยน “มลายูก็เหมือนกันแหละ คนมลายูก็ไปมา เวลาคนไทยทำนามลายูก็มาช่วย เกี่ยวข้าวอะไรเมื่อก่อนนะ แค่ว่าดี ไปมาแบบนั้นแหละ ช่วยเกี่ยวก็ให้เค้าแหละเนอะ เค้าไปหาปลาอะไรมาก็เอากุ้งปลามาแลกกับข้าวสารที่บ้านคนไทยนี่แหละ”⁶⁴

แม้ว่าในปัจจุบันชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูส่วนใหญ่มักหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เช่น เรื่องการไปร่วมงานแต่งงานมิให้เห็นน้อยลง อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดังกล่าวก็มีไว้ว่าจะไม่มีเสียเลย ยังมีหลายกรณีที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไปมาหาสู่กันดูญาติมิตร ดังที่พระยอดระบุว่าในปัจจุบันยังมีการไปมาหาสู่กันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีงานแต่งงานโดยเฉพาะผู้ที่มีความสนิทสนมกันตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ⁶⁵

เมื่อพิจารณาข้อมูลดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเกิดขึ้นจากหลายปัจจัยด้วยกัน ซึ่งพอที่จะสกัดได้เป็นปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้คือ ประการแรกเกิดจากความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน ดังที่ลุงมันอธิบายว่ามีความรู้สึกที่ชาวไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเลือดเนื้อสีเดียวกัน ประการที่สองเกิดจากการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เช่นกรณีความสัมพันธ์ระหว่างสุลต่านหรือผู้ว่าการรัฐกลันตันกับพระสงฆ์ ประการที่สาม เกิดจากการต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่น การช่วยกันเกี่ยวข้าวหรือแลกเปลี่ยนสิ่งของกัน ประการสุดท้ายเกิดจากการที่มีบรรพบุรุษมีความสนิทสนมกัน เช่นกรณีการไปมาหาสู่กันเมื่อมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแต่งงาน ดังนั้น พอที่จะสรุปได้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่แสดงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเท่าที่ศึกษาพบว่าเกิดขึ้นจากปัจจัยหลักสี่ประการคือ ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การต้องพึ่งพาอาศัยกัน และการมีบรรพบุรุษมีความสนิทสนมกัน

⁶⁴ สัมภาษณ์ ป้าสำราญ, 17 กุมภาพันธ์ 2550.

⁶⁵ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

14. การอธิบายและให้เหตุผลประกอบ

การอธิบายและให้เหตุผลเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยใช้เพื่อปรับความเข้าใจกับชนกลุ่มอื่น ซึ่งการอธิบายให้เหตุผลนั้นก็จะมีทั้งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาโดยตรง

ลุงมันเล่าให้ฟังถึงประสบการณ์การสื่อสารของตนกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่า บางครั้งตนเองก็มีความน้อยใจเมื่อถูกเรียกด้วยความเข้าใจผิดว่าเป็นคนไทยจากประเทศไทย จึงใช้วิธีการอธิบายและให้เหตุผลประกอบว่าตนเองไม่ใช่คนไทยจากฝั่งไทย แต่เป็นชาวกลันตันประเทศมาเลเซีย

เราไปบางที่น้อยใจนะ ไป เค้าว่คนไทยแลนด์ ๆ เราว่า ไทยแลนด์อะไรเราเกิดมาเลเซีย เราคนกลันตัน คนไทยแลนด์อะไร เค้าไม่รู้ว่คนไทยมีเพราะว่าไม่มีในรัฐธรรมนูญ ไม่มีคนไทย มันมีแต่ชาติอื่น ๆ วันนั้รัฐบาลเพิ่งจะรู้ว่เรามีคนไทย แล้วรู้ว่เราเป็นชาติดั้งเดิม อยู่กัน แต่ว่ตรงนั้เค้ามาแบ่งเขตแดนหอรอก เราก็ติดมาตรงนั้ ก็สัญญาอังกฤษนะ คนไทยที่ติดมาตรงนั้ก็ต้องเป็นมาเลเซีย⁶⁶

นอกจากนี้ลุงมันยังได้เล่าประสบการณ์อื่นเกี่ยวกับการที่ตนใช้วิธีการอธิบายและให้เหตุผลเมื่อสื่อสารกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่า มีครั้งหนึ่งทางรัฐบาลเห็นว่าที่วัดมีการเรียนการสอนภาษาไทยจึงพยายามสั่งให้หยุดเนื่องจากกลัวว่าจะเป็นภาระเวลาของเด็ก แต่ลุงมันในฐานะผู้ก่อตั้งโรงเรียนคนหนึ่ง ก็ได้อธิบายกับทางรัฐว่ ทางวัดสอนเฉพาะวันทีเด็กหยุดเรียนภาคบังคับ จึงไม่เป็นการแย่งเวลา ในที่สุดทางรัฐบาลก็เข้าใจจึงสามารถมีการเรียนการสอนภาษาไทยที่วัดได้ต่อไป

ทางรัฐบาลก็หาว่าเราแย่ง ตอนนั้ก็โรงเรียนอยู่ตรงนั้ โรงเรียนเก่า หาว่าแย่งเวลานักเรียน ส่งคนมาดู เราก็ต้องการให้เด็กเรียนภาษามาเลเซียเป็นหลัก นั้มันเป็นภาษาของอึบุญนาคอ (แปลว่าภาษาแม่) เราก็ให้เด็กเลิกโรงเรียนก่อนแล้วจึงจะสอนสอนเฉพาะวันศุกร์วันเสาร์ ทีโรงเรียนไม่สอน เค้ามาดู ๆ เลยก็ต่อมารัฐบาลก็ส่งเสริมให้ศึกษาภาษาพอภาษาแม่ได้ ในที่ชุมชนมุขของแต่ละหมู่บ้าน เลยก็สอนจนถึงวันนั้⁶⁷

⁶⁶ สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

⁶⁷ เรื่องเดียวกัน.

การศึกษายังพบว่าในบางสถานการณ์การสื่อสารชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ยังใช้วิธีการอธิบายให้เหตุผลในลักษณะที่เป็นการให้ความรู้กับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเกี่ยวกับวิถีชีวิตและศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอีกด้วย ดังที่พระปลัดยอตระบุว่า เมื่อเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องศาสนาหรือวิถีชีวิตของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยตนเองมักพยายามอธิบายให้เพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้าใจ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างกัน

คือทางด้านความไม่เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหลักของศาสนา ต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจของศาสนากันและกัน เช่นเราไม่เข้าใจว่าทำไมมุสลิมห้ามแบบนั้น เราก็ไม่รู้ แล้วกับบางที่มุสลิมก็ไม่เข้าใจว่าทำไมคนพุทธต้องเป็นแบบนี้ เราก็ไม่รู้ตรงนั้น นี่ที่มันมีปัญหาอยู่ ก็พยายามอธิบายให้เพื่อน ๆ มลายูฟัง คือมลายูเค้าจะถือว่าทำไมคนไทยจะต้องไหว้พระพุทธรูป โดยที่ว่ามันเหมือนกับสิ่งทิ้งมลายู มันไม่ใช่เป็นเรื่องของคนมีปัญญา เราคนไทยเองก็เหมือนกันว่าเข้าใจทำไมทำไมคนมลายูทำไมเค้าห้ามกินหมู จะหาเหตุผลทำไมไม่กินในขณะที่ว่าคนอื่นเค้ากินกันหมด มันเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แบบนั้นแหละคือความไม่เข้าใจ ก็พยายามอธิบายพยายามอะไรจุดที่ไม่ตรงตรงนี้ชนิดหนึ่ง⁶⁸

สิ่งที่พระปลัดยออธิบายก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในระดับชาวบ้านด้วยกันเช่นกัน ดังที่ป้าสำราญเล่าให้ฟังว่าตนเองก็เคยพูดคุยเรื่องศาสนากับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเช่นกัน โดยตนเองเคยอธิบายให้เพื่อน ๆ ฟังว่าพิธีกรรมทางศาสนาพุทธจะกระทำเมื่อไร เหมือนเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้กัน⁶⁹

จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าวก็คือ การพูดถึงประเด็นที่มีผลต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในแง่ลบ เช่น การมองว่าเป็นคนไทยแลนด์ มองว่าเป็นการแย่งเวลาเด็ก หรือเป็นประเด็นที่ชนกลุ่มอื่นมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริง เช่น ทำไมชาวไทยพุทธถึงต้องไหว้พระพุทธรูป ประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่สำคัญที่ทั้งเกี่ยวข้องกับศาสนาและไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาแต่มีผลแง่ลบจึงต้องมีการอธิบายชี้แจงแก้ไขให้ถูกต้อง

⁶⁸สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

⁶⁹สัมภาษณ์ ป้าสำราญ, 17 กุมภาพันธ์ 2550.

15. การแสดงออกว่ามีความเข้าใจชนกลุ่มอื่น

การแสดงออกว่ามีความเข้าใจชนกลุ่มอื่นเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงให้เห็นว่าตนเองมีความเข้าใจวิถีชีวิตของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูโดยเฉพาะในเรื่องเงื่อนไขทางศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมีมากเพียงพอที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างไม่ตะขัดตะขวางใจ สิ่งนี้ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูปรับตัวเข้ากับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้ง่ายขึ้น การแสดงออกดังกล่าวมิใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มีความสนิทสนมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเท่านั้น แต่อาจกล่าวได้ว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแทบทุกบ้านและทุกครัวเรือนมีความเข้าใจหลักศาสนาอิสลามเป็นอย่างดี เห็นได้จากทุกบ้านที่ผู้ศึกษาได้มีโอกาสเข้าไปพบปะพูดคุย เมื่อมีการเลี้ยงเครื่องดื่มแก่ผู้ศึกษาและผู้ช่วยผู้ศึกษาซึ่งเป็นนับถือศาสนาอิสลามแทบทุกบ้านจะมีน้ำดื่มแบบขวดที่พร้อมดื่มคอยบริการหรือหากไม่มีก็จะใช้ให้ลูกหลานไปซื้อหาเครื่องดื่มที่เป็นกล่องหรือกระป๋องมาให้ จากการสอบถามก็ได้รับคำตอบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่ก็ทำเช่นนี้กับเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเช่นกัน เนื่องจากเกรงว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจะมีความตะขัดตะขวางใจในการดื่มน้ำจากภาชนะเดียวกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่อาจสัมผัสกับอาหารต้องห้ามเช่นหมูมาก่อน

ลุงมันได้อธิบายให้เห็นถึงความเข้าใจที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่า ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะระมัดระวังใส่ใจในรายละเอียดต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องอาหารการกินของชาวมาเลเซียเพื่อเป็นการแสดงการให้เกียรติที่มีต่อกัน

เราอยู่ตรงนี่เรา คือ เหมือนกับที่ผมพูด เราต้องเคารพซึ่งกันและกัน ให้เกียรติกัน เรารู้ว่าคนมาเลย์เค้าคนอื่นฆ่าเค้ากินไม่ได้ เราก็หาคนมาเลย์มา หรือไม่อาหารเราก็สั่งให้คนมาเลย์ทำ อย่างที่บ้านนี้ถ้ามีหาเสียงตอนที่อัมโนเค้ามาพูดมาอะไรก็ไปติดต่อทางโน้นมา ทั้งมาเลย์ทั้งคนไทยกินได้ทั้งหมด เพราะคนไทยนี้เป็นเค้าไม่หวงห้าม คุณกินอะไรก็ได้ ไม่มีขอบไม่มีเขต ที่นี้ทางมาเลย์เค้ามี ที่นี้เราก็ต้อง เราอยู่ตรงนี่เราก็ต้องรู้จักให้เกียรติเค้า ถ้าเราไม่ให้เกียรติเค้า เราเชิญเค้ามาแล้วเราไม่ให้เกียรติเค้าเหมือนกับว่าเราไม่เคารพซึ่งกันและกัน นี่ตรงนี้สำคัญ ⁷⁰

การปรับตัวเข้าหากันในลักษณะเช่นนี้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในหมู่ผู้ใหญ่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเท่านั้น ในหมู่เด็กวัยรุ่นเองก็ดูเหมือนว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแทบทุกคนจะมี

⁷⁰ สัมภาษณ์ มัน, 1 กันยายน 2549.

ความเข้าใจในวิถีชีวิตของชาวมลายูเชื้อสายมลายูค่อนข้างดี และก็สามารปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี

คุณพินซึ่งเป็นชายชาวมลายูเชื้อสายมลายูอายุ 33 ปี ระบุว่าตนเองมีเพื่อนสนิทที่เป็นชาวมลายูเชื้อสายมลายูหลายคน บางครั้งในช่วงวันรายอฮัจยีหรือวันเฉลิมฉลองหลังจากเสร็จสิ้นพิธีฮัจยี ตนเองเคยไปบ้านเพื่อนชาวมลายูเชื้อสายมลายู บางครั้งมีเนื้อวัวที่เชือดแจกจ่ายให้ทานเฉพาะผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น เมื่อเพื่อนบอกกล่าวว่าทานไม่ได้ตนก็เข้าใจ

ผู้ศึกษา : คืออยากรู้ว่าเวลาเราสื่อสารกัน คุณกันอย่างไร เพราะว่าเราต่างวัฒนธรรม

ผู้ให้ข้อมูล : วัฒนธรรม ก็ที่จริงไม่ค่อยมีปัญหาอะไรนะครับ ถ้าไปก็เออ ถือว่าเป็นเพื่อนอะไรอย่างนี้ ปัญหาเชื้อชาติอันนี้คือมันจะไม่มีส่วน

ผู้ศึกษา : แล้วอย่างไปกินอะไรเราก็ไปกินร้านเดียวกันได้

ผู้ให้ข้อมูล : ได้ครับ ก็บางที ยกเว้นในช่วงเค้า ออกจากถือศีลอดใช้ไหมครับ บางทีมันบางสิ่งที่เราไม่ทาน แบบว่าเออ ไม่ใช่คนมุสลิมทานไม่ได้ใช้ไหม เค้าก็จะบอกว่าเออ อันนี้ทานไม่ได้อะไรอย่างนี้ เราก็ทานเฉพาะสิ่งที่ทานได้⁷¹

ทั้งสองพฤติกรรมการสื่อสารที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่าชาวมลายูเชื้อสายไทยนั้นมีความเข้าใจในวิถีชีวิตของเพื่อนบ้านชาวมลายูเชื้อสายมลายูค่อนข้างละเอียดและลึกซึ้ง โดยเฉพาะในเรื่องอาหารการกินและความเป็นอยู่ และสามารถแสดงออกถึงความเข้าใจดังกล่าวให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูประจักษ์จนทำให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูปรับตัวเข้ากับชาวมลายูเชื้อสายไทยได้ค่อนข้างสะดวกง่ายดาย เช่น เมื่อมาบ้านชาวมลายูเชื้อสายไทยก็ไม่ต้องกังวลว่าจะเอาอาหารที่ตนรับประทานไม่ได้มาเลี้ยง การแสดงออกของชาวมลายูเชื้อสายไทยเช่นนี้เกิดขึ้นจากความต้องการให้เกียรติชาวมลายูเชื้อสายมลายูและเพื่อให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูยอมรับชาวมลายูเชื้อสายไทยได้ง่ายขึ้น

⁷¹ สัมภาษณ์ พิน, 3 พฤศจิกายน 2549.

16. การใช้วิธีการเรียกร้องทางอ้อม

การใช้วิธีการเรียกร้องทางอ้อมเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่เป็นความพยายามในการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของตนในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความบาดหมางหรือขัดแย้งระหว่างกัน หรืออาจเรียกได้ว่าบัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น

ประเด็นที่ชาวไทยมีการเรียกร้องสิทธิของตนที่เห็นชัดเจนที่สุดก็คือ ความต้องการให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูและชนกลุ่มอื่น ๆ ในประเทศมาเลเซียยอมรับตนในฐานะที่เป็นบุมีปุตราหรือลูกของแผ่นดินเช่นเดียวกับชาวมลายูเชื้อสายมลายู เนื่องจากเมื่อย้อนกลับไปในช่วงที่ประเทศมาเลเซียประกาศเอกราช เมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญในครั้งนั้นไม่มีชาวไทยเข้าไปร่วมร่างด้วย รัฐธรรมนูญมาเลเซีย จึงไม่ได้มีการบรรจุว่าชาวมลายูเชื้อสายไทยเป็นบุมีปุตรา แต่ในความเป็นจริงชาวมลายูเชื้อสายไทยได้อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินกลันตันเป็นเวลานานมาแล้ว จนสามารถเรียกตนเองว่าเป็นบุมีปุตราอย่างสนิทใจ อย่างไรก็ตามชาวมลายูเชื้อสายไทยในวันนี้ก็ยังมิได้เรียกร้องให้รัฐบาลบรรจุชื่อชนกลุ่มตนลงไปในรัฐธรรมนูญใหม่ แต่ก็มี ความพยายามเรียกร้องผ่านพรรคการเมืองของชาวมลายูเชื้อสายมลายู เพื่อให้ยอมรับชาวมลายูเชื้อสายไทยเป็นบุมีปุตราถึงวันนี้พรรคการเมืองอย่างอัมโนก็ยอมรับให้ชาวมลายูเชื้อสายไทยเป็นสมาชิกพรรคในฐานะที่เป็นบุมีปุตรา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ วันนี้ชาวมลายูเชื้อสายไทยแม้ไม่ได้รับการยอมรับในรัฐธรรมนูญ แต่โดยนัยแล้วก็ได้รับการยอมรับจากพรรคการเมืองว่าเป็นบุมีปุตรา นอกจากนี้สิทธิหลาย ๆ อย่างเช่นสามารถซื้อหุ้นที่เปิดขายให้เฉพาะชาวมลายูเชื้อสายมลายูเท่านั้น ขณะที่ชนกลุ่มอื่นเช่นชาวมลายูเชื้อสายจีนหรือชาวมลายูเชื้อสายอินเดียไม่มีสิทธิ แต่ชาวมลายูเชื้อสายไทยกลับมีสิทธิดังกล่าว สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าการเรียกร้องทางอ้อมดังกล่าวของชาวมลายูเชื้อสายไทยใช้ได้ดีโดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือบาดหมางระหว่างกัน

ตอนนี้ทางอัมโนเค้าก็เราในคนไทยในเขตมุบัตเนี่ยก็อัมโนเค้าก็รับให้เราเป็นอะหฺลีอัมโนได้ เพราะว่าเค้ามีแก้กฎหมาย ของพรรคนะ ไม่ใช่ของประเทศ ต้องอีกทีที่ต้องอีกนาน แก่เพราะว่าอัมโนนี้สำหรับคนมลายู นับถืออิสลาม แต่เราคนไทยเข้าไปได้ไง เพราะว่าเค้ามีอีกข้อหนึ่งเค้าแก่ว่าบุมีปุตรา เป็นชาติดั้งเดิม ชาติบุมีปุตราเหมือนกับคนมลายู ก็รับเป็นอะหฺลี (แปลว่าสมาชิก) อัมโนได้ ได้เป็นสมาชิกของอัมโนก็เป็นบุมีปุตราแล คำนี้ เพิ่งจะสองสามเดือนนี้ ประชุมรับรอง⁷²

⁷² สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

นอกจากความพยายามในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองของชาวมลายูเชื้อสายมลายูแล้ว ในหลายครั้งผู้ศึกษายังสังเกตเห็นว่าชาวมลายูเชื้อสายไทยมีความพยายามที่แสดงให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูยอมรับตนเองทางอ้อมในหลายรูปแบบ เช่น การเดินสายแสดงกลองยาวตามงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาติมาเลเซีย อาทิ วันประกาศเอกราชก็จะมีการแสดงกลองยาวของชาวมลายูเชื้อสายไทยในงาน นอกจากนี้ยังมีการจัดการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับชาวมลายูเชื้อสายไทยในงานกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยจัดขึ้นเองเช่นงานลอยกระทง หรืองานที่ทางรัฐบาลกลันตันเป็นผู้จัด สิ่งนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งในการเจรจาต่อรองทางอ้อมเพื่อให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูยอมรับความเป็นชนพื้นถิ่นดั้งเดิมของชาวมลายูเชื้อสายไทยมากขึ้น

เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าพฤติกรรมการสื่อสารข้างต้นเกิดขึ้นจากปัจจัยหลักสามประการด้วยกัน กล่าวคือประการแรกการเป็นชนส่วนน้อยในสถานการณ์การสื่อสารทำให้วิธีการเรียนรู้องสิทธิ์ต่าง ๆ ต้องปรับจากการเรียกร้องโดยตรงเปลี่ยนเป็นการเรียกร้องทางอ้อม แต่กลับได้ผลดีจนอาจเรียกว่าดีกว่าการเรียกร้องแบบตรงไปตรงมาเสียอีก เนื่องจากการเรียกร้องเช่นนี้ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความบาดหมางระหว่างกัน ในประการที่สองก็คือ การที่ชาวมลายูเชื้อสายมลายูยอมรับในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวมลายูเชื้อสายไทยที่เป็นชนพื้นทีดั้งเดิมจริง ๆ การยอมรับดังกล่าวมีส่วนที่ทำให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูยอมรับชาวมลายูเชื้อสายไทยเป็นหนึ่งในบุปุตราแม้จะไม่ใช่เป็นการเท่าไรนักก็ตาม

17. การให้ความสนิทสนมกับชนกลุ่มอื่น

การให้ความสนิทสนมกับชนกลุ่มอื่นเป็นพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทยในลักษณะที่แสดงความสัมพันธ์อันดีต่อกันอย่างลึกซึ้งในระดับที่ถือได้ว่าเป็นความสนิทสนมกัน การศึกษาพบว่า ชาวมลายูเชื้อสายไทยส่วนใหญ่เริ่มมีความสนิทสนมกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูเมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนร่วมกัน ดังที่ฟัตมาตีระบุนว่าเธอเองมีเพื่อนสนิทชาวมลายูเชื้อสายมลายูเนื่องจากในสมัยเรียนหนังสือได้เรียนอยู่ในห้องเดียวกัน⁷³ อย่างไรก็ตามยังพบว่ามีบางกรณีที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยกันตั้งแต่ยังไม่เข้าเรียน ดังเช่นกรณีของปรางิณีที่บอกเล่าว่าบิดาของตนจะมีลูกจ้างเป็นชาวมลายูเชื้อสายมลายูหลายคน ในช่วยวัยเด็กเมื่อต้องไปทำงานของบิดาจึงมีโอกาสพบปะและเล่นกับลูก ๆ ของชาวมลายูเชื้อสายมลายูที่ทำงานกับบิดาของเธอ การได้คลุก

⁷³ สัมภาษณ์ วันดี, 25 กุมภาพันธ์ 2550.

คลีกันในวันเด็กดังกล่าวทำให้เธอมีความสนิทสนมคุ้นเคยกับเพื่อนเด็ก ๆ ที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ยังสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน

ตอนเด็ก ๆ นะ เมื่อก่อนคุณพ่อก็ทำแบบ จ้างคนมลายูทำงานใช้ไหม เราก็ไปเล่นที่ทำงานคุณพ่อ เราก็เล่นกับเด็กมลายู เราก็แบบตอนนั้น ไม่คลุกคลีกับเด็กไทยเลย คลุกคลีกับเด็กมลายู ตอนเด็กก็ประมาณสักสี่ห้าขวบ ก็เล่นกับเด็กมลายู เล่นกับพวกลูกของคนงาน อะไรประมาณนั้นก็เข้ากันได้นะโตขึ้นก็ยังเข้ากันได้⁷⁴

ปราณียังได้เล่าต่อไปว่าเมื่อเติบโตขึ้นก็ต้องเข้าโรงเรียนที่มักจะปะปนกันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ความสนิทสนมระหว่างกลุ่มชนก็มักเกิดขึ้นมากในช่วงเวลาดังกล่าวเมื่อต้องมาเรียนร่วมชั้นเรียนเดียวกัน⁷⁵

หญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยอย่างวิมลก็ได้เล่าให้ผู้ศึกษาฟังถึงเรื่องราวในอดีตเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูของเธอด้วยแวตาที่สดใสว่า ในอดีตเมื่อครั้งเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาเธอเองมีความสนิทสนมกับเพื่อนร่วมชั้นที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นอย่างมาก เนื่องจากในชั้นเรียนมีเธอเพียงคนเดียวที่เป็นชาวไทย แต่เมื่อขึ้นมัธยมความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ต้องเปลี่ยนไปเนื่องจากมีเด็กนักเรียนไทยคนอื่นเรียนร่วมด้วย เธอจึงไม่กล้าที่จะให้ความสนิทสนมกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเหมือนเคย แต่กลับให้ความสนิทสนมกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมากกว่า ด้วยเกรงว่าเพื่อนชาวไทยจะมองว่าเธอเห็นชนกลุ่มอื่นดีกว่า

แต่พอตอนมัธยมนี้แบบ โห ต่างเลยนะพี่ เมื่อก่อนนะ ไปโรงเรียนคบกับเด็กมาเลย์ใช้ไหม มัธยมนี้แบบ คบกับคนไทยบางคนจีนบ้าง บางทีนะแบบเพื่อนเราตอนที่อยู่ประถมนี้ เราก็มาโรงเรียนเดียวกัน แต่พอมาคบกับคนไทย เพื่อนที่ตอนเรียนประถมเค้าแบบห่างเหินแล เพราะเราคบกับคนไทยเหมือนกันอะไรอย่างนี้นะ เราก็รู้สึกแบบ ยังไงละ ถ้าจะไปคบกับเค้าเดี่ยวคนไทยก็ว่าเราอีก ว่าเออโหนี่ ไม่คบกับพวกเดียวกันอะไรอย่างนี้แหละ เออ บางทีก็แบบเป็นพวก ๆ เหมือนกันนะพี่ ตอนประถมชื คนไทยก็อยู่ส่วนคนไทย มาเลย์ก็อยู่ส่วนมาเลย์ ส่วนมากคนไทยคนจีนที่โรงเรียนนี้นะ มัธยมนะ แบบเค้ามาจากโรงเรียนจีน ส่วนมากเลย เค้าก็ว่า เค้าเคย

⁷⁴ สัมภาษณ์ ปราณี, 4 พฤศจิกายน 2549.

⁷⁵ เรื่องเดียวกัน.

เลยรู้จักกันมาก่อนแล้ว ก็เป็นพวกของเค้าเลย เราก็ไปเล่นกับเค้าด้วย เออคุ้นเคยกับเค้า ห่างเหินเลยแหละกับพวกมาเล⁷⁶

นอกจากนี้ชายชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอย่างคุณพนได้เล่าให้ฟังถึงเหตุการณ์เมื่อครั้งเรียนมัธยมร่วมกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในลักษณะคล้ายคลึงกันว่า ตนเองจะมีความสนิทสนมกันค่อนข้างแนบแน่นกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เนื่องจากที่โรงเรียนไม่ค่อยมีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เมื่อต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่นไปเที่ยวหรือเดินทางไปเรียนก็จะไปกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูตลอด จึงทำให้มีความสนิทสนมกันเป็นอย่างมาก

ผู้ให้ข้อมูล : ช่วงมัธยม ขึ้นมอหก คือจะส่วนใหญ่ก็จะไปไหนด้วยกันบ่อยเลย คว้ากับเพื่อนคนมลายูนี้คว้า

ผู้ศึกษา : อย่างเช่นไปไหน

ผู้ให้ข้อมูล : ก็ไปบางทีก็ไปเที่ยวน้ำตกอะไรบ้าง หรือไม่ก็ไปเที่ยวในเมืองอะไรนี้ด้วยกัน

ผู้ศึกษา : อะไรทำให้สนิทกัน

ผู้ให้ข้อมูล : มันก็คือ อย่างหนึ่งก็ไปคือไปเรียน ขึ้นมอหกขึ้นไป คือเพื่อนที่เป็นคนไทยมันไม่ค่อยมี แล้วก็ส่วนใหญ่ก็จะเล่นอยู่กับเพื่อนคนมลายูคว้า ก็ไปมากับบางที คือไปเรียนนี้ก็ไปด้วยกันนะคว้า คือจะชวนท่ายกันไป

ผู้ศึกษา : จักรยาน

ผู้ให้ข้อมูล : มอเตอร์ไซด์คว้า ก็เกือบทุกวันแหละ ก็ไปมากลับก็ด้วยกันเลย⁷⁷

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู นอกจากจะเกิดขึ้นในห้องเรียน ยังสามารถเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ในเชิงการทำมาหากินร่วมกันเป็นเวลานาน ๆ จนในบางครั้งมีการนับถือกันมากกว่าความเป็นเพื่อน แต่กลายเป็นญาติพี่น้อง แม้ว่าจะนับถือศาสนาต่างกัน ดังกรณีของคุณยายของปราชญ์ที่มีเพื่อนสนิทเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีความสนิทสนมกันมากจนขนาดที่เรียกได้ว่าเป็นเสมือนญาติพี่น้องกัน และความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ยังสามารถถ่ายทอดมาสู่รุ่นลูกรุ่นหลาน

เมื่อก่อนคุณยายเคยเล่าให้ฟัง เมื่อก่อนแกหากิน คล้าย ๆ กับทำงานด้วยกัน ไปหาผักอะไรไปขายด้วยกันกับคนอิสลามสองคนนะ ก็เลยทำให้ครอบครัวนี้สนิทกัน แล้วก็

⁷⁶ สัมภาษณ์ วิมล, 2 ธันวาคม 2549.

⁷⁷ สัมภาษณ์ พ้น, 3 พฤศจิกายน 2549.

นับถือกันเหมือนสายเลือดเดียวกันเลย ก็คือ คล้ายพี่น้องทางโน้นมีงานก็มาเรียกว่า
เอี้ยแกต้องไปนะ คือแบบคล้าย ๆ กับลำบากด้วยกันมา กว่าจะมีวันนี้ ก็เลยแบบ
นับถือแบบสายเลือดเดียวกันเลย⁷⁸

สุรัชย์ซึ่งเป็นเด็กชายชาวกลันตันอายุราว 16 ปีบอกเล่าเรื่องราวความสนิทสนมของตน
กับเพื่อนชาวมลายูเชื้อสายไทยในลักษณะคล้ายกันกับครอบครัวของปราวณีว่า ตนเองจะมี
ความสนิทสนมกับชาวมลายูเชื้อสายไทยเนื่องจากพ่อแม่ของตนมีความสนิทสนมกับชาว
มลายูเชื้อสายไทยจึงทำให้รุ่นลูกก็มีความสนิทสนมกันไปด้วย⁷⁹

ข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าชาวมลายูเชื้อสายไทยจะมีความสนิทสนมกับชาวมลายูเชื้อ
สายไทยได้ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน แต่ความสนิทสนมดังกล่าวจะมีการ
พัฒนาคล้าย ๆ กันนั้นคือ เกิดจากมีความลำบากร่วมกันและการเรียนร่วมห้องเดียวกันหรือเรียกได้
ว่าเป็นการอยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลานาน นอกจากนี้ในบางสถานการณ์การสื่อสารยังพบว่าสิ่งที่มี
ส่วนทำให้ความสนิทสนมดังกล่าวมีมากขึ้นหรือน้อยลงก็คือ ชาวมลายูเชื้อสายไทยผู้อื่นที่อยู่
ร่วมในสถานการณ์ด้วย เนื่องจากในบางครั้งหากมีชาวมลายูเชื้อสายไทยคนอื่นอยู่ร่วมใน
สถานการณ์การสื่อสารด้วย ชาวมลายูเชื้อสายไทยก็มักจะให้ความสนิทสนมกับชาวมลายูเชื้อ
สายไทยด้วยกันมากกว่าชาวมลายูเชื้อสายมลายู ทั้งนี้ยังพบว่าในบางกรณีความสัมพันธ์ที่มี
ต่อกันตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษก็ยังสามารถส่งต่อมาถึงความสัมพันธ์ในรุ่นลูกหลานได้เช่นเดียวกัน

18. การใช้จุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนเป็นข้อได้เปรียบชนกลุ่มอื่น

การใช้จุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนเป็นข้อได้เปรียบชนกลุ่มอื่นเป็นพฤติกรรมการสื่อสาร
ที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยใช้เอกลักษณ์ของตนเป็นข้อได้เปรียบเมื่อเปรียบเทียบกับชาวมลายูเชื้อ
สายมลายู ซึ่งต่างจากการแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของตนให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูยอมรับ
เนื่องจากในพฤติกรรมเช่นนี้ชาวมลายูเชื้อสายไทยได้รับมากกว่าการยอมรับจากชาวมลายูเชื้อ
สายมลายูว่าความสามารถที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยมีเป็นสิ่งที่ชาวมลายูไม่มีขณะที่
ความสามารถดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้น เอกลักษณ์ดังกล่าวจึงเป็นข้อได้เปรียบสำหรับชาว
มลายูเชื้อสายไทย ดังที่ปราวณีระบุว่าแม่ของเธอและเพื่อนคนหนึ่งของเธอสามารถใช้ภาษาไทย

⁷⁸ สัมภาษณ์ ปราวณี, 4 พฤศจิกายน 2549.

⁷⁹ สัมภาษณ์ สุรัชย์, 5 พฤศจิกายน 2549.

ในการเป็นข้อได้เปรียบในการเข้าทำงานกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ แม้ว่าความสามารถในการใช้ภาษาไทยของทั้งสองคนจะไม่ได้เท่าไรนัก

เคยมีรุ่นพี่คนหนึ่งนะแกไปสัมภาษณ์ด้วยกัน แกเล่าเรื่องของแกให้ฟังว่าชั้นรู้ภาษาไทย ุง ๆ ปลา ๆ แบบอ่านก็ต้องสะกดแบบยากมาก คือแบบ ุง ๆ ปลา ๆ จริง ๆ แกบอก บอกเค้าว่ารู้ภาษาไทยนิดเดียว เค้าก็เอาเข้าทำงานเลย ทางงานที่ไหนก็ไม่ได้ แกไปเอาเค้าเรียกอะไรนะ ใบประกาศนียบัตรที่มี ไปขอยานได้เลย ... แม่เราก็อ่านหนังสือไทยไม่ออกนะ (แต่พูดภาษาไทยได้) แต่ปีที่แล้วนะเค้าให้แกไปเป็น translator (ล่าม) แบบเจอกับคนไทยอะไรประมาณนี้ แกอ่านหนังสือไม่ออกนะ แกบอกเลย แกอ่านหนังสือไม่ออก เค้าบอกว่าไม่เป็นไร ... ได้เงินเยอะ แกไปทำสองสามเดือนเอง ที่แท่นขุดที่ ตรังกานูที่เค้าขุดน้ำมัน คือเรือออกทะเล ถ้าเจอชาวประมงไทยก็จะได้คุยกันได้⁸⁰

ข้อมูลข้างต้นสอดคล้องกับสิ่งที่ลุงมันบอกเล่าให้ผู้ศึกษาฟังว่าตนเองเห็นความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่วัดเนื่องจากเด็ก ๆ ที่ได้รับการเรียนภาษาไทยที่วัดมักได้งานจากความสามารถในการพูดภาษาไทย⁸¹ สิ่งนี้ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีคุณสมบัติเหนือคู่แข่งชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเมื่อต้องสมัครงานที่เกี่ยวข้องกับชาวไทยในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าการใช้จุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนเป็นข้อได้เปรียบชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูนั้นมีเงื่อนไขสำคัญก็คือ จุดเด่นดังกล่าวเป็นสิ่งที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไม่มี และชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็การยอมรับและให้คุณค่าสำคัญต่อจุดเด่นดังกล่าว แม้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะมีจุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนแต่หากสังคมมาเลเซียไม่ได้ยอมรับในจุดเด่นดังกล่าวหรือมองจุดเด่นดังกล่าวในแง่ลบ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ไม่สามารถใช้จุดเด่นดังกล่าวของตนเป็นข้อได้เปรียบชนกลุ่มอื่นได้ นอกจากนี้อาจทำให้จุดเด่นดังกล่าวเป็นจุดด้อยทันที ดังเช่นกรณีการใช้ภาษามลายูของชาวมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยที่มักไม่ได้รับการยอมรับในแง่บวกในลักษณะเป็นความสามารถพิเศษ แต่มักถูกมองในแง่ลบซึ่งมีนัยเกี่ยวข้องกับการแบ่งแยกดินแดน

⁸⁰ สัมภาษณ์ ปรานี, 4 พฤศจิกายน 2549.

⁸¹ สัมภาษณ์ มัน, 1 กันยายน 2549.

19. การแสดงการยอมรับไมตรีจิตจากชนกลุ่มอื่น

การแสดงการยอมรับไมตรีจิตจากชนกลุ่มอื่นเป็นพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะตอบสนองการกระทำอันแสดงไมตรีจิตของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู พฤติกรรมการสื่อสารเช่นนี้มักเกิดต่อเนื่องมาจากการรู้จักสนิทสนมในลักษณะเพื่อนฝูง การแสดงการยอมรับไมตรีจิตจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูนี้ถือเป็นสิ่งที่แสดงออกให้เห็นว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยอมรับความสนิทสนมที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีให้

สุธีซึ่งเป็นเด็กชายวัยรุ่นตอนต้นชาวบ้านบ่อเสม็ดได้ถ่ายทอดประสบการณ์ถึงความรู้สึกสนิทสนมที่มีต่อเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่า สาเหตุที่ทำให้เขาสนิทกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้เนื่องจากเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูคนดังกล่าวดีกับตน และเคยช่วยเหลือตน

- ผู้ศึกษา : อย่างเพื่อนสนิท ๆ ทำไม่ถึงสนิทกันได้
 ผู้ให้ข้อมูล : เพราะว่าเขาดีกับเรา เขาเคยช่วยเหลือเราเหมือนกัน
 ผู้ศึกษา : ช่วยเหลือยังไง
 ผู้ให้ข้อมูล : เขาชอบช่วยสมมติว่าเรามีเรื่องกับคน เขาชอบมาช่วยอยู่ตลอด
 ผู้ศึกษา : เพราะอะไรคือเราสนิทกันอย่างนี้หรอ
 ผู้ให้ข้อมูล : ครับ เพื่อนเป็นเพื่อนมานานเหมือนกัน ตั้งแต่เล็กชั้นโน้น ชั้นสอง สามสี่อะไร
 ผู้ศึกษา : อยู่บ้านแถวเดียวกันหรอ
 ผู้ให้ข้อมูล : มันอยู่ เขาอยู่โน้น
 ผู้ศึกษา : แต่เรียนโรงเรียนเดียวกัน
 ผู้ให้ข้อมูล : ครับ⁸²

ความสนิทสนมที่เกิดจากความเป็นเพื่อนกันมานานที่เด็กชายชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเล่าให้ฟังนั้นเป็นพฤติกรรมที่ต่างแตกต่างจากการทะเลาะเบาะแว้งกันระหว่างเด็กชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับเด็กชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มักเกิดขึ้นในช่วงที่เพิ่งรู้จักกันใหม่ ๆ หรือในช่วงที่ยังมีความคุ้นเคยกันไม่ดีพอ การยอมรับในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวบางครั้งแปรเปลี่ยนเป็นความรู้สึกที่ดีที่มีต่อกันอันนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นจริงใจยิ่งขึ้น คุณพินเล่าให้ฟังถึงนิสัยของเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีต่อตนว่า เพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูของตนมักเป็นคนมีน้ำใจกับตน เมื่อไรที่ตนต้องการความช่วยเหลือต่าง ๆ ก็มักได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีเสมอ

⁸² สัมภาษณ์ สุธี, 3 พฤศจิกายน 2549.

ผู้ศึกษา : อยากถามเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ดีของคนไทยที่นี่ที่มีต่อคนมลายูครับ

ผู้ให้ข้อมูล : ก็เวลาถ้ามีปัญหาอะไรแบบว่าจะไปมีธุระอะไร แบบว่าจะไปหาเพื่อน บางครั้งก็ไปชวนเค้าก็ไป คือไปง่าย ๆ อะไรอย่างนี้ คือไม่มีปัญหาอะไร บางทีพอเรามีปัญหาอะไรก็สามารถไปขอความช่วยเหลือเค้าได้⁸³

นอกจากความช่วยเหลือระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในระดับประชาชนหรือระดับชาวบ้านด้วยกันในฐานะเพื่อนฝูงแล้ว ในระดับต้นแทนของรัฐ ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับประชาชนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ยังพบว่าการติดต่อสื่อสารในลักษณะที่เป็นการแสดงไมตรีจิตและการแสดงการยอมรับไมตรีจิตที่มีต่อกันได้เช่นกัน

อาจารย์ขวัญซึ่งเป็นผู้ใหญ่อีกคนหนึ่งของบ้านบ่อเสม็ดได้เล่าว่า ในการจัดงานประจำปีของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่ว่าจะเป็นงานสงกรานต์หรือลอยกระทงก็มักได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยดีมาตลอด ทั้งทางด้านเงินทุน การอำนวยความสะดวก ตลอดจนการให้เกียรติมาร่วมงาน ดังที่อาจารย์ระบุว่า “ก็เขามากก็หลงให้ทุน งานสงกรานต์ งานลอยกระทงก็หลง หัวมาเลเซีย กระทงทองทองเกี่ยวกับกระทงประเพณีวัฒนธรรม เขาก็ให้ทุน มาทำสงกรานต์ที่ว่าแห่อะไรลอยกระทง”⁸⁴

ผู้ศึกษาได้มีโอกาสไปร่วมงานลอยกระทงของวัดพิบูลทองครั้งหนึ่งก็ได้สังเกตเห็นว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยทั้งหมดต่างได้แสดงการให้เกียรติแขกผู้มาร่วมงานชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นอย่างดี และได้แสดงการตอบรับไมตรีจิตที่มีต่อกันด้วยการแสดงการให้เกียรติในหลายลักษณะเช่น มีการเชื้อเชิญให้นั่งชมการแสดงอย่างสะดวกสบาย มีชบวนการยาวที่รับและส่งคณะผู้มาร่วมงานชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูซึ่งก็เป็นการแสดงถึงการให้เกียรติกันเป็นอย่างมาก

ข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการแสดงการยอมรับไมตรีจิตจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนั้นเกิดจากการยอมรับในความเป็น ‘เพื่อน’ ซึ่งความเป็นเพื่อนดังกล่าวกำเนิดจากความคุ้นเคยที่มีต่อกันมาเป็นเวลานานจนกลายเป็นความสนิทสนมที่มีให้กัน นอกจากนี้ยังมีการแสดงการยอมรับไมตรีจิตในลักษณะที่เกิดจากความสัมพันธ์ในระดับกลุ่มอีกด้วย

⁸³ สัมภาษณ์ พัน, 3 พฤศจิกายน 2549.

⁸⁴ สัมภาษณ์ ขวัญ, 4 พฤศจิกายน 2549.

20. การเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของชนกลุ่มอื่นขณะเดียวกันก็ดำรงเอกลักษณ์ของตนไว้

การเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของชนกลุ่มอื่นขณะเดียวกันก็ดำรงเอกลักษณ์ของตนไว้เป็นพฤติกรรมการสื่อสารในเชิงปรับตัวเข้าหากันของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู โดยชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถเข้าร่วมกิจกรรมหรืออยู่ในสังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ขณะที่ยังดำรงเอกลักษณ์ของตนไว้ด้วย

วิมลระบุถึงประสบการณ์ในรั้วมหาวิทยาลัยของเธอเมื่อใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนนักศึกษาชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่า เธอเองสามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองและเอกลักษณ์ของความเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยของเธอได้อย่างไม่ตะขิดตะขวงใจ อย่างเช่นเธอสามารถรับประทานอาหารที่เป็นสิ่งต้องห้ามของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ในขณะที่เพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไม่ได้แสดงการรังเกียจแต่อย่างใด

ถ้าตอนไปอยู่ ไปเรียนซาบะห์ หอเดียวกับกับเราเป็นบ้าน คนในบ้านเค้าจะเข้าใจกันหมดเลย มีทั้งหมดเลย คริสต์ อิสลาม พุทธ ก็กินข้าวอะไร กินด้วยกัน นอนด้วยกันอะไรอย่างนี้ใช้ของใช้ก็เออขอเค้า เค้าก็ขอเราอย่างนี้ ใช้ร่วมกันได้นะ เค้าไม่แคร์ เสื้อผ้าอย่างนี้เค้าก็เออ ให้ยืม ดี เค้าไม่แคร์ ไม่แคร์เราจะยังงัย อยู่ศาสนาเราหรือเรากินหมู เค้าไม่แคร์ คบกันได้ง่าย แล้วเค้ามาจากถิ่นอื่น อย่างคนหนึ่งมาจากซาบะห์ คนหนึ่งมาจากเมืองเก่า คนหนึ่งมาจากซาบะห์เอง ก็คบกันไปอย่างนี้⁸⁵

สถานการณ์การสื่อสารเช่นนี้ชี้ให้เห็นว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถแสดงหรือดำรงเอกลักษณ์ของตนซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ขัดแย้งกับวิถีชีวิตของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้โดยพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะเช่นนี้ขึ้นอยู่กับปฏิกิริยาตอบสนองหรือการยอมรับของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นหลัก คำบอกเล่าของวิมลชี้ให้เห็นว่าการแสดงออกของเธอเกิดขึ้นได้อย่างเป็นธรรมชาติเนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไม่เห็นว่าการที่เพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยทานหมูจะเป็นสาระสำคัญที่นำมาพิจารณาเมื่อคบกัน หรือกล่าวได้ว่าเป็นการยอมรับอย่างเป็นนัยต่อการรับประทานหมูของหญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย นั่นก็คือ แม้ศาสนาอิสลามจะห้ามชาวมุสลิมรับประทานหมู แต่ชาวมุสลิมเองก็ไม่ได้ห้ามหรือแสดงอาการรังเกียจการทานหมูของเพื่อนร่วมห้อง สิ่งนี้เองเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้หญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถดำรงเอกลักษณ์ของตนได้อย่างสะดวกมากขึ้น อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปแล้วชาวไทยเองก็มักแสดง

⁸⁵ สัมภาษณ์ วิมล, 2 ธันวาคม 2549.

การให้เกียรติกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูอยู่เสมอ เช่น การหลีกเลี่ยงการทานอาหารหรือสูบบุหรี่ให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเห็นเมื่อเป็นช่วงเวลาแห่งการถือศีลอด

นอกจากการรับประทานอาหารที่ต้องห้ามสำหรับชาวมุสลิมได้แล้ว การศึกษายังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่เป็นหญิงแทบทุกคนจะคลุมฮิญาบ ในขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะไม่คลุม ดังนั้น การคลุมและไม่คลุมฮิญาบก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่าใครคือหญิงชาวมุสลิมและใครไม่ใช่หญิงชาวมุสลิม เด็กนักเรียนหญิงอย่างปราณีระบุว่าตนเองไม่รู้สึกรับเป็นตัวประหลาดหรือแปลกแยกเมื่อไม่ได้คลุมฮิญาบไปเรียน เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกียอมรับในการไม่คลุมฮิญาบของชาวไทยก้นด้นอยู่แล้ว⁸⁶ แม้ว่าเมืองก้นด้นจะเป็นรัฐที่เคร่งศาสนาก็ตาม สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังสามารถดำรงเอกลักษณ์ของตนซึ่งในที่นี้คือการไม่คลุมฮิญาบ ท่ามกลางการอยู่ร่วมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ ซึ่งแตกต่างจากประเทศมุสลิมในกลุ่มประเทศอาหรับบางประเทศที่ไม่ว่าจะเป็นหญิงสาวชาติใดศาสนาใดเมื่ออยู่ในประเทศดังกล่าวก็จำเป็นต้องคลุมฮิญาบเสมอ สิ่งนี้จึงเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าปฏิกริยาของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่แสดงออกต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนหนึ่งก็เป็นการยอมรับเอกลักษณ์หรือตัวตนของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองมากกว่าที่จะต้องการให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยผสมกลมกลืนไปกับกลุ่มตน

21. การเผชิญหน้ากัน

การเผชิญหน้ากันเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่สื่อให้เห็นถึงความไม่พอใจ แต่ความไม่พอใจดังกล่าวแสดงออกในลักษณะที่เป็นปรับตัวเข้าเพื่อให้อาสาอยู่ร่วมกันได้ มิใช่เพื่อการแตกหักหรือเพื่อการแยกตัวออกจากกัน ดังที่ปราณีระบุว่าในช่วงชีวิตวัยเด็กเธอเคยมีประสบการณ์ถูกเพื่อนชาวมาเลเซียดูถูกโดยเรียกเธอว่าเป็นคน ‘ชียะ’ ซึ่งมีความหมายถึงคนไทยในแง่ลบ จึงใช้วิธีการตอบโต้โดยการต่อว่าเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่าพ่อแม่ไม่สั่งสอน

ผู้ให้ข้อมูล : เคยมีตอนเด็ก ๆ เคยโดนนะแต่ จะสั่งสอนเลย ไม่ชอบนะ คนดูถูกแล้วเค้าก็เข้าใจนะ เค้าก็เข้าใจ พอโตขึ้นมาก็รู้แล้ว ให้เกียรติกัน เริ่มให้เกียรติกัน

ผู้สัมภาษณ์ : ถ้าดูถูกนี้ดูถูกยังไง

ผู้ให้ข้อมูล : เค้าจะแบบ ชียะ ๆ อะไรประมาณนี้

⁸⁶ สัมภาษณ์ ปราณี, 4 พฤศจิกายน 2549.

ผู้ให้ข้อมูล : แล้วอย่างคนไทยดูถูกมลายูว่าไงบ้าง

ผู้สัมภาษณ์ : ก็จะถูกแบบโกรธก็แบบ พ่อแม่ไม่สอนหรือ อะไรประมาณนี้⁸⁷

เมื่อพิจารณาคำบอกเล่าของเธอทำให้เห็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่า การถูกดูถูกของเด็กชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนั้นเป็นการถูกดูถูกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธหรือชาติพันธุ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในแง่ลบ แต่การตอบกลับการดูถูกดังกล่าวกลับไม่ใช่การตอบกลับในเรื่องศาสนาอิสลามหรือกลุ่มชนมุสลิมในแง่ลบ แต่เป็นการตอบกลับในประเด็นทั่วไปในฐานะปัจเจกบุคคลมิใช่เรื่องของกลุ่มชน นั่นคือ เป็นประเด็นที่ว่าพ่อแม่ไม่สั่งสอน สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าแม้ว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะใช้วาจาตอบโต้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่ก็ดูเหมือนว่าจะมีขอบเขตการตอบโต้ที่ยังคงความระมัดระวังมิให้เกิดเป็นความบาดหมางระหว่างกลุ่มชนขึ้น ความระมัดระวังนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองยังคงต้องการใช้ชีวิตร่วมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูอย่างสงบหรือได้รับความขัดแย้งต่อกันทำให้ลักษณะของการตอบกลับของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแม้เป็นการโต้ตอบกลับ แต่ก็ยังมีลักษณะที่อ่อนน้อมกว่า หรือเรียกได้ว่าเป็นการตอบโต้เชิงป้องกันหรือปกป้องตัวเองมากกว่าเชิงตอบโต้กลับคืน

ดังนั้น พอจะสรุปได้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นเนื่องจากประการแรกประเด็นสนทนาที่เกิดขึ้นมีผลในด้านลบต่อศาสนาหรือชาติพันธุ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ประการถัดมาก็คือ แม้ประเด็นที่สนทนาจะมีผลในแง่ลบแต่การที่ต้องการอยู่ร่วมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูอย่างสันติ ขณะเดียวกันก็ไม่ถูกดูถูกทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต้องแสดงการปกป้องตนเองโดยไม่ก่อให้เกิดความบาดหมางระหว่างกลุ่มชน นั่นคือ ใช้วิธีการโต้ตอบผู้ที่ดูถูกในลักษณะที่เป็นการโต้ตอบในระดับปัจเจกบุคคลมิใช่การโต้ตอบในระดับกลุ่ม การตอบโต้ลักษณะเช่นนี้สอดคล้องกับข้อมูล que ผู้ศึกษาได้รับจากการพูดคุยกับหญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยชาวบ้านบ่อเสม็ดอย่างเมษา ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาถามถึงประสบการณ์ไม่ดีที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ได้รับคำตอบว่า หากมีประสบการณ์ไม่ดีก็เนื่องจากเป็นเรื่องส่วนตัวมิใช่เป็นเรื่องความบาดหมางระหว่างกลุ่ม⁸⁸

⁸⁷ เรื่องเดียวกัน.

⁸⁸ สัมภาษณ์ เมษา, 4 กันยายน 2549.

22. การโจมตีอย่างเป็นนัย

ในตอนต้นได้กล่าวถึงพฤติกรรมการโจมตีชนกลุ่มอื่นด้วยกำลังหรือวาจาไปแล้ว แต่ในหัวข้อนี้เป็นพฤติกรรมการโจมตีในเชิงที่เล่นที่จริงซึ่งมีลักษณะที่นุ่มนวลแยบยลกว่า นั่นคือ มีเป็นการโจมตีชนกลุ่มอื่นด้วยวาจาในขณะที่ยังมุ่งหวังที่จะปรับตัวเข้าหากัน หรือพูดอีกนัยหนึ่งว่ามีใช่เป็นการโจมตีเพื่อความต้องการแยกตัวออกจากกัน แต่การแสดงพฤติกรรมดังกล่าวมักเป็นการแสดงออกให้เห็นในเชิงปกป้องมากกว่า

หญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอย่างเมษาระบุถึงประสบการณ์ครั้งหนึ่งของตนว่า เรื่องการดูถูกเรื่องชาติพันธุ์ศาสนาก็มีอยู่บ้างในสังคมมาเลเซียที่เธออยู่ แต่ก็มักเป็นการสื่อสารในลักษณะที่เล่นที่จริงมากกว่า ทั้งยังไม่ใช่เรื่องที่จะสร้างความบาดหมางระหว่างกลุ่มชนด้วย

การดูถูกกันก็มีบ้าง คนมาเลย์ว่าไปไหว้ทำไมหิน เราก็ว่าไปไหว้ทำไมฝานั่ง ก็ล้อกันตลก ๆ ไม่ได้ซีเรียสเป็นจริงจัง ถามว่าเรื่องดูถูกกันมีไหม ก็มีบ้างแน่นอนอยู่แล้ว แต่เป็นเรื่องส่วนบุคคล คนในทุกสังคมก็มีคนดีคนไม่ดีนั่นแหละ คนไทยเราเองก็มีที่ดูถูกกัน แต่ไม่เกี่ยวกับเชื้อชาติ⁸⁹

แม้จะดูเหมือนว่าเป็นการสนทนาในเชิงที่เล่นที่จริง แต่ก็เป็นการเล่นที่จริงที่แต่ละฝ่ายซ่อนใจมาเปิดเผยเป็นคำพูดตรงไปตรงมาจนต่างฝ่ายต่างก็มองว่าเป็นไม่ได้ พฤติกรรมเช่นนี้จะเกิดขึ้นมิได้เลยหากคู่สนทนาไม่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ลึกซึ้งหรือไม่สนิทสนมกลมกลืนรู้ถึงน้ำใสใจคอเป็นอย่างดีเนื่องจากอาจถูกตีความเป็นการดูถูกอีกฝ่ายหนึ่งจนอาจนำไปสู่ความขัดแย้งกันได้ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการสื่อสารเช่นนี้ก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนาที่มีความสนิทสนมกันนั่นเอง

23. การเน้นจุดร่วม สงวนจุดต่าง

การเน้นจุดร่วม สงวนจุดต่างเป็นพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่พยายามจะเน้นย้ำในความเหมือนหรือสิ่งที่ตนมีเหมือนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงที่จะแสดงให้เห็นถึงจุดที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น จึงมักแสดงออกเป็นลักษณะการติดต่อสัมพันธ์กันโดยที่ไม่มีเงื่อนไขเรื่องความแตกต่างทางศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง

⁸⁹ เรื่องเดียวกัน.

พระปลัดยอดได้รำลึกถึงเรื่องราวสมัยเรียนหนังสือร่วมกันกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูให้ผู้ศึกษาฟังว่า ความสนิทสนมกลมกลืนกันส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องศาสนา หรือเกิดขึ้นเมื่อไม่นำศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องในกิจกรรมต่าง ๆ และเมื่อเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาก็จะต้องแยกกันทำในลักษณะของใครของมัน

ถ้าพูดถึงว่ามลายูกับไทยในกลันตันมันกลมกลืนกัน มันแยกเฉพาะช่วงที่ว่าเราทำกิจกรรมทางศาสนาเท่านั้นเอง ... กิจกรรมอะไรที่มันไม่เกี่ยวกับศาสนาตรงนี้ผู้ที่เราไว้ได้ มันจะมาแบ่งตรงที่ศาสนา ถ้าเราเอาศาสนาตรงนี้ ศาสนาเราต้องยกไว้ก่อน ตอนที่เราเคารพเท่านั้น ก็ที่เราอยู่ต่อไปมันต้องตรงนี้แหละ จะให้อยู่กันได้แบบที่คนโบราณเค้าอยู่ คนโบราณเค้าก็อยู่อย่างนั้นแหละ คือศาสนาอยู่ข้างบน แล้วก็เรามาคบค้าสมาคมกัน มันไม่มีปัญหา⁹⁰

วิมลบอกเล่าเรื่องราวจากประสบการณ์ของเธอในลักษณะคล้ายกันว่าเมื่อเธอคบกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีประสบการณ์ชีวิตเหมือน ๆ กันกับเธอ เช่น บ้านทำนาเหมือนกัน เธอมักจะเข้ากันกับเพื่อนคนดังกล่าวได้ดี ซึ่งในลักษณะเช่นนี้เรื่องศาสนาก็ไม่ถูกนำมาเกี่ยวข้องเช่นกัน

ผู้ให้ข้อมูล : บางทีแบบเค้าหยิ่ง เกินไปบ้าง เค้าดูถูกเราบ้างแบบ เราคนไทย เค้าคนรวยเค้าดูถูกเราว่าเป็นคนอะไรอย่างนี้ พ่อแม่เราทำนาอะไรอย่างนี้เค้าดูถูก บางทีนะ บางทีก็พ่อแม่เค้าไม่ค่อยสนับสนุนให้คบกับคนอย่างนี้ไง กลัวแบบเค้าไม่ดีอะไรอย่างนี้แหละ

ผู้ศึกษา : แต่ถ้าเค้าฐานะเหมือนกันละ ถ้าเค้าทำนาเหมือนกันละ

ผู้ให้ข้อมูล : เค้าก็ดี

ผู้ศึกษา : มีที่ทำนาเหมือนกันไหม

ผู้ให้ข้อมูล : มีเหมือนกันทำนา แบบ คนอย่างนี้แหละ จะเล่า แบบพ่อเค้าทำนาที่อื่น เราทำนาที่อื่น ก็คุยกันรู้เรื่อง คบกับเค้าได้

ผู้ศึกษา : คือเหมือนว่าประสบการณ์เหมือนกัน

ผู้ให้ข้อมูล : เออ⁹¹

⁹⁰ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

⁹¹ สัมภาษณ์ วิมล, 2 ธันวาคม 2549.

คำกล่าวของวิมลแสดงให้เห็นว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูสามารถอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดีส่วนหนึ่งก็ด้วยความรู้สึกว่ามีบางสิ่งบางอย่างที่เหมือนกันที่มาผูกมัดความสัมพันธ์ไว้

ขณะที่ผู้ศึกษาอยู่ในพื้นที่ ผู้ศึกษาได้มีโอกาสเข้าไปดูการแข่งขันฟุตบอลระดับมิตรระหว่างเด็กชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับเด็กมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีอายุไม่ถึง 15 ปี โดยมีผู้ใหญ่สองคนที่เป็นคนไทยเป็นคนเชื่อมความสัมพันธ์คือ ‘วัน’ กับ ‘วิน’ ทั้งสองเป็นลูกพี่ลูกน้องกัน เป็นคนไทยเพียงสองคนที่เล่นฟุตบอลเก่งจนเป็นตัวแทนของอำเภอดูมบัตไปแข่งในหลาย ๆ ที่ร่วมกับเพื่อนฝูงชาวมาเลเซีย วันกับวินจึงมีเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูค่อนข้างเยอะโดยเฉพาะในวงการฟุตบอล การเล่นกีฬาฟุตบอลจึงเป็นสิ่งที่เชื่อมความสัมพันธ์และสร้างการยอมรับในลักษณะที่เป็นสิ่งที่บ่งบอกเอกลักษณ์ร่วม นั่นคือ การชอบเล่นฟุตบอลเหมือนกัน ทำให้ทั้งคู่มีเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมากกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยคนอื่น ๆ จุดนี้เป็นอีกข้อมูลหนึ่งที่ยืนยันว่าความสามารถทางด้านกีฬาของทั้งคู่มีส่วนทำให้เพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยอมรับ ซึ่งเรื่องกีฬาที่กล่าวถึงนี้ถือได้ว่าเป็นจุดร่วมของทั้งสองฝ่ายที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายแสดงการยอมรับที่มีต่อกัน ในขณะที่เรื่องความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนาไม่ใช่ประเด็นเกี่ยวข้อง

พระปลัดยอเป็นผู้หนึ่งที่เห็นความเคลื่อนไหวของวันกับวินพอสมควรก็ได้ให้มุมมองที่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตว่า เรื่องกีฬาเป็นเรื่องหนึ่งที่ผูกความสัมพันธ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้เช่นกัน “เอือกีฬานี้ก็ดี กีฬานี้มันเป็นอย่างหนึ่งที่ทำให้ เราสามารถเข้ากันได้ ไปด้วยกันได้ กิจกรรมอะไรที่มันไม่เกี่ยวกับศาสนาตรงนี้ผูกเราไว้ได้ มันจะมาแบ่งตรงที่ศาสนา”⁹²

นอกจากนี้ยังมีอีกครั้งหนึ่งที่ผู้ศึกษาได้มีโอกาสติดตามทั้งวันและวินและเพื่อนนักฟุตบอลชาวดูมบัตที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาแข่งขันอุ่นเครื่องกับชาวไทยในอำเภอดากใบที่สนามฟุตบอลแห่งหนึ่งในอำเภอดากใบ ทำให้พบว่าวันกับวินถือได้ว่าเป็นผู้เล่นหลักของทีมและวินได้ทำหน้าที่คล้าย ๆ กับต้นทีม เนื่องจากก่อนลงสนามผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่าวันได้ทำหน้าที่สั่งการวางตำแหน่งผู้เล่นที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในทีม และเมื่อลงไปเล่นก็เห็นได้ชัดเจนว่าความสามารถของวันโดดเด่นในสายตาของผู้ชม และก็เพียงพอที่จะทำให้เพื่อนร่วมทีมยอมรับได้อย่างไม่ยากนัก

ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมองว่ากิจกรรมที่มีการติดต่อสื่อสารกันหากไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาแล้วย่อมทำให้สามารถเป็นกิจกรรมที่สร้างจุดร่วมของชนทั้งสองกลุ่มได้ นอกจากนี้กิจกรรม

⁹² สัมภาษณ์ ยอ, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

ดังกล่าวยังเป็นสื่อสานสัมพันธ์ได้ดียิ่งขึ้นหากเป็นกิจกรรมที่ชนทั้งสองฝ่ายมีความชอบร่วมกันหรือชอบในสิ่งที่เหมือนกัน เช่นการเล่นกีฬาหรือประสพการณ์ในการทำนาที่มีเหมือนกัน

24. การปกปิดเอกลักษณ์ของตน

การปกปิดเอกลักษณ์ของตนเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยพยายามที่จะทำให้เอกลักษณ์ของตนเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น หรือไม่มีตัวตนในขณะที่ทำการติดต่อสื่อสารกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เพื่อให้สามารถผสมกลมกลืนเข้ากับสังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ พฤติกรรมเช่นนี้มักเกิดขึ้นเมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต้องเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมักมีเงื่อนไขเกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ลุงมันในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่คนหนึ่งของบ้านบ่อเสม็ดบอกเล่าเรื่องราวของตนเมื่อได้รับเชิญไปร่วมกิจกรรมละศีลอดหรือที่มักเรียกในท้องถิ่นว่า ‘เปิดปอซอ’ ร่วมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ว่า ตนเองพยายามที่จะไม่ทำให้ความแตกต่างของตนเองเป็นปัญหาในการรับประทานอาหารร่วมกันหรือที่ลุงมันเรียกว่า ‘เข้ากับสถานการณ์ได้’

อย่างเราไปบางที่เราต้องเข้ากับเขาได้ อย่างเราไปงานแต่งงานอะไรอย่างนี้เราก็ต้องเข้ากับเขาได้ อย่างไปตอนที่เปิดปอซอ (ละศีลอดหรือเป็นการเริ่มรับประทานอาหารหลังจากถือศีลอดมาทั้งวัน) เค้าก็เรียกเรานะ ตอนที่เค้าเปิดปอซอเปิดอะไรคือเราไปเราก็นั่งก่อนแล นั่งเจียบ ๆ ก่อน สมาริ (หัวเราะ) คือต้องเข้ากับสถานการณ์ตรงนั้นได้ เราเป็นผู้ใหญ่บ้านนี่ เราไปก็นั่งก่อนแล ให้เค้าว่าเสร็จเค้ายกขึ้นกินถึงเราค่อยกิน เราไม่ได้ไปถึงก็กิน ไม่ได้แล เราต้องคล้าย ๆ ให้เข้ากับสถานการณ์นั้น⁹³

การทำตัวให้เข้ากับสถานการณ์เพื่อให้เกียรติกันเป็นสิ่งที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักใช้เสมอ ไม่เพียงเฉพาะกับคนรู้จักสนิทสนมเท่านั้น แม้แต่กับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ไม่ได้มีความรู้จักมักคุ้นกันมาก่อน ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็แสดงการให้เกียรติเช่นกัน เมฆาระบุว่าตนเองเคยเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทางไปต่างรัฐในช่วงเดือนที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูถือศีลอด ด้วยความเกรงใจและต้องการให้เกียรติเพื่อนร่วมทางตนเองจึงไม่รับประทานอาหารบนรถ

⁹³ สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

ให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเห็น หรือหากจะรับประทานก็จะทำในลักษณะปกปิด เนื่องจากต้องการให้เกียรติกัน

ผู้ศึกษา : คุยกับผู้หลักผู้ใหญ่จะแกว่าอยู่ที่นี้ก็ให้เกียรติคนมลายูบางที่ก็นั่งรถไปกัวลาลัมเปอร์นะก็ปอซอ (ถือศีลอด) ไปตลอดทางเลย ไม่ได้กินอะไรเลย

ผู้ให้ข้อมูล : ไม่ได้กินอะไรเลย เพราะไม่มีอะไรกินไง แล้วเราจะกินเราก็กินเกรงใจเค้าเลยพี่ ถ้าช่วงรอมมาดอน (เดือนแห่งการถือศีลอด) นี้ นะก็ไม่ ถ้าจะกินนะ เรายังมีสิทธิจะกินได้ แต่เราจะกินเราก็กินเกรงใจเค้าเลยพี่ เราไม่กล้ากินต่อหน้าเค้านะ สงสารไง เรายังต้องปอซอไปกับเค้าด้วย

ผู้ศึกษา : อย่างไปกับเพื่อนเดือนปอซอ ก็มืออย่างนี้เหมือนกันเหวอ

ผู้ให้ข้อมูล : เดินทางคนเดียว นั่งรถบัสกับคนที่เราไม่รู้จักเลยเรายังไม่กล้าเลย เกรงใจ สงสารนะ ส่วนมากเค้าไม่กินกันหรอก ถือศีลอดไปเลย กินแบบพวกของเล็ก ๆ ขนมปังเล็ก ๆ เข้าปากคำเดียวหุบหุบ ๆ อยู่คนเดียว⁹⁴

แม้ว่าชาวมาเลเซียนบวชจะสามารถคาดเดาได้อยู่แล้วว่าเมษาไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามเนื่องจากเธอไม่คลุมฮิญาบ ซึ่งข้อนี้เมษาเองก็น่าจะรู้ดี แต่เธอเองก็ยังไม่รับประทานอาหารต่อหน้าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าการปกปิดเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยโดยเฉพาะเอกลักษณ์ที่อาจกระทบกระเทือนต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเกิดขึ้นเนื่องจากความเกรงใจหรือความต้องการให้เกียรติกัน

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากคำบอกเล่าของวิมลก็พบเนื้อความในลักษณะคล้ายกัน โดยเธอได้ชี้ให้เห็นถึงความเกรงใจหรือให้เกียรติที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูของเธอนั้นถือได้ว่ามีความจริงใจเป็นอย่างยิ่ง แม้ในที่ลับตาหรือแม้ว่าชาวมาเลเซียจะรู้หรือไม่ก็ตามเธอก็ยังคงแสดงการให้เกียรติเสมอ เช่น การที่เธอทานอาหารที่มีส่วนผสมของหมูเธอก็มักออกไปทานข้างนอก หรือนำกลับมาทานที่ห้องพักซึ่งเธอพักรวมกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เธอก็จะไม่ใช้ช้อนปนกันกับที่มีอยู่ที่บ้าน แม้เพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูของเธอจะตระหนักรู้หรือไม่ก็ตาม

ส่วนมากเพื่อนแบบ ที่หอห้องเดียวกันบ้านเดียวกันก็กินด้วยกันได้อยู่ด้วยกันได้ กินเค้าซื้ออะไรมาเราก็กิน เราซื้ออะไรไปเค้าก็กิน แต่ถ้าเราจะกินหมูอะไรอย่างนี้ เรา

⁹⁴ สัมภาษณ์ เมษา, 4 กันยายน 2549.

ไปกินข้างนอก แบบถ้าเราซื้อมาแบบ ห่อกล่อง ห่อเราก็กิน ช้อนก็แบบทิ้งไปอย่างนั้นเลยแบบไม่เอาไปปะปนกันไง พยายามแล เราให้เกียรติเค้าเหมือนกัน⁹⁵

อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการปกปิดเอกลักษณ์ตนเองของชาวมลายูเชื้อสายไทยเกิดขึ้นเนื่องจากชาวมลายูเชื้อสายไทยเองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวของชาวมลายูเชื้อสายมลายูและต้องการแสดงการให้เกียรติชาวมุสลิมด้วยความจริงใจ โดยพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการแสดงออกบางอย่างซึ่งอาจทำให้กระทบกระเทือนความรู้สึกของชาวมลายูเชื้อสายมลายู แม้สิ่งนั้นจะทำให้ตนเองต้องปกปิดหรือไม่สามารถแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์บางอย่างของตนก็ตาม

มีข้อสงสัยว่าความเป็นชนส่วนน้อยมีส่วนทำให้ชาวมลายูเชื้อสายไทยแสดงพฤติกรรมเช่นนี้หรือไม่ แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลข้างต้นให้ลึกซึ้งจะพบว่า แม้จะไม่มีชาวมลายูเชื้อสายมลายูอยู่ในสถานการณ์ ชาวมลายูเชื้อสายไทยก็ยังคงให้เกียรติชาวมลายูเชื้อสายมลายูเช่นเดิม ดังนั้น ความเป็นชนส่วนน้อยหรือชนส่วนใหญ่จึงไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าว แต่สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าความเข้าใจเรื่องศาสนาอิสลามของชาวมลายูเชื้อสายไทยเองต่างหากที่ทำให้ชาวมลายูเชื้อสายไทยสามารถแสดงการให้เกียรติชาวมลายูได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เมื่อผู้ศึกษานำข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ข้างต้นมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยแสดงออกกับผู้ศึกษาซึ่งเป็นชาวมุสลิมคนหนึ่งค่อนข้างสอดคล้องต้องกัน กล่าวคือ ทุกครั้งที่ผู้ศึกษาไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นชาวมลายูเชื้อสายไทยที่บ้าน เมื่อผู้ให้ข้อมูลรู้ว่าผู้ศึกษานับถือศาสนาอิสลามก็มักแสดงความเข้าใจออกมาให้เห็น เช่น หากมีการเลี้ยงน้ำดื่มก็จะเลี้ยงน้ำขวดหรือหากไม่มีหรือไม่ได้เตรียมไว้ก็จะให้ลูกหลานไปซื้อน้ำขวดหรือเครื่องดื่มกล่อง เช่น นมถั่วเหลืองมาเลี้ยงรับรอง นอกจากนี้หากมีหมาในบริเวณบ้านก็จะช่วยไล่ไม่ให้มารบกวนผู้ศึกษาอีกด้วย

25. การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของชนกลุ่มอื่น

การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของชนกลุ่มอื่นเป็นพฤติกรรมที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยเข้าไปร่วมกิจกรรมกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูในพื้นที่ที่ชาวมลายูเชื้อสายมลายูเป็นชนส่วนใหญ่ของสถานการณ์การสื่อสาร การศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยมักแสดงออกถึงการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคมชาวมลายูเชื้อสายมลายูก็คือ ที่ร้านน้ำชาและโรงเรียน

⁹⁵ สัมภาษณ์ วิมล, 2 ธันวาคม 2549.

ผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่าร้านน้ำชาในบริเวณบ้านป่อเต็กตึ๊งนั้นหากเป็นร้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย จะไม่มีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้าไปทานอาหารหรือแม้แต่ดื่มน้ำชา จึงมีแต่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยด้วยกันเท่านั้นที่มาใช้บริการ ส่วนในตัวอำเภอตุ้มปัดก็จะมีร้านน้ำชาของชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนและชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูอยู่ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่ที่มีเพื่อนฝูงมากน้อยโดยเฉพาะผู้สูงวัยก็มักมาดื่มน้ำชาและสนทนากับเพื่อนในร้านจีน หรือบางครั้งก็เป็นร้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ส่วนในเรื่องการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ในรัฐกลันตันนั้นจะไม่มีโรงเรียนของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยโดยเฉพาะ แต่จะมีโรงเรียนของชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนและโรงเรียนของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นหลัก เด็ก ๆ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่ถูกส่งไปเรียนในโรงเรียนของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมากกว่าโรงเรียนของชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน ดังนั้น จึงทำให้ร้านน้ำชาและโรงเรียนเป็นสองสถานที่ ๆ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมในพื้นที่ที่มีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นชนส่วนใหญ่

ครูทองดีระบุว่าหากไม่มีการพูดคุยในด้านลบในเรื่องศาสนาแล้ว ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมักจะมีการติดต่อสื่อสารที่ดีต่อกันเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในร้านน้ำชา ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมักแสดงออกโดยการจ่ายค่าน้ำชาให้แก่กัน เรียกได้ว่าเป็นการแสดงถึงความเป็นมิตรที่ดีต่อกันได้อย่างดีทีเดียว

ในนี้ละ ถ้าเค้าไม่ดูถูกเรื่องศาสนาไอ้ แซกกับคนไทยดีมาก เพราะเค้าเป็นเพื่อนกัน กินน้ำชาด้วยกัน เราไปกินร้านแซก แซกก็บางทีก็ผมไปก็เขาเสียให้ บางทีผมก็เสียให้ เค้าก็ดี ลูกเมียเค้าเราไปกิน ถ้าเราไปกินข้าวบ้านเค้าก็เค้าให้กิน ดีกัน ผมว่าดีเหมือนกันอยู่แถวนี้⁹⁶

พื้มงคลซึ่งเป็นชายชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอีกคนหนึ่งในบ้านป่อเต็กตึ๊งก็ระบุว่า ผู้มีอายุชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็มักจะไปนั่งทานน้ำชาที่ร้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเสมอเนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจะไม่มานั่งดื่มน้ำชาที่ร้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ดังนั้น หากต้องการพบปะพูดคุยกับเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ต้องไปที่ร้านน้ำชาของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเท่านั้น

ผู้ศึกษา : แต่อย่างตอนเข้ากินน้ำชา
 ผู้ให้ข้อมูล : พี่ส่วนมากจะกินที่บ้าน บางครั้งก็ออก ผู้ใหญ่นี้เค้าชอบออกไปนั่งคุย พี่นี่นั่งคุยร้านน้ำชาได้ไม่นาน พอนั่นเสร็จก็พี่จะลุกแล้วพี่ไม่ค่อยชอบนั่งร้านน้ำชา ... อย่างพวกชาวบ้านคนไทยที่นี้เค้าชื้อเกี๊ยจ

⁹⁶ สัมภาษณ์ ครูทองดี, 4 กันยายน 2549.

ทานที่บ้านก็ซื้อเกี๊ยวต้ม ก็ไปที่ร้านน้ำชา ไปดื่มกาแฟ ขนมบ้าง มีข้าวแกง เป็นห่อ ๆ เคี้ยวเรียกนาซีเล้า (แปลว่าข้าวแกง) ข้าวแกงก็คือ ข้าวแกง ไปนั่งทานก่อนที่จะไปกลับมาเริ่มไปปลูกผักอะไรก่อนที่จะไปทำงานอะไรต่าง ๆ บางคนออกไปหกลมแล้ว

ผู้ศึกษา : ส่วนมากจะไปร้านไหน

ผู้ให้ข้อมูล : ส่วนมากจะเป็นร้านมลายู ถ้าเป็นหน้าบ้านน้องชายก็เป็นร้านไทย

ผู้ศึกษา : แต่ถ้าร้านไทยคนมลายูก็ไม่เข้า

ผู้ให้ข้อมูล : ไม่เข้า ถ้าร้านมลายูคนไทยเข้า⁹⁷

เมื่อพิจารณาคำบอกเล่าทั้งสองสถานการณ์การสื่อสารแล้วพบว่า มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันก็คือ พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารข้างต้นที่มีเงื่อนไขเรื่องอาหารการกินอยู่ด้วย ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักต้องโน้มตัวเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูหรือต้องเข้าไปอยู่ในสังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมักไม่สามารถโน้มตัวเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย คือจะไม่มาดื่มน้ำชาที่ร้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย จุดนี้เป็นเพราะเงื่อนไขทางศาสนาอิสลามที่มีข้อห้ามเรื่องอาหารการกินทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีข้อจำกัดในด้านการกิน ขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่มี ทำให้การสื่อสารที่สะดวกจึงมักเกิดขึ้นในพื้นที่ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมากกว่า ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าเงื่อนไขข้อบังคับทางศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะเช่นนี้

แม้เรื่องศาสนาจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักจะต้องโน้มตัวเข้าหาชาวมาเลเซีย แต่ก็ไม่ใช่ปัจจัยเดียว การศึกษายังพบปัจจัยอื่นที่มีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะนี้เช่นกัน

พระปลัดยออดชี้ให้เห็นว่า ความให้เกียรติที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีให้แก่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้อย่างไม่ตะขิดตะขวงใจ เช่นมุขมนตรีรัฐกลันตันเห็นความสำคัญของสถาบันศาสนาของชาวพุทธจึงได้เชิญพระสงฆ์ไปขอคำปรึกษาเรื่องการดูแลประชาชนในชุมชนของตนเอง หรือในโรงเรียนของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเองที่มีเด็กนักเรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไปเรียนก็ไม่ได้บังคับให้ต้องเรียนศาสนาอิสลาม ไม่กีดกันเรื่องการนับถือศาสนา ทำให้เด็กมาเลเซียเชื้อสายไทยใช้ชีวิตอยู่ร่วมในพื้นที่ดังกล่าวได้อย่างสะดวกใจ⁹⁸

⁹⁷ สัมภาษณ์ มงคล, 3 กันยายน 2549.

⁹⁸ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

นอกจากการให้เกียรติที่มีให้แก่กันแล้ว ความเป็นเพื่อนสนิทที่ทั้งสองฝ่ายมีต่อกันก็ยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเข้าไปใช้ชีวิตร่วมอยู่ในสังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้อย่างสะดวกใจ ดังที่วิลเล่ย์ว่าความสนิทสนมที่มีต่อกันในฐานะเพื่อนทำให้เธอสามารถไปเที่ยวบ้านหรือกินนอนด้วยกันกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้เป็นประจำ

ก็มีเพื่อนสนิท ตอนนั้นตอนประถม แบบคบกันมาได้ทีเออแล้วว่าไปเที่ยวบ้านเค้า คบกันนะ สนุกนะฟี ทำหนังสือก็ทำด้วยกัน เรียนก็เรียนด้วยกัน จะกินจะอะไรก็ทำด้วยกันหมดเลย คุยกันรู้เรื่องหมด เคยคุยเรื่องศาสนาเหมือนกัน แต่เค้าไม่แคร์แบบ แม่เค้าก็รู้นะแม่เค้าก็แบบ บอกเค้าอย่างนี้ ๆ ๆ ก็เออ คบกันได้แล⁹⁹

นอกจากนี้แล้วยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงหรือที่เรียกว่า ‘ลูกพื้นที่’ ได้สะดวกง่ายดายกว่าชาวมาเลเซียที่มาจากพื้นที่อื่น ซึ่งมีความเข้าใจวัฒนธรรมไทยน้อยมากหากเทียบกับคนในพื้นที่

ผู้ศึกษา : แสดงว่าเพื่อน ๆ ที่นี้ก็เยอะ

ผู้ให้ข้อมูล : ที่ทำงานผม ผมคนเดียวเลยเป็นไทยพุทธ ที่เหลือเป็นคนอิสลามมาเลย์

ผู้ศึกษา : ทำงานเกี่ยวกับอะไรครับ

ผู้ให้ข้อมูล : ทำเกี่ยวกับ maritime engineering เกี่ยวกับวิศวะเกี่ยวกับเรือ

ผู้ศึกษา : แล้วอย่างที่ทำงานเราอยู่เป็นยังไง ต้องปรับตัวไหม

ผู้ให้ข้อมูล : ไม่นะสำหรับผม เพราะว่าผมตั้งแต่เข้าปอหนึ่ง ผมคนเดียวแหละ คนไทยพุทธในโรงเรียน จนถึงปอหก แล้วก็พอขึ้นโรงเรียนมัธยม มันจะใกล้บ้านคนไทยมากกว่า ก็อยู่กันได้ เป็นความคุ้นเคยมากกว่า

ผู้ศึกษา : แล้วเวลาเค้าไปละหมาด

ผู้ให้ข้อมูล : ไม่เป็นไร เค้าส่วนมาก ถ้าที่ทำงานนะ เค้าจะเข้าใจศาสนา เค้าจะไม่ใช่ว่าเค้าแบบมกมาย มันมีสองพวก เค้าแบบมกมายกับพวกที่เค้าแบบมีความรู้จริงนี่มันไม่เหมือนกัน ส่วนมากจะเป็นแบบนั้น คุยกันง่าย รู้เขารู้เรา เขาก็ไม่รังเกียจเราเราจะไปรังเกียจเค้าทำไม เพื่อนร่วมโลก ถ้าเป็นลูกพื้นที่นี้ส่วนมากไม่เป็นไร เพราะว่าเขารู้แล้วไง ตั้งแต่เค้าเกิดเค้าก็รู้ว่าเออ แถวมุบตันี้

⁹⁹ สัมภาษณ์ วิมล, 2 ธันวาคม 2549.

หมู่บ้านคนไทย คนไทยใช้ชีวิตกันยังไง อย่างช่วงเทศกาลลอยกระทง ถ้าพวกมาเลที่ไม่ค่อยเคร่งนักก็มาเฮฮาด้วยกันเลย มาสนุกด้วยกัน¹⁰⁰

จากข้อมูลที่ค้นพบสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงออกในลักษณะที่เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้คือ ประการแรกบทบัญญัติของศาสนาอิสลามที่ค่อนข้างเข้มงวดเช่นเรื่องการกินขณะที่ชาวไทยไม่มีข้อจำกัดดังกล่าวทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักโน้มตัวเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแทนที่จะเข้ามาพบกันครึ่งทาง ประการที่สองคือ การให้เกียรติที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีให้กับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกของผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่าพระสงฆ์ไทยมีความสำคัญต่อสังคม กลั่นตัน การเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนไทยเลือกเรียนวิชาศีลธรรมในช่วงที่นักเรียนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเรียนเรื่องศาสนาอิสลามก็มีส่วนทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยปรับตัวเข้ากับสังคมมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ไม่ยาก ประการที่สามก็คือ ความสนิทสนมที่มีต่อกันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในฐานะเพื่อนเช่นความสนิทสนมทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถไปกินไปนอนบ้านเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ไม่ยาก และประการสุดท้ายก็คือ ความเป็นคนในพื้นที่เดียวกันของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในพื้นที่คุมบัตทำให้มีความเข้าอกเข้าใจกันมากกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่เป็นคนนอกพื้นที่

26. การแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของชนกลุ่มอื่น

การแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของชนกลุ่มอื่นเป็นพฤติกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่แสดงออกให้เห็นถึงการใช้เอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแทนการใช้เอกลักษณ์ของตนเมื่อมีการติดต่อสื่อสารกัน พฤติกรรมเช่นนี้ที่พบเห็นได้บ่อยครั้งที่สุดก็คือ การใช้ภาษา เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่จะสามารถใช้ภาษามลายูได้ดีใกล้เคียงกับภาษาไทยถิ่นคุมบัตตากใบที่มักใช้ในการพูดคุยในหมู่ชนกลุ่มตน

ลุงมันเล่าให้ฟังว่าตนเองจะต้องใช้ภาษามลายูในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูอยู่เสมอเนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไม่สามารถใช้ภาษาไทยได้ โดยภาษามลายูที่ใช้ส่วนใหญ่ก็จะเป็นภาษามลายูสำเนียงกลั่นตันซึ่งแตกต่างจากภาษามลายู

¹⁰⁰ สัมภาษณ์ ผจญ, 16 กุมภาพันธ์ 2550

กลางพอสมควร อย่างไรก็ตามการใช้ภาษามลายูลำเนียงกลันตันแม้จะทำไปโดยตระหนักรู้หรือไม่ก็ตามแต่ภาษามลายูลำเนียงกลันตันเป็นสัญลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในกลันตัน ซึ่งเป็นมากกว่าภาษาแต่มีความเกี่ยวพันกับศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นชนบทอีกด้วย

- ผู้ศึกษา : เวลาติดต่อสื่อสารกันมันเป็นอย่างไงลองเล่าให้ฟังได้ไหม
- ผู้ให้ข้อมูล : ติดต่อสื่อสารก็ใช้ภาษามลายู เพราะว่าจะไปใช้ภาษาไทยผมว่าเปอร์เซ็นต์คนที่รู้ภาษาไทยไม่มี
- ผู้ศึกษา : แล้วอย่างคุณลุงล่ะ
- ผู้ให้ข้อมูล : พุตุก็ เราก็คนเก่าหน่อยการศึกษาที่น้อย ผมก็ เรียนแค่ปอหก
- ผู้ศึกษา : แล้วภาษาตากใบหรือมลายูถนัดกว่า
- ผู้ให้ข้อมูล : อ้อ ภาษากลันตันนี่มันถนัดอยู่แล้ว
- ผู้ศึกษา : แล้วอันไหนถนัดกว่า
- ผู้ให้ข้อมูล : โอ้ยต้องถนัดภาษาไทยนี่แหละ ภาษามลายูนี่คือถ้าพูดตามนี้ แล้วเราบางทีฟังไม่รู้เรื่องไม่หมด เพราะว่าเราเรียนแค่ ป.6 นี่ ถ้า ภาษายาก ๆ เราแปลไม่ได้ ภาษากลาง¹⁰¹

บทสนทนาข้างต้นชี้ให้เห็นว่าการใช้ภาษามลายูของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนั้นมีเงื่อนไขประการแรกคือชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยไม่ได้ อย่างไรก็ตามยังคงมีเงื่อนไขสำคัญอื่น ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ภาษาของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเช่นกัน

พระปลัดยอตระบูนวนอกจากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะใช้ภาษามลายูกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ไม่สามารถใช้ภาษาไทยถิ่นได้แล้ว ในบางกรณีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังซึมซับกลมกลืนเอาภาษามลายูมาใช้เป็นเสมือนภาษาของตน เช่นการใช้คำบางคำแทนภาษาไทย หรือการไม่มีภาษาไทยในการเรียกปลาน้ำเค็ม ซึ่งอาจเกิดจากการที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมักมีอาชีพประมงในขณะที่ไม่ได้มีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยคนใดทำอาชีพประมง ดังนั้น การเรียนชื่อปลาจึงเรียกตามชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นหลัก¹⁰²

นอกจากเรื่องภาษาแล้ว ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในลักษณะอื่นได้ อาทิ การกิน แม้ว่าพระปลัดยอจะเป็นพระสงฆ์ซึ่งเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของความเป็นพุทธ แต่ในเรื่องการกินกลับซึมซับรับเอาวัฒนธรรมการกินแบบ

¹⁰¹ สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

¹⁰² สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในกลันตันจนเรียกในเรื่องการกินบ่งบอกถึงความเป็นคนกลันตันเต็มตัว เนื่องจากชื่นชอบที่จะทานบูดูและปอเยาะเช่นเดียวกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในกลันตัน¹⁰³ ในขณะที่เด็กนักเรียนอย่างปราณีก็ระบุว่าเรื่องการกินอยู่ที่โรงเรียนเมื่อเรียนร่วมกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไม่ใช่ปัญหาเลยสำหรับเธอ เนื่องจากเธอสามารถรับประทานได้ทุกอย่างที่เพื่อนชาวมาเลย์รับประทาน “เราก็กิน ถ้าอยู่โรงเรียนเราก็ไม่มีหมูโซ่ไหมเราก็กินกับเค้าแหละ สบาย”¹⁰⁴

ไม่ใช่แค่เพียงเรื่องอาหารและภาษาพูดเท่านั้นที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์เดียวกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เรื่องภาษากาย เช่น การทักทายก็มักจะใช้ธรรมเนียมแบบมาเลเซียเชื้อสายมลายูในการทักทายกัน ผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่า หลายครั้งเมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยพบปะเจอกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมักยื่นมือทักทายในลักษณะที่เรียกว่า ‘สลามกัน’ โดยการแสดงออกดังกล่าวค่อนข้างเป็นธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่ทำกันอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่เมษาและพระเพียงระบุว่าตนมักแสดงการทักทายเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูด้วยธรรมเนียมมุสลิมซึ่งได้รับการยกระดับให้เป็นธรรมเนียมของชาวมาเลเซียทั้งหมดซึ่งก็คือ การสลาม

คนไทยที่นี้เค้าไม่ค่อยไหวกัน เด็ก ๆ เวลาไปโรงเรียนเค้าก็สอนให้ไหว แต่ไม่ค่อยทำเจิน แต่ถ้าจากบ้านไปนาน ๆ ก็กลับมาที่ก็ไหว เวลาไปไหนนาน ๆ เจอกันก็ไหว ไม่ได้ไหวตลอด เวลาทักกันก็ไปไหน สวัสดี ตามภาษา ส่วนเพื่อนมลายูบางทีก็สลาม¹⁰⁵

แล้วก็พูดถึงเพื่อนนะ ถ้าพูดถึงเพื่อนมีเพื่อนมลายูมากกว่าไทย ตอนสมัยเรียน จะรู้วัฒนธรรม จะรู้อะไร ทุกอย่าง คือจะไปอยู่กับมลายู การแต่งงานหรือฮารีรายอหรือวันอะไร เราจะไปทำกิจกรรม ไปทำอะไร ๆ ไปสลามกับคนโน้นคนนี้ไปอยู่กับเพื่อนเรื่อย ๆ ตอนนี้ก็ยังจำอยู่เหมือนกัน ยังจำอยู่ได้ขนมฮารีรายอ¹⁰⁶

การสลามหรือจับมือดูเหมือนจะเป็นการทักทายที่เป็นในระดับสากลของชาวมาเลเซียทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็รับวัฒนธรรมนี้เข้าไปด้วยความง่ายดาย เนื่องจากในอดีตมักไม่ได้ทักทายกันด้วยการไหว้เหมือนชาวไทยในประเทศไทยอยู่แล้ว

¹⁰³ เรื่องเดียวกัน.

¹⁰⁴ สัมภาษณ์ ปราณี, 4 พฤศจิกายน 2549.

¹⁰⁵ สัมภาษณ์ เมษา, 4 กันยายน 2549.

¹⁰⁶ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความเป็นมลายูได้ซึมซับเข้าไปในสังคมของชาวมลายูเชื้อสายไทย จนในบางครั้งชาวมลายูเชื้อสายไทยเองก็นำเอกลักษณ์ของชาวมลายูเชื้อสายมลายูมาใช้อย่างไม่รู้ตัว ในเรื่องสถาปัตยกรรมก็เช่นเดียวกัน จากการศึกษาพบว่า วัดเก่าแกในอำเภอชุมบ่อ รัฐกลันตัน ที่เรียกขานกันตามภาษาชาวบ้านว่า ‘วัดบ้านโน’ นั้น นายช่างที่ทำกุฏิหลังใหญ่ก็เป็นนายช่างเดียวกับที่ทำวังของชาวมลายูเชื้อสายมลายู ลวดลายที่ปรากฏจึงเป็นลวดลายที่ผสมผสานระหว่างมลายูกับไทย

ผู้ให้ข้อมูล 1 : บ้านโน ก็มีที่ผมบอก ว่ามีกุฏิหลังใหญ่ที่รัฐบาลเค้าจะให้คุมเอาไว้ เป็นหลักฐานที่ว่า นายช่างที่ว่าที่ทำวังเก่ามาทำกุฏิหลังนี้มีลวดลายอะไร

ผู้ให้ข้อมูล 2 : ลวดลายมันแปลก ลวดลายมันมลายูผสมกับไทย แต่ถ้าจะดูก็ไปดู เห็นว่ามันใหญ่กว่า ไร่ที่ระเบิดวันนั้นวัดตากใบนี่อะไร

ผู้ให้ข้อมูล 1 : วัดชลเฉลิมเขตเธอ

ผู้ให้ข้อมูล 2 : เออ เจ๊ะเห ก็สมัยโบราณนี้เจ้าคณะรัฐกลันตันก็ปกครองมาถึงนี้ เพราะเป็นเมืองเดียวกันมันเขตกับปัตตานีที่เขาตันหยง¹⁰⁷

จากข้อมูลดังกล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า พฤติกรรมการสื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทยในลักษณะที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของชาวมลายูเชื้อสายมลายูนั้นแสดงออกมาให้เห็นในหลายรูปแบบทั้งโดยตระหนักรู้และไม่ได้ตระหนักรู้ ซึ่งจากการศึกษาค้นพบว่า ชาวมลายูเชื้อสายไทยแสดงการใช้เอกลักษณ์ของชาวมลายูเชื้อสายมลายูใน 4 รูปแบบหลัก ๆ ด้วยกันคือการแสดงออกผ่านภาษา อาหาร การทักทาย และสถาปัตยกรรม โดยเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าวได้แก่ ประการแรกก็คือ ความสามารถทางภาษาของชาวมลายูเชื้อสายไทยที่สามารถใช้ภาษามลายูกลันตันได้อย่างคล่องปาก ขณะที่ชาวมลายูเชื้อสายมลายูไม่มีความสามารถที่จะใช้ภาษาไทยสื่อสารกับชาวมลายูเชื้อสายไทย ประการที่สองก็คือ ชาวมลายูเชื้อสายไทยไม่มีข้อห้ามเรื่องการรับประทานอาหารของชาวมลายูเชื้อสายมลายู ทั้งยังคุ้นชินกับรสชาติอาหารของชาวมลายูเชื้อสายมลายูเช่นบูดูหรือปอเปาะค่อนข้างมาก ประการที่สามก็คือ การที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยยอมรับในวัฒนธรรมการทักทายของชาวมลายูเชื้อสายมลายู และประการสุดท้ายก็คือ การยอมรับในฝีมือและงานศิลปะของชาวมลายูเชื้อสายมลายู

¹⁰⁷ สัมภาษณ์ มั่น และ ทวี, 2 กันยายน 2549.

27. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มอื่น

ด้วยความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูอยู่เสมอ เช่นการเข้าร่วมในกิจกรรมการแต่งงาน การไปร่วมงานในวันเฉลิมฉลองวันอีดิลฟิตรีหรืออีดิลอัฎฮา ซึ่งเป็นวันเฉลิมจากการเสร็จสิ้นเดือนถือศีลอดและการเฉลิมฉลองหลังจากเสร็จพิธีฮัจญ์ แต่ในทางตรงกันข้ามชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเองมักไม่ค่อยไปร่วมงานกิจกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเท่าไร

สุดาหญิงสาววัยรุ่นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยระบุว่าตนเคยไปเที่ยวบ้านเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในวันเฉลิมฉลองอีดิลหลายครั้ง และก็ได้รับการต้อนรับอย่างดีเช่นเดียวกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูคนอื่น “ก็เคยไปเหมือนกัน วันรายอ คำก็ต้อนรับดีเหมือนกันนะ เหมือนกับที่ต้อนรับคนอื่น”¹⁰⁸

ในส่วนของผู้หลักผู้ใหญ่ที่ผ่านร้อนผ่านหนาวมานานอย่างลุงทวีก็ได้อธิบายว่า ในอดีตชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไปมาหาสู่กันเสมอ เช่น การไปร่วมงานแต่งงานระหว่างกัน โดยลุงทวีระบุว่าสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยังไม่มีความเคร่งครัดเรื่องศาสนาเท่าปัจจุบัน แต่หลังจากชาวมุสลิมมีการตื่นตัวทางศาสนาอิสลามทำให้มีความเคร่งครัดในศาสนามากขึ้น จนบางคนก็พยายามหลีกเลี่ยงที่จะร่วมกิจกรรมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายเปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจึงมักเป็นฝ่ายไปร่วมงานกิจกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมากกว่าที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาร่วมกิจกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

สมมติว่ามีการแต่งงานหรืออะไรต่ออะไร เชิญมลายูมา มลายูก็เชิญเราไป ก็ถือว่าเป็นกันเอง แต่มาเดี๋ยวนี้ ค่อยห่าง นี่พูดความจริงนะ เพราะเรื่องศาสนาเฉพาะอย่างยิ่งพี่น้อง ขอโทษนะ พี่น้องชาวมลายูของเรา ไปเรียนมารู้จักซึ่งเรื่องทางศาสนาเค้าไม่เปิด¹⁰⁹

ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในวัยหนุ่มอย่างคุณพันได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการไปมาหาสู่เมื่อมีงานแต่งงานในลักษณะคล้าย ๆ กันก็คือ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังคงไปร่วมงานแต่งงานของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองหากมีงานแต่งงานก็มักไม่ค่อยกล้าเชิญชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมางาน เนื่องจากการเลี้ยงอาหารที่ชาวมาเลเซียเชื้อสาย

¹⁰⁸ สัมภาษณ์ สุดา, 25 กุมภาพันธ์ 2550.

¹⁰⁹ สัมภาษณ์ ทวี, 4 กันยายน 2549.

มลายูไม่รับประทาน “บางทีก็แต่มันจะติดอยู่ที่คนไทยนี่เราแบบว่ากินหมูบางทีจะไม่เชิญคนมลายูอะไร แต่ถ้าคนมลายูงานแต่งหรืออะไรจะบอกคนไทยด้วยครับ แล้วก็ส่วนใหญ่ก็จะไปกันด้วย”¹¹⁰

ชาวมลายูเชื้อสายไทยไม่เพียงแต่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชาวมลายูเชื้อสายมลายูเนื่องจากความรู้จักสนิทสนมที่มีต่อกันเท่านั้น การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าหากชาวมลายูเชื้อสายไทยมีหน้าที่การงานตำแหน่งที่สูงกว่าชาวมลายูเชื้อสายมลายู ก็ยังได้รับเกียรติให้เข้าร่วมงานในฐานะประธานของงานดังกล่าวอีกด้วย แม้ว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามก็ตาม

อาจารย์ขวัญซึ่งเป็นอดีตผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในอำเภอชุมบะระบุว่าเมื่อครั้งที่ทำงานดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งครูทุกคนเป็นชาวมลายูเชื้อสายมลายูทั้งหมด มีเพียงตนเองเท่านั้นที่เป็นชาวมลายูเชื้อสายไทย ตนเองก็ยังได้รับเกียรติให้เป็นประธานในพิธีตัดมัสยิดหรือเฉลิมฉลองการอ่านกุรอ่านจบเล่มของเด็กนักเรียนชาวมลายูเชื้อสายมลายูในโรงเรียน สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าชาวมลายูเชื้อสายไทยมิได้ถูกกีดกันจากการอยู่ในตำแหน่งสูงกว่าชาวมลายูเชื้อสายมลายู และเมื่อมีตำแหน่งที่สูงกว่าชาวมลายูเชื้อสายมลายู ก็ยังได้รับเกียรติและการยอมรับในสถานะที่สูงกว่าเช่นเดียวกับที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยยอมรับสถานะที่สูงกว่าของรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชาวมลายูเชื้อสายมลายูของตนจึงเชิญมาเป็นประธานในพิธีลอยกระทง

ผู้ให้ข้อมูล : ผมว่าในมาเลเซียนี้ผมภูมิใจ ผมคนไทยคนเดียวที่ได้เป็น ผอ.ที่โรงเรียน ไม่มีคนอื่นเลย ในโรงเรียนก็คนมลายูหมดเลย โรงเรียนจีนอะไรก็จีนเลย อันนี้โรงเรียนของรัฐบาล

ผู้ศึกษา : แล้วอาจารย์เข้าไปได้ไง

ผู้ให้ข้อมูล : คำก็รับเหมือนกัน ทำตามนี้จะดูรูปผมเกษียณก็ได้ (โชว์รูปตอนเกษียณ) เป็นหนังสือพิธีเกษียณ นี่โรงเรียนกุรอ่านอิสลาม นี่อาจารย์ที่โรงเรียนผม นี่ผมเอง ที่ออฟฟิศผม แล้วก็มีพิธีเลี้ยงทุกสิ่งทุกอย่างเลย

ผู้ศึกษา : แต่งตัวดูเป็นคนมลายูเลย ดูไม่ออก

ผู้ให้ข้อมูล : เอ้อ นี่แฟนผมนี่ (ชี้ที่รูปแฟน) ครูในนี้คนมลายูหมดเลย นี่ผมเกษียณนี้มีการแสดงลิเกบารัต นี่โรงเรียนผมนี่โรงเรียนอิสลาม เกอตัมมัตกุรอ่านนี่ผมทำเหมือนกัน

ผู้ศึกษา : เกอตัมมัตอัลกุรอ่านเหมือนกับว่าเด็กอ่านจบ

¹¹⁰ สัมภาษณ์ พ้น, 3 พฤศจิกายน 2549.

- ผู้ให้ข้อมูล : นี่ ๆ ผมนี้
- ผู้ศึกษา : อาจารย์ก็ไปเป็นประธาน
- ผู้ให้ข้อมูล : ประธานนี้โรงเรียนนี้สอนศาสนา นี่เด็กเรียนกุรอ่าน นี่รูปผม
เกเขียนเค้าทำพิธีให้ผมดูเลยหมดนี้
- ผู้ศึกษา : เค้าก็เหมือนกับว่าไม่แบ่งแยกเนอะ
- ผู้ให้ข้อมูล : เอ้อ
- ผู้ศึกษา : มีขอคูหาให้ด้วย (ภาพครูชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูขอพรจาก
พระเจ้า) แล้วหลังจากอาจารย์ก็ยังไม่มีคนอื่น
- ผู้ให้ข้อมูล : ไม่มีคนไทยเลย ครูธรรมดามี หลายสิบคน
- ผู้ศึกษา : อันนี้เป็นโรงเรียนประถมหรือมัธยม
- ผู้ให้ข้อมูล : มัธยม¹¹¹

เมื่อพิจารณาข้อมูลทั้งหมดเพื่อแสวงหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร
ลักษณะนี้จะพบว่า ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชาวมาเลเซีย
เชื้อสายมลายูได้ง่ายกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชาวมาเลเซีย
เชื้อสายไทย เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่มีข้อจำกัดของศาสนารับห้ามไว้ ในขณะที่ชาว
มาเลเซียเชื้อสายมลายูเองมีข้อจำกัดของศาสนารับห้ามไว้ ดังนั้น การมีหรือไม่มีข้อจำกัดทางศาสนา
จึงทำให้ลักษณะของพฤติกรรมการแสดงออกของทั้งสองฝ่ายเปลี่ยนไป ทั้งนี้ยังพบว่าการไปมาหา
สู่กันของทั้งสองฝ่ายยังต้องอาศัยสายสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นในลักษณะที่เป็นผู้ที่มีความสนิทสนมกัน
พอสมควร นอกจากนี้ยังพบการแสดงการยอมรับในลักษณะให้เกียรติที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู
มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถขึ้นไปอยู่ในสถานะที่สูง
กว่า และยังได้รับเกียรติเป็นประธานในพิธีกิจกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่เกี่ยวข้องกับ
ศาสนาอิสลามได้อีกด้วย

¹¹¹สัมภาษณ์ อาจารย์ขวัญ, 4 พฤศจิกายน 2549.

28. การใช้เอกลักษณ์บางอย่างร่วมกับชนกลุ่มอื่น

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของชาวมลายูเชื้อสายมลายูที่กล่าวถึงไปแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน ขณะที่ในหัวข้อการใช้เอกลักษณ์บางอย่างร่วมกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูนั้นเป็นการใช้เอกลักษณ์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อีกฝ่ายเกิดความรู้สึกถึงความเป็นพวกเดียวกัน อันนำไปสู่ผลประโยชน์บางอย่าง เช่น การระชีตัวตนเองว่าเป็นหนึ่งใน “บุมีบุตรา” หรือ “ภูมิบุตร” หรืออาจเปล่ง่าย ๆ ว่าลูกของแผ่นดินมาเลเซีย (son of the soil) ก็เป็นการใช้เอกลักษณ์ร่วมกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูอย่างหนึ่งของชาวมลายูเชื้อสายไทยที่ใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิต่าง ๆ มากกว่าชนชาติพันธุ์อื่น เช่นชาวมลายูเชื้อสายจีนหรือชาวมลายูเชื้อสายอินเดีย

ลู่มั่นระบุว่าตนเองและชาวมลายูเชื้อสายไทยหลายคนพยายามที่จะเรียกร้องสิทธิของตนผ่านการแสดงออกว่าเป็นหนึ่งในบุมีบุตราเช่นเดียวกับชาวมลายูเชื้อสายมลายู โดยพยายามทำให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูเห็นว่าแม้จะไม่มีชื่อชาวมลายูเชื้อสายไทยอยู่ในรัฐธรรมนูญว่าเป็น บุมีบุตรา ชาวมลายูเชื้อสายไทยก็อยู่บนผืนแผ่นดินมาเลเซียมาช้านาน จนสามารถเรียกได้ว่าเป็น บุมีบุตรา อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการเรียกร้องดังกล่าวยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการหรือไม่ได้รับการยอมรับโดยการบันทึกแก้ไขลงในรัฐธรรมนูญ แต่ก็ได้รับการยอมรับอย่างไม่เป็นทางการจากพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล ว่าชาวมลายูเชื้อสายไทยก็เป็นบุมีบุตราเช่นกัน

ตอนนี้ทางอัมโนเค้าก็ เราในคนไทยในเขตมุบัตตนี่ก็อัมโนเค้าก็รับให้เราเป็นอะหฺลีอัมโนได้ (แปลว่าสมาชิกพรรคอัมโน) เพราะว่าเค้ามีแก้กฎหมาย ของพรรคนะ ไม่ใช่ของประเทศ ต้องอีกทีต้องอีกนาน แก่เพราะว่าอัมโนนี่สำหรับคนมลายูนับถืออิสลาม แต่เราคนไทยเข้าไปได้ไง เพราะว่าเค้ามีอีกข้อหนึ่งเค้าแก้มาว่าบุมีบุตราเป็นชาติดั้งเดิม ชาติบุมีบุตรา เหมือนกับคนมลายู ก็รับเป็นอะหฺลีอัมโนได้ ได้เป็นสมาชิกของอัมโนกับบุมีบุตราแล เพิ่งจะสองสามเดือนนี้ ประชุมรับรอง...เราถืออย่างนี้ถือว่าจะอะไรอะไรก็อัมโนนี่เป็นแกนนำพรรคบีเอ็นที่เป็นรัฐบาลมาเลเซียนี้คืออัมโนเป็นแกนหลัก ที่นี้เมื่อแกนหลักเค้ารับนะ เราก็สบายใจหน่อย คือยังไม่ได้ถึงตรงนั้นตรงนั้นยังไม่ได้แก้รัฐธรรมนูญยังไม่ได้แก้ เพราะเราชาติอื่น ๆ จะมาเป็นคน

ไทยนะ มันคนไทยนี้มาจากชาติอื่น ๆ แล้วในชาติอื่น ๆ นี้มีอะไรละ นั้น นั้น ๆ ชาติเล็กชาติน้อย ตั้งเยอะ¹¹²

ลุงมันยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า แม้ในรัฐธรรมนูญจะไม่ได้ระบุว่าชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยเป็นบุมีบุตรา แต่ ณ วันนี้ ชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยก็ได้รับสิทธิหลายอย่างเทียบเท่าชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูที่เป็นบุมีบุตราเช่นกัน

ที่สุุดตอนหลัง รัฐบาลก็อาจจะมองเห็นว่าที่จริงแล้วเราก็ค้นดั้งเดิมมา เพราะฉะนั้นเมื่อฝ่ายเราขอ อะไรนี้ ของที่รัฐบาลจะทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือบุมีบุตรา คำก็ให้เราคือให้คนไทย ทั้ง ๆ ที่คนจีนไม่ได้ เทศ (อินเดีย) ไม่ได้ คำให้เหตุผลไว้ว่า เรายังมีแม้ว่าจะไม่ได้ยอมรับว่าร้อยเปอร์เซ็นต์เป็นบุมีบุตรา เคยได้ยินมั๊ยศัพท์นี้ คือ เรามีจิริจิริ ก็หมายความว่ามีความมีเอกลักษณ์ (หัวเราะ) เรายังเราก็มารู้กันขอร้องกันอยู่ว่า อืมม ไม่ใช่จิริจิริ มันแน่นอน อยู่แล้ว แล้วก็มาหลังสุดนี้ พรรคอัมโนก็ยอมรับเราเป็นสมาชิกพรรค สมาชิกที่มีสิทธิเท่าเทียมกับคนมลายู หมายความว่าเค้าปล่อย¹¹³

ครูสกลซึ่งเป็นชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยคนหนึ่งที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีระบุว่า การเป็นบุมีบุตราในมาเลเชียมีสิทธิมากกว่าผู้ที่ไม่ใช่บุมีบุตราหลายอย่าง หนึ่งในนั้นก็คือ สิทธิในการซื้อพื้นที่ขายเฉพาะชาวบุมีบุตราได้ ขณะที่ชาวมาเลเชียเชื้อสายจีนและชาวมาเลเชียเชื้อสายอินเดียซึ่งมิใช่บุมีบุตราไม่สามารถทำได้¹¹⁴

ชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยใช้เอกลักษณ์บางอย่างร่วมกับชาวมาเลเชียไม่เฉพาะในการแสดงความเป็นคนดั้งเดิมเพื่อเรียกร้องสิทธิให้ทัดเทียมกันเท่านั้น แต่ในหลายกรณีชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยยังใช้ความเป็นคนกลันตันในการแสดงความเป็นพวกเดียวกันกับชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายู โดยผ่านการใช้ภาษามลายูสำเนียงกลันตัน ซึ่งจะคล้ายภาษามลายูที่ใช้กันอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย แต่จะแตกต่างจากภาษามลายูกลางที่ใช้ส่วนราชการหรือในเมืองหลวง เช่นในกรุงเทพมหานครที่พระปดัยยดระบุนว่าตนเองเคยไปมีปัญหากับชาวมาเลเชียในรัฐอื่น แต่พอใช้ภาษามลายูสำเนียงกลันตันพูดกับชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูที่มาดูแลเหตุการณ์ ปรากฏว่าตนเองได้รับการช่วยเหลืออย่างดีจากชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูที่เป็นชาวกลันตันด้วยกัน เนื่องจากมีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน นั่นคือ การเป็นชาวกลันตันเหมือนกัน

¹¹² สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

¹¹³ สัมภาษณ์ ทวี, 4 กันยายน 2549.

¹¹⁴ สัมภาษณ์ ครูสกล, 4 พฤศจิกายน 2549.

อันนี้อย่างหนึ่งที่ ๆ คำเรียกว่าพูดแล้วมันมีความสุขมากเลย คือเวลาเพื่อน ไม่ใช่เพื่อน คือคนมลายู คนกัณฑ์ตันเนี่ย ถ้ารู้ว่าเราเป็นคนกัณฑ์ตัน สมมติว่ามีเราไปเกิดเรื่อง ไปเกิดตีกันอะไรขึ้นมา เหมือนกับรถชนอะไร ถ้าว่าเราโดนตีอะไรนี้ ถ้าคำรู้ว่าเราเป็นคนกัณฑ์ตัน ไม่ต้องบอกว่าเป็นไทยเป็นจีนนะ ให้เป็นคนกัณฑ์ตัน คำจะยกพวกมาช่วย ยกพวกมาช่วยเลย นี่ เคยไปประสบครั้งหนึ่ง ตอนไปยะโฮร์ (รัฐยะโฮร์ บารู) รถไปชน เราก็ลงมาลงมาพูดคุยกับคนที่ยะโฮร์ คนอีกรัฐหนึ่งนะ ทะเลาะกันพอดี คนก็มาหยุด ๆ ใจ แล้วถามว่า เราอยู่ที่ไหน “เดมอโอแถมานอ” (เป็นภาษามลายูสำเนียงกัณฑ์ตันสังเกตได้จากคำว่า “โอแถม” ถ้าเป็นภาษากลางจะใช้คำว่า “โอรัง” แปลว่าคน) พอบอกว่า “โอแถมะแลแต” พอ “โอแถมะแลแต” (แปลว่าคนกัณฑ์ตัน) มันล้อมพวกนั้นไว้เลย มึงจะเอาอย่างไรว่าไอ้โห สดุดียอดเลย เราก็มีเพื่อนกัณฑ์ตันของเรา ก็มลายูทั้งนั้นแหละเป็นเพื่อน คำก็พูดกันไกลเกลี่ยกันอย่างไร ๆ ทุกอย่างคำทำให้ทุกอย่าง ... คือคนกัณฑ์ตันนี้จะคล้าย ๆ คนใต้ (ของประเทศไทย) เหมือนกันเลย ถึงแม้คำจะรู้ว่าเราผิดนะ ผิดเต็มประตูอยู่แล้วนะ แต่อย่างไร ๆ คำก็ช่วย คำต้องช่วยออกมาก่อน กัณฑ์ตันนี้ไม่มีที่ไหน รัฐอื่น ๆ นี่คำจะเกรงกัณฑ์ตันมาก คือคำถือว่าเหมือนกับนักเลง กัณฑ์ตันนี้นักเลง นักเลงหัวไม้ แล้วก็นักเลงที่ว่าใครมานั้นไม่ได้ จะช่วยกัน ตรงนี้ที่วักกัณฑ์ตันมันยังคงความเป็นกัณฑ์ตัน¹¹⁵

สิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งของบทสนทนาข้างต้นก็คือ ภาษามีอิทธิพลก่อให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นพวกพ้องกันมากกว่าศาสนาเสียอีก เนื่องจากข้อมูลระบุชัดเจนว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มาช่วยเหลือพระปลัดยอคนนั้นมิได้ใส่ใจกับเรื่องการเป็นชาวพุทธหรือมุสลิม แต่การช่วยเหลือดังกล่าวเกิดจากความรู้สึกว่าเป็นคนกัณฑ์ตันด้วยกันผ่านการใช้ภาษาสำเนียงเดียวกัน

นอกจากเรื่องภาษาแล้วเรื่องอาหารการกินส่วนใหญ่เป็นเหมือนพรหมแดนขวางกั้นความสัมพันธ์ระหว่างสองกลุ่มชน และบางครั้งกลับเป็นสื่อกลางในการแสดงความเป็นชนกลุ่มเดียวกันได้ การศึกษาครั้งนี้พบว่าชาวกัณฑ์ตันจะมีอาหารเฉพาะของชาวกัณฑ์ตันที่แตกต่างจากรัฐอื่นและชาวกัณฑ์ตันเองก็ต่างภูมิใจในเอกลักษณ์ดังกล่าว ทำให้ในบางครั้งเอกลักษณ์ด้านอาหารนำมาซึ่งความผูกพันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในฐานะ ‘คนกัณฑ์ตัน’ คนหนึ่งได้ ดังที่พระปลัดยอระบุว่าบุญดู สดอ ลูกเนียง และปอเยาะจะเป็นอาหารพื้นถิ่นของชาวกัณฑ์ตัน ดังนั้น พฤติกรรมการกินเมื่อถูกแสดงออกก็สามารถทำให้อีกฝ่ายเห็นว่าเป็นชนกลุ่มเดียวกันได้ไม่ยาก นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าผู้ที่ไม่ได้รับประทานอาหารแบบคนกัณฑ์ตันเช่นนี้

¹¹⁵สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

แม้จะเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นชาวกลันตันอย่างแท้จริง สิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงความรู้สึกที่ว่า การสื่อสารผ่านอาหารการกินก็สามารถใช้แสดงความเป็นชาวกลันตันซึ่งเป็นพวกพ้องกันได้เป็นอย่างดี

ใครที่กินบุดูไม่เป็นนั้น อย่าบอกว่าเป็นคนกลันตัน ไม่ใช่เด็ดขาด แม้กระทั่งคนมลายูเอง ถ้ากินบุดูไม่เป็นนี้เค้าจะถีบออกจากสำรับครัวกลันตัน เหมือนกับว่ากลับมาแล้วก็ตัดจريت กินเป็นหลักทุกสำรับ อาหารสามมือก็ต้องบุดูสามมือ บุดู สดอ ลูกเนียง แล้วก็เค้าเรียกว่าปอเยอะ จะเป็นทุเรียนที่เค้าดมมันจะเปรี้ยว ๆ หน้อย ๆ อันนั้นสุดยอดเลย ถ้าใส่ในบุดูนี้ก็ทานข้าวได้เยอะ ปอเยอะนี้ทางกลันตันนี้รู้จักกันหมด เค้าเอามาดมของเปรี้ยว ทางฝั่งโน้น (ทางสามจังหวัดภาคใต้ของไทย) กินไม่เป็น¹¹⁶

นอกจากนี้ยังพบว่าในบางสถานการณ์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ใช้เอกลักษณ์บางอย่างร่วมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูซึ่งมีใช้เอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแต่เป็นเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียทุกชาติพันธุ์ นั่นคือ ความเป็นคนมาเลเซีย ครั้งหนึ่งเมื่อผู้ศึกษาได้ติดตามการแข่งขันฟุตบอลระดับมิตรนัดอุ่นเครื่องระหว่างทีมจาก อำเภอชุมพัต ซึ่งมีวันกับวันซึ่งเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนำเพื่อน ๆ ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาร่วมแข่งขันกับชาวไทยในอำเภอตากใบ ผู้ศึกษาพบว่าวันได้นำธงชาติมาเลเซียติดมาด้วย และก่อนลงสนามวันเองก็เป็นผู้ขอให้ผู้ศึกษาซึ่งมีกล้องถ่ายรูปและมีความคุ้นเคยกับวันเป็นอย่างดีทำการถ่ายรูปทีมนักกีฬาของมาเลเซียพร้อมธงมาเลเซีย สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้แสดงออกผ่านสัญลักษณ์ที่มีร่วมกับกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู และแสดงให้เห็นว่าตนเองมีความภูมิใจในความเป็นชาวมาเลเซียเป็นอย่างยิ่ง

¹¹⁶ เรืองเดียวกัน.

ภาพที่ 6.9

นักฟุตบอลชาวอำเภอตุ้มประเทศมาเลเซีย กับนักฟุตบอลชาวตากใบ

การนำธงมาเลเซียไปด้วยเมื่อมีการแข่งขันฟุตบอลกับชาวไทยนั้นแสดงให้เห็นว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีความภูมิใจในความเป็นมาเลเซียด้วยใจจริง สิ่งนี้สอดคล้องกับคำพูดของลุงมันที่ว่าเราเป็นคนมาเลเซียไม่ใช่ไทยแลนด์¹¹⁷ อย่างไรก็ตามยังมีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยบางคนที่ยังมีค่านิยมความเป็นไทยที่แสดงออกในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย เนื่องจากครั้งหนึ่งเมื่อผู้ศึกษาสังเกตการณ์อยู่ในบริเวณวัดพิบูลทองช่วงที่มีเทศกาลลอยกระทงพบว่า มีวัยรุ่นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสองคนสวมเสื้อที่มีธงไทยและมีคำว่าประเทศไทยประทับอยู่บนหน้าอก นอกจากนี้เสื้อยืดที่สกรีนสัญลักษณ์ของวงดนตรีคาราบาวซึ่งเป็นรูปหัวควายและมีตัวอักษรเขียนว่าคาราบาวก็ยังเป็นที่นิยมของเด็กวัยรุ่นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยทั้งหญิงและชาย อย่างไรก็ตามประเด็นนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีความรักเมืองไทยมากกว่าประเทศมาเลเซีย แต่สิ่งนี้น่าจะเป็นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยอย่างหนึ่งที่มีสัญลักษณ์ให้แสดงออกไม่มากนัก

ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่เป็นการใช้เอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในหลายสถานการณ์ ซึ่งในแต่ละสถานการณ์ก็มีปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องแตกต่างกันไป ในกรณีของความพยายามที่จะเรียกร้องให้ตนเองเป็นมุขินูปุตรานั้น เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเนื่องจากการรับรู้ประวัติศาสตร์ของตนและยอมรับในประวัติศาสตร์ที่ชนกลุ่มตนไม่ไปใช้สิทธิในวันประกาศเอกราช ซึ่งประวัติศาสตร์ดังกล่าวมีการเล่าขานกันในงานองเดียวกันจึงทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยอมรับสิทธิที่ได้มาแม้จะไม่เทียบเท่ากับชาวมาเลเซีย

¹¹⁷ สัมภาษณ์ มัน, 1 กันยายน 2549.

เชื้อสายมลายูก็ตาม ประการถัดมาก็เป็นเงื่อนไขของการยอมรับในสิทธิของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ที่รัฐบาลมาเลเซียและพรรคการเมืองของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแสดงออกชัดเจนว่าให้การยอมรับว่าเป็นชนชาติดั้งเดิมที่มีสิทธิเหนือกว่าชนชาติอื่นที่อพยพเข้ามาทีหลังเช่นชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนหรือชาวมาเลเซียเชื้อสายอินเดีย ไม่ว่าจะเป็นการยอมรับในการให้เป็นสมาชิกพรรค หรือยอมให้สามารถซื้อหุ้นที่เฉพาะบุมีบุตรเท่านั้นที่ซื้อได้ ประการต่อมาก็คือ ผลตอบแทนที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะได้รับจากการใช้เอกลักษณ์ดังกล่าวก็คือ มีผลดีมากกว่าผลเสีย หรืออาจเรียกได้ว่าแทบไม่มีผลเสียเลย ไม่ว่าจะเป็นการใช้เอกลักษณ์ของความเป็นคนกลันตันที่ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูชาวกลันตันรู้สึกถึงความเป็นพวกเดียวกัน หรือการใช้เอกลักษณ์ความเป็นคนดั้งเดิมในลักษณะที่เป็นบุมีบุตรทำให้ได้สิทธิมากกว่าชนกลุ่มอื่นเป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า แม้จะไม่ได้ผลตอบแทนใด ๆ แต่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ยังสามารถแสดงออกว่าเป็นชนกลุ่มเดียวกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูผ่านความเป็นชาวกลันตัน ความเป็นบุมีบุตรเหมือนกัน หรือความเป็นชนชาติมาเลเซียเหมือนกันและยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ดังกล่าวค่อนข้างสูงเช่นกัน

29. การโจมตีชนกลุ่มตนเองเดียวกันก็ให้เกียรติชนกลุ่มอื่น

การโจมตีชนกลุ่มตนเองเดียวกันก็ให้เกียรติชนกลุ่มอื่นเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงการให้เกียรติชาวมาเลเซียมุสลิมเป็นอย่างมากและหากชนกลุ่มตนเองเลย การให้เกียรติดังกล่าวก็อาจถูกโจมตีจากชนกลุ่มเดียวกันได้ ดังกรณีที่เมฆาบอกเล่าให้ผู้ศึกษาฟังถึงเรื่องราวของนางสาวของเธอที่พาเพื่อนชาวไทยขึ้นรถโดยสารประจำทางร่วมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูคนอื่น เมื่อเพื่อนสาวสูบบุหรี่บนรถขณะที่เป็นช่วงถือศีลอดของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูทำให้นางสาวของเธอต่อว่าเพื่อนของตน

ผู้ให้ข้อมูล : มีอยู่ครั้งหนึ่งนะ นางสาวหนูนะ อยู่กรุงเทพฯ พาเพื่อนมานะ พาเพื่อนคนไทยมาสองคนนะ อีกคนหนึ่งสูบบุหรี่ แล้วเค้าไปเที่ยวกันตั้งกัน ก็ไปส่งที่สถานีขนส่ง นั่งรถบัสไป ช่วงปอซอนะพี (ช่วงเดือนแห่งการถือศีลอดของชาวมุสลิม) ช่วงปอซอนะ (หัวเราะ) แล้วไม่มีอะไรไปกินนะ ใจเราก็ลืมบอกไปนะให้ไอนันไปกินบนรถอะไรอย่างนั้นะ ก็ไม่ได้บอก แล้วธรรมชาติคนที่นี่เค้าจะถือกฎถ้าขึ้นรถเมล์ถ้าที่ไหนที่เค้าห้ามสูบบุหรี่เขาจะไม่สูบ คนไทยเค้าไม่อย่างนั้นไง เค้าชอบฝืนกฎไง แล้วไปสูบบุหรี่ที่ในรถบัสนะพี

- ผู้ศึกษา : ในรถบัสด
- ผู้ให้ข้อมูล : เออ ไม่เกรงใจกันเลยเิง เพื่อนเค้าปอซออีก แล้วเราไปสูบนุหรีในรถบัสดอีก เพื่อนเค้าหน้านี้แต่ละคน เค้าไม่พูดอะไรกันนะแต่ว่าหน้านี้เครียดกันเลยนะ คน ๆ โกรธนะ
- ผู้ศึกษา : แล้ว เป็นรถติดแอร์
- ผู้ให้ข้อมูล : เป็นแอร์เลยนะ เกวว่าไม่ไหวแล้ว ไม่สนแล้ว
- ผู้ศึกษา : แล้วนี่น้ำสาวไปด้วย
- ผู้ให้ข้อมูล : น้ำสาวไปด้วย ด่ากันละเลย
- ผู้ศึกษา : น้ำสาวด่า
- ผู้ให้ข้อมูล : (หัวเราะ) เค้าว่าไม่ไหวแล้วกูไม่สนแล้ว
- ผู้ศึกษา : หมายถึงว่าอยากบุหรี
- ผู้ให้ข้อมูล : อยากบุหรี แกอยากบุหรีเิง ที่นี้ถ้าแบบว่า เค้าชินกันเิง เค้าเริ่มตั้งแต่ แต่ไหนแต่ไรแล้วเิง เขตห้ามสูบนุหรีเค้าก็ไม่สูบกััน แล้วเรา อย่างเราชาติอื่นนะ อย่างจะเดินทางไปไหนอะไรอย่างนี้ ถ้าช่วงรอมมาดอนนี่นะ ก็ไม่ จะกินนี่นะ เรายังมีสิทธิจะกินได้ แต่เราจะกินเราก็กังเกรงใจเค้าเลยเิง เรายังไม่กล้ากินต่อหน้าเค้านะ สงสารเิง เรายังต้องปอซอไปกับเค้าด้วย¹¹⁸

นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสไปสังเกตการณ์งานลอยกระทงของชาวมะละเียเชื้อสายไทยที่วัดพิบูลทองก็พบว่า ชาวมะละเียเชื้อสายไทยก็พยายามแสดงการให้เกียรติชาวมะละเียมุสลิมที่มาร่วมงานโดยให้นั่งแถวหน้าเพื่อนรับชมการแสดงได้อย่างสะดวกสบาย มีคนคอยกัันไม่ให้ชาวมะละเียเชื้อสายไทยด้วยกันเองที่มาร่วมชมงานมานั่งบังแขกชาวมะละเียเชื้อสายมลายู เป็นการแสดงการให้เกียรติเป็นอย่างมากจนดูเหมือนว่าจะมากกว่าเกียรติที่มีให้ชาวมะละเียเชื้อสายไทยด้วยกันเสียอีก จะเห็นได้ว่าชาวมะละเียเชื้อสายไทยค่อนข้างที่จะมีความให้เกียรติและเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมมาละเียอย่างมาก โดยจะไม่ฝืนและพยายามปฏิบัติตามมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และหากมีผู้ใดในหมู่นที่ละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าวก็จะถูกว่ากล่าวตักเตือน พฤติกรรมเช่นนี้ เกิดขึ้นจากปัจจัยหลักสองประการคือ การเคารพกฎเกณฑ์ทางสังคมมาละเียของชาวมะละเียเชื้อสายไทยและการให้เกียรติชาวมะละเียเชื้อสายมลายูของชาวมะละเียเชื้อสายไทย

¹¹⁸สัมภาษณ์ เมษา, 4 กันยายน 2549.

30. การปกปิดเอกลักษณ์ของตนแล้วใช้เอกลักษณ์ของชนกลุ่มอื่น

ในบางสถานการณ์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็เลือกใช้วิธีการปกปิดเอกลักษณ์ของชนกลุ่มตนและใช้เอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแทนที่ ดังกรณีของเมษาหญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ได้บอกเล่าถึงประสบการณ์การสื่อสารกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เมื่อครั้งที่เธอย้ายไปอยู่ที่รัฐยะโฮร์บารูว่า เธอต้องไปขอเช่าบ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูอยู่ เนื่องจากต้องไปทำงานที่นั่น เมื่อเธอถูกถามว่ากินหมูหรือไม่ เธอตอบไปว่าไม่กินซึ่งเป็นการปกปิดเอกลักษณ์ของตนเองลักษณะหนึ่ง ขณะเดียวกันการไม่กินหมูก็สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู จึงทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีความรู้สึกดีกับเธอมากขึ้นเป็นพิเศษ

ผู้ให้ข้อมูล : มีอยู่ที่หนึ่งนะ ไปอยู่ยะโฮ (รัฐยะโฮร์บารู) ครั้งแรก เลยนะ ไปทำงานโรงแรมแรกที่หนูไปทำนะไปเช่าที่บ้าน บ้านของมลายูนะ พี่ เป็นบังกาโล แล้วเค้าไปฮัจย์มาแล้วนะเป็นฮัจย์ แล้วเค้าถามว่า เธอกินหมูไหม ก็กินนะ แต่เราก็บอกว่าไม่กิน เค้าบอกทำไมไม่กินนะ ก็บอกไม่รู้เหมือนกัน พอติยายเลี้ยง ยายไม่กินหมู ยายก็เลยไม่เคยให้กินหมู ก็เลยไม่ได้กินหมู เค้าก็เสียบไป แล้วยังงี้ละ เค้าก็ดีนะ อยู่ด้วยกันนี้ เค้าให้ใช้เครื่องครัวของเค้าทำกับข้าวเหมือนครอบครัวเดียวกันเลยนะ เหมือนเราไม่ได้เช่าอยู่ที่นั่นเลยนะ แล้วเค้าแนะนำให้เรารู้จักคนข้าง ๆ บ้านเค้านะ ที่เคร่งศาสนาจริง ๆ เลยนะ แบบหัวเก่านะ ให้เค้าคบเราให้ได้ไง ทั้ง ๆ ที่เราเป็นคนชาติ (สัญชาติ) อื่นศาสนาอื่นนะ โอ้ โห สุดยอดเลยคนแบบว่าเป็นคนที่ open minded (ใจกว้าง) จริง ๆ นะ หายาก แต่ส่วนมากคนที่เค้ามีการศึกษา เค้าจะเป็นเหมือน ๆ กันนะ จนถึงวันนี้ยังติดต่อกันเลย หนูยังไปเยี่ยมเค้าเลย แกอยู่ยะโฮร์ฯ หนูตั้งรกรากอยู่ที่นั่นมีครอบครัวอยู่ที่นั่นนะ ก็ยังไปเยี่ยมเค้าเลย เหมือนเป็นญาติกัน

ผู้ศึกษา : เป็นเพราะเราบอกเค้าว่าเราไม่กินหมูรีเปล่า

ผู้ให้ข้อมูล : ไม่รู้เหมือนกัน แต่ก็เคยแอบนะ ซื่อผัดบะหมี่ ก๋วยเตี๋ยวผัด ไปกิน
บนห้อง แต่เราไม่ได้เอาสัมภาระของเค้าไปใช้นะ ไม่ได้ใช้จาน
ช้อน อะไรไม่ใช้นะ เราต้องเคารพอย่างนี้ เราต้องเคารพเค้า¹¹⁹

เมื่อพิจารณาคำบอกเล่าข้างต้นดูเหมือนว่าสถานการณ์การสื่อสารเกิดขึ้นภายในบ้าน
ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในฐานะผู้ให้เล่าซึ่งทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีสถานะสูง
กว่า และเป็นชนส่วนใหญ่ในสถานการณ์การสื่อสารจะทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดง
พฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะดังกล่าว แต่เมื่อพิจารณาให้ละเอียดจะพบว่า ปัจจัยดังกล่าวยังไม่
ใช่ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของหญิงมาเลเซียเชื้อสายไทยมากไปกว่าความต้องการ
ปรับตัวเข้าหากันเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้สะดวกมากขึ้น ซึ่งเป็นการปรับตัวด้วยความจริงใจไม่
ว่าจะเป็นในสถานที่เปิดเผยหรือปกปิด ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารเช่นนี้ก็คื
ความต้องการอยู่ร่วมกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้มากกว่าที่จะเป็นความเกรงกลัวใน
สถานะที่สูงกว่าของผู้ให้เล่าหรือชนส่วนใหญ่ในสถานการณ์การสื่อสาร

จากการศึกษาภาคสนามทำให้ผู้ศึกษาค้นพบว่าสัญลักษณ์ที่ติดตัวชาวมาเลเซียเชื้อสาย
ไทยที่แสดงถึงความเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยซึ่งแตกต่างจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้แก่
การไม่คลุมฮิญาบของหญิงสาวชาวไทย ขณะที่หญิงชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่อายุมากมักโพกหัว
คล้ายชาวมาเลเซียมุสลิมแต่ลักษณะการโพกต่างกัน การนุ่งผ้าถุงของหญิงมาเลเซียเชื้อสายไทย
จะนุ่งสูงเหนือตาตุ่มพอสมควร ขณะที่หญิงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจะนุ่งเกือบลากพื้น ส่วนผู้ชาย
จะพบว่า ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยบางคนจะใส่สายสิญจน์ หรือห้อยพระ ขณะที่ชายชาวมาเลเซีย
เชื้อสายมลายูจะไม่มีสัญลักษณ์ดังกล่าว จากการพูดคุยหลายครั้งกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเช่น
ครูทองดี¹²⁰ และพี่วัน¹²¹ ก็ระบุเป็นเสียงเดียวกันว่าตนเองไปไหนมาไหนในสังคมมาเลเซียเชื้อสาย
มลายูบ่อยครั้งที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไม่สามารถแยกแยะได้ว่าตนเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสาย
ไทยเนื่องจากรูปร่างหน้าตาและสีผิวที่เหมือนกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ซึ่งจุดนี้ค่อนข้าง
แตกต่างจากชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนและชาวมาเลเซียเชื้อสายอินเดียหรือแม้แต่ชนพื้นเมืองดั้งเดิม
ที่เรียกว่า ‘โอรังอัซลี’ ชนเหล่านี้จะถูกจำแนกจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้อย่างชัดเจน สิ่งนี้
ชี้ให้เห็นว่าในบางสถานการณ์การไม่แสดงตัวเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยโดยไม่ได้ใส่สายสิญจน์
หรือห้อยพระก็ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเข้าไปอยู่ในสังคมมาเลเซียได้อย่างไม่รู้สึกลังใจ

¹¹⁹ เรื่องเดียวกัน.

¹²⁰ สัมภาษณ์ ครูทองดี, 4 กันยายน 2549.

¹²¹ สัมภาษณ์ วัน, 3 กันยายน 2549.

แตกต่าง และหากมีการไว้หนวดแบบชาวมালেเซียบ้างก็ยิ่งทำให้ความแตกต่างแทบไม่มีเลย สิ่งนี้เกิดขึ้นเสมอในชีวิตประจำวันของชาวมালেเซียเชื้อสายไทยแม้ว่าตนเองจะกระทำโดยตระหนักรู้หรือไม่ก็ตาม

ภาพที่ 6.10

ใบหน้าของชาวมালেเซียเชื้อสายไทย

31. การเชื้อเชิญชนกลุ่มอื่นแบบที่เล่นที่จริงให้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน

การเชื้อเชิญชนกลุ่มอื่นแบบที่เล่นที่จริงให้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน เป็นการแสดงออกของชาวมালেเซียเชื้อสายไทยในการเชื้อเชิญชาวมালেเซียเชื้อสายมลายูมาเข้าร่วมกิจกรรมของตน จากการศึกษาพบว่า ในอดีตการเชื้อเชิญดังกล่าวมักจะมีลักษณะตรงไปตรงมา แต่จากคำบอกเล่าของชาวมালেเซียเชื้อสายไทยชี้ให้เห็นว่าเมื่อมีการตื่นตัวทางศาสนาของชาวมালেเซียเชื้อสายมลายู ชาวมালেเซียเชื้อสายไทยเองก็มีความตระหนักรู้ในจุดนี้ดี ดังนั้น ในการเชื้อเชิญกันมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จึงมักมีลักษณะเชิงอ้อมแทนที่จะเป็นการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา โดยเฉพาะเมื่อชาวมালেเซียเชื้อสายไทยไม่แน่ใจในความเคร่งครัดทางศาสนาหรือไม่แน่ใจในความรู้สึกของเพื่อนชาวมালেเซียเชื้อสายมลายูที่มีต่อกิจกรรมของชาวมালেเซียเชื้อสายไทย ดังที่ปราณีบอกเล่าเรื่องราวการสื่อสารของเธอกับเพื่อนชาวมালেเซียเชื้อสายไทยในช่วงสงกรานต์ของปี พ.ศ. 2549 ว่าเธอเองได้ชวนเพื่อนชาวมালেเซียเชื้อสายมลายูที่เรียนโรงเรียนเดียวกันมาเล่นสงกรานต์

แม้เธอคิดว่าเพื่อนชาวมลายูเชื้อสายมลายูของเธอจะไม่มา แต่ในที่สุดก็พบว่าเพื่อนของเธอก็มาร่วมเล่นสงกรานต์ด้วย

- ผู้ศึกษา : แล้วก็อย่างงานกิจกรรมของบ้านเราละ
- ผู้ให้ข้อมูล : เค้าก็มา ก็มีสงกรานต์นะเพื่อนผู้ชาย ส่วนมากเพื่อนผู้หญิงเค้าจะไม่กล้ามาเค้าจะกลัวโดนเตะอั้งอะไรอย่างนี้ ส่วนมากคนผู้ชายเค้าแบบ คนอิสลามนะสงกรานต์เราก็คงไปสงกรานต์ที่วัดบางหย้ง ที่วัดนี้ (วัดพิบูลทอง) งานเล็ก ๆ เค้าจะแบ่งไปนั่งงานใหญ่ เทศกาลนี้ สงกรานต์ที่นั่นก็เจอไปเจอบอกแฮ้ยแกไปชิสนุกนะ มันก็บอกว่าเออขึ้นไป นี่กว่ามันแบบเล่น ๆ กันใช้ไหม แต่เจอที่โน่นเลย มันว่านี่ขึ้นมาแล้วนะนี่
- ผู้ศึกษา : ไปเล่นด้วย
- ผู้ให้ข้อมูล : ไปเล่นเลย เล่นกับคนไทยเลย
- ผู้ศึกษา : แสดงว่างานสงกรานต์ก็ได้มุสลิมก็มาเล่นด้วย
- ผู้ให้ข้อมูล : ใช่ แต่น้อย¹²²

พฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าชาวมลายูเชื้อสายไทยเชื้อเชิญในเชิงที่เล่นที่จริงเนื่องจากยังไม่แน่ใจว่าชาวมลายูเชื้อสายมลายูจะมาหรือไม่ ด้วยมีความเข้าใจว่าหากเป็นผู้ที่เคร่งครัดในกฎเกณฑ์ศาสนาอิสลามแล้วจะไม่มาร่วมกิจกรรมที่เป็นประเพณีของชาวมลายูเชื้อสายไทย จุดนี้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดังกล่าวก็คือ ความเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ศาสนาอิสลามของชาวมลายูเชื้อสายมลายู เนื่องจากหากไม่มีความเคร่งครัดดังกล่าวชาวมลายูเชื้อสายไทยก็สามารถเชิญได้อย่างตรงไปตรงมาได้

32. การยอมรับชนกลุ่มอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน

การยอมรับชนกลุ่มอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตนเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างจากการเชื้อเชิญชาวมลายูเชื้อสายมลายูแบบที่เล่นที่จริงตรงที่การแสดงการยอมรับอาจไม่ได้เกิดจากการเชื้อเชิญ แต่เกิดจากการที่ชาวมลายูเชื้อสายมลายูเองแสดงการเข้ามาอยู่ร่วมในกิจกรรมทางสังคมของชาวมลายูเชื้อสายไทยเอง เช่นการเข้ามาชมกิจกรรม

¹²²สัมภาษณ์ ปราณี่, 4 พฤศจิกายน 2549.

ที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจัดขึ้นเมื่อมีงานประเพณีต่าง ๆ พฤติกรรมเช่นนี้จะเกิดขึ้นมากในอดีต ขณะที่ในปัจจุบันยังคงมีเหลืออยู่ไม่มากนัก

ครูทองดีระบุว่าในงานลอยกระทงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มักมาเที่ยวชมงาน รวมทั้งมาตั้งร้านขายของแก่ผู้ที่มาเข้าชมงานเป็นประจำ “คนแขกก็มามาลอยกระทงมาดู ดูพิธีเค้า แขกก็มามาแหละมาเล่นอยู่ มาขายของขายอะไรเยอะ ก็ไม่เป็นไรหรอก ถึงเวลา กรรมการวัดเค้า ผู้จัดการวัดไปเก็บค่าเช่าคืนหนึ่งเท่าไรเค้าก็เสียให้ ไม่เป็นไรหรอก ขายผ้าขายอะไร”¹²³

จากการสังเกตการณ์ของผู้ศึกษาเองในช่วงที่มีงานลอยกระทงค้นพบข้อมูลที่สอดคล้องกับสิ่งที่ครูทองดีกล่าวถึง นั่นคือ สามารถพบเห็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ภายในวัดซึ่งก็มาทำกิจกรรมที่แตกต่างกันไปเช่นมาทำข้าว มาซื้อของในงาน มาเที่ยวชมงาน หรือมาขายของในงาน นอกจากนี้ยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้เข้ามาอยู่ในวัดในลักษณะที่บางคนก็ยังดำรงรักษาเอกลักษณ์ของตนเอง เช่นการคลุมฮิญาบของแม่ค้าขายน้ำกับขนม

ภาพที่ 6.11

แม่ค้าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ขายของบริเวณวัด

อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาก็ยังได้สังเกตเห็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูบางคนที่เข้ามาในวัดได้ถอดผ้าคลุมผมออก ซึ่งเป็นความพยายามทำตนให้กลมกลืนกับสถานการณ์เช่นกัน ผู้ศึกษาได้บันทึกภาพเด็กหญิงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูคนหนึ่งที่สวมผ้าคลุมผมสีขาวเสื้อสีดำมาพร้อมกับคณะเด็กหญิงชาวไทยเกือบสิบคน ในช่วงแรกยังคลุมผมอยู่เวลาผ่านไปไม่นานนักเด็กหญิงคน

¹²³ สัมภาษณ์ ครูทองดี, 4 กันยายน 2549.

ดังกล่าวก็ได้ถอดผ้าคลุมผมออก ทำให้ผู้ที่ไม่รู้จักเธอไม่สามารถแยกแยะได้เลยว่าเธอเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหรือชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู นอกจากนี้ยังพบว่าแม่ค้าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มาขายของในงานช่วงแรกก็คลุมผมเข้ามาขายของ เมื่อเวลาผ่านไประยะเวลาหนึ่งก็ถอดผ้าคลุมผมออก

ภาพที่ 6.12

เด็กหญิงคลุมผมสีขาวที่อยู่นำรถตู้สีฟ้ายังคลุมผมอยู่

ภาพที่ 6.13

เด็กหญิงสวมเสื้อสีดำที่อยู่นำรถตู้เป็นคนเดียวกันกับที่คลุมผมในรูปที่แล้ว

ภาพที่ 6.14

แม่ค้าที่ขายลูกชิ้นทอดสวมชุดสีดำผ้ากันเปื้อนสีเหลืองไม่โลในช่วงแรก
ยังคลุมผมอยู่ผ่านไปไม่นานก็ถอดผ้าคลุมผม

อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการเข้ามาอยู่ในพื้นที่กิจกรรมของชาวมลายูเชื้อสายมลายูมีด้วยกันหลายลักษณะ ผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นการเข้ามาอยู่ตามภาระหน้าที่มากกว่า การเข้ามาแสดงการมีส่วนร่วม เช่น ผู้นำชาวมลายูเชื้อสายมลายูเข้ามาเปิดงาน แม่ค้าชาวมลายูเชื้อสายมลายูเข้ามาขายของ พนักงานจากการท่องเที่ยวมาเลเซียก็เข้ามาถ่ายรูป นักศึกษาก็เข้ามาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงทางวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทย จะมีส่วนเพียงน้อยเท่านั้นที่มากับเพื่อนชาวมลายูเชื้อสายไทยเพื่อหาความบันเทิงจากงานประเพณีดังกล่าว

นอกจากการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในลักษณะดังกล่าวแล้ว ผู้ศึกษายังพบว่าในการเรียนการสอนภาษาไทยในวัดทุกวันศุกร์และเสาร์นั้นยังมีนักเรียนชาวมลายูเชื้อสายมลายูที่มีผู้ปกครองเป็นชาวไทยเชื้อสายมลายูที่แต่งงานกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูมาเรียนด้วยเช่นกัน โดยลุงมันระบุว่าการเข้ามาเรียนของเด็กชาวมุสลิมว่า “เพราะต้องการรู้ภาษาไทย”¹²⁴

ครูสกลอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวมลายูเชื้อสายไทยกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูเมื่อปีสิบกว่าปีก่อนว่าชาวมลายูเชื้อสายมลายูมักเข้ามาอยู่ร่วมกับชาวมลายูเชื้อสายไทยในลักษณะที่เป็นการอยู่ร่วมกัน กินด้วยกัน ทำอะไรหลาย ๆ อย่างร่วมกัน แต่สมัยปัจจุบันพฤติกรรมดังกล่าวได้เปลี่ยนไปแล้ว ในปัจจุบันชาวมลายูเชื้อสายมลายูมักจะไม่ทานอาหารที่

¹²⁴ สัมภาษณ์ มัน, 1 กันยายน 2549.

บ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแล้ว หรือหากมาบ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็อยู่ในข้อจำกัดที่ละเอียดอ่อนเช่นไม่ดื่มสุราจากภาชนะที่ใช้ร่วมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ดังนั้น ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจึงมักับเลี้ยงรับรองเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจากน้ำดื่มที่บรรจุขวดเรียบร้อยแล้วแทน¹²⁵

เมื่อพิจารณาข้อมูลข้างต้นจะพบว่าพฤติกรรมการยอมรับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชนกลุ่มตนนั้นเป็นพฤติกรรมในเชิงรับ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมในเชิงรุกของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ต้องการผสมกลมกลืนกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ดังนั้น ปฏิกริยาของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมการยอมรับดังกล่าว เนื่องจากหากไม่มีพฤติกรรมเชิงรุกของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูพฤติกรรมดังกล่าวก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ลักษณะนิสัยของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ค่อนข้างเป็นมิตรและบทบัญญัติของศาสนาพุทธมิได้มีข้อห้ามชนกลุ่มอื่นเข้าร่วมกิจกรรม ก็ยังมีส่วนทำให้พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นได้ง่ายขึ้น

33. การเชื้อเชิญชนกลุ่มอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน

การเชื้อเชิญชนกลุ่มอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตนเป็นการสื่อสารในลักษณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเชื้อเชิญชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของตนที่มักเป็นการเชื้อเชิญผู้ที่ค่อนข้างมีความสนิทสนมกัน การเชื้อเชิญลักษณะนี้จะมีมากในอดีตทั้งในกิจกรรมที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนาหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา

ลุงมันได้รำลึกเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในอดีตให้ฟังว่า จะมีการไปมาหาสู่กันทุกงานและเมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเชื้อเชิญชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมางานประเพณีต่าง ๆ หรือแม้แต่งานที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนา ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มักมาร่วมหรือช่วยงานด้วยเสมอ เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวยังไม่มี การตื่นตัวทางด้านศาสนาอิสลามมาก แต่ในปัจจุบันภาพเหล่านี้แทบไม่มีให้เห็น “สมัยผมเด็ก ๆ นี่นะ อย่างใส่เปรตนี้ วันสาทรเนี่ยนะคนมาเลย์เค้าพากระแจะมา พามาชิงเปรตนั้น

¹²⁵ สัมภาษณ์ ครูสกล, 4 พฤศจิกายน 2549.

ที่นี้เราก็ออย่างความสัมพันธันะ เรามีงานบวชอะไรนี่ บางทีเราก็จัดอาหาร ก็หาคนมาเลยเค้ามา เค้าก็มา ที่นี้เค้าแต่งงานเราก้ไป ไปมาหาสู่กัน ปนกัน”¹²⁶

ความห่างเหินที่ลุงม้นกล่าวถึงเป็นสิ่งที่ชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่สัมผัสได้ โดยเฉพาะคนรุ่นเก่า ๆ ที่มีประสบการณ์การผูกพันใช้ชีวิตร่วมกันกับชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูมานาน เช่นเดียวกับครูทองดีที่วัยล่วงเลยไปกว่าแปดสิบปีแล้ว ก็ได้บอกเล่าเรื่องราวความสัมพันธ์ของตนกับชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูในลักษณะคล้ายกันว่า ในปัจจุบันเมื่อชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูมีงานกิจกรรมต่าง ๆ หากเชื้อเชิญชาวมาเลเชียเชื้อสายไทย ชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยมักไปร่วมงานแต่เมื่อชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยมีงานและเชื้อเชิญชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายู มักไม่ค่อยมีชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูมาร่วมงานเหมือนก่อน¹²⁷

ลุงทวิได้ชี้ให้เห็นถึงวิธีปรับตัวของชาวไทยเมื่อต้องการเชื้อเชิญชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูมาร่วมงานว่า ปัจจุบันชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูมักไม่ทานอาหารที่ชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยทำ จึงต้องว่าจ้างให้ชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูทำหรือไปจัดกิจกรรมในสถานที่ ๆ ไม่ใช่บ้านของชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยซึ่งมักมีหมูและหมาอยู่ การปรับเปลี่ยนเช่นนี้ทำให้ชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวไทยได้สะดวกขึ้น สิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงความเข้าใจที่ลึกซึ้งและการยอมรับในวิถีชีวิตแบบมุสลิมของชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยที่มีให้แก่เพื่อนบ้านต่างศาสนาของตน “เดี๋ยวนี้มีการมีงานมีอะไรก็ถ้าหากเราจะรับเลี้ยงพี่น้องมลายูของเราส่วนมาก เราจะมาทำต่างหากตามบ้านเนี่ยมันไม่ค่อยดี เราก้รู้ตัว ๆ”¹²⁸

ไม่เฉพาะชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยที่มีอายุเท่านั้นที่มีคำอธิบายคล้าย ๆ กันถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปมาก แม้แต่พระสงฆ์ก็ยังสัมผัสได้ถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเช่นกัน พระปลัดยอดระบุว่าในเรื่องการเล่นท้องถิ่นก็เหมือนกัน ในอดีตบางครั้งชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูก็มาเล่นดิเกบารัตติเกสุดูและหนังตะลุงที่วัด แต่ปัจจุบันจะไม่มีการเล่นที่เกินขอบเขตที่ศาสนากำหนดอีกแล้ว เนื่องจากชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูได้รับการศึกษาทางศาสนาจากต่างประเทศมากขึ้น ทำให้มีความเคร่งครัดในข้อกำหนดต่าง ๆ มากขึ้น¹²⁹

¹²⁶ สัมภาษณ์ ม้น, 1 กันยายน 2549.

¹²⁷ สัมภาษณ์ ครูทองดี, 4 กันยายน 2549.

¹²⁸ สัมภาษณ์ ทวิ, 4 กันยายน 2549.

¹²⁹ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

อย่างไรก็ตามแม้ปัจจุบันชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะเชื้อเชิญชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาร่วมกิจกรรมน้อยลง แต่ก็มิใช่ว่าจะไม่มีเสียเลย เด็กชายวัยรุ่นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอย่างสันได้เปิดเผยให้ผู้ศึกษาฟังถึงเรื่องราวเมื่อวันลอยกระทงที่ผ่านมาว่า ตนเองได้ชวนเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาเที่ยวงานลอยกระทง และเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มาร่วมงานดังกล่าวตามคำเชื้อเชิญว่ามีการแสดงสนุก ๆ หลายอย่าง

- ผู้ศึกษา : ลอยกระทงที่ผ่านมามีเพื่อนมลายูมาเที่ยวไหม
 ผู้ให้ข้อมูล : ก็มีเพื่อนเป็นคนมลายู เค้าก็มาเที่ยวด้วย เค้าไม่โอ้อวด (แปลว่าไม่รังเกียจ)
 ผู้ศึกษา : เค้ามาตอนไหนยังงัย
 ผู้ให้ข้อมูล : เค้าไม่ลอย เค้ามาแล (มาดู) มาฟังเพลง มาดูคนเต้น
 ผู้ศึกษา : แล้วเค้ามาที่คน
 ผู้ให้ข้อมูล : มาหลายคนเหมือนกัน กับเพื่อนเค้า
 ผู้ศึกษา : แล้วเค้าว่าสนุกไหม
 ผู้ให้ข้อมูล : เค้าว่าสนุกเหมือนกัน เค้าว่าไม่เคยเห็น
 ผู้ศึกษา : แล้วเค้าเดินแห่ไปไหม
 ผู้ให้ข้อมูล : เค้าไม่เดิน เค้าอยู่ตรงนั้นแหละ เค้าดูฟังเพลง
 ผู้ศึกษา : แล้วนอกจากลอยกระทงเราไปเที่ยวไหนกันบ้างไหม
 ผู้ให้ข้อมูล : ไม่มี
 ผู้ศึกษา : แล้วเพื่อนที่มาเที่ยวลอยกระทง เค้ามาได้ยังงัย
 ผู้ให้ข้อมูล : เราชวนเค้ามา
 ผู้ศึกษา : เค้าก็มาเลย
 ผู้ให้ข้อมูล : เราบอกว่ามีเพลงให้ฟัง มีคนรำให้ดู เค้าก็มา เค้าบอกเค้าชอบ¹³⁰

ในวันลอยกระทงที่สันพูดถึงดังกล่าวผู้ศึกษาเองแทบไม่เห็นว่ามิชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่เป็นวัยรุ่นซึ่งน่าจะเป็นเพื่อน ๆ ของมณูญมาร่วมงาน อย่างไรก็ตามเมื่อสอบถามกับวารีกิได้รับคำตอบว่า ที่ผู้ศึกษาไม่เห็นเนื่องจากไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างชายชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับชายชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้ต่างหาก นอกจากนี้หญิงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูหากต้องการมาร่วมกิจกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเช่นงานลอยกระทงก็มักถอดผ้าคลุมผมมา

¹³⁰ สัมภาษณ์ สัน, 2 ธันวาคม 2549.

- ผู้ให้ข้อมูล : แบบดูไม่ออก
 ผู้ศึกษา : บางทีเค้าก็ไม่ได้คลุมผมอย่างนี้หรอก
 ผู้ให้ข้อมูล : เออ ใช่ว่าดูไม่ออก ถ้าเกิดเป็นผู้ชายนี้จะดูไม่ออกหรอก
 ผู้ศึกษา : ไม่น่าเราไม่เห็น
 ผู้ให้ข้อมูล : เพื่อนมันหนีจากหอพักมาเลย มาดูคอนเสิร์ต ผู้ชายก็ มีแต่ดูไม่
 ออก
 ผู้ศึกษา : ผมก็นั่งดูเห็นผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่คลุมผม
 ผู้ให้ข้อมูล : เรารู้จักบางที ของที่เรารู้จักพอเค้าถอดผ้าคลุมผมออก ก็จำไม่ได้¹³¹

เมื่อพิจารณาคำบอกเล่าที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะเชื้อเชิญชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาร่วมกิจกรรมของตนจะเห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นน้อยลงมากเมื่อเทียบกับในอดีต เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไปเรียนในตะวันออกกลางมาและกลับมาตกเดือนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูด้วยกันเองหรืออาจกล่าวได้ว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูส่วนใหญ่มีความเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ของศาสนาอิสลามมากขึ้น ความเคร่งครัดดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมางานประเพณีของชาวไทยน้อยลง การแสดงออกของชาวไทยที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มักปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมก็คือ การเชื้อเชิญมาร่วมงานน้อยลง จึงมีการปรับตัวโดยการให้ชาวมุสลิมมาทำอาหารและไปจัดกิจกรรมที่อื่นที่ไม่ใช่ที่บ้าน อย่างไรก็ตามยังมีบางสถานการณ์ที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเดินทางมาเที่ยวชมกิจกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ดังกรณีของสันกับเพื่อนชาวมาเลเซียที่มาเที่ยวงานลอยกระทงเนื่องจากความสนิทสนมที่มีต่อกันในฐานะเพื่อนและความโดดเด่นหรือน่าสนใจของประเพณีลอยกระทงของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองก็เป็นปัจจัยที่ดึงดูดชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมา

34. การแสดงจุดเด่นของชนกลุ่มตนจนชนกลุ่มอื่นยอมรับและผสมกลมกลืนด้วย

การแสดงจุดเด่นของชนกลุ่มตนจนชนกลุ่มอื่นยอมรับและผสมกลมกลืนด้วยเป็นพฤติกรรมการแสดงออกของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเห็นถึงจุดเด่นของตน ซึ่งจุดเด่นดังกล่าวมีความโดดเด่นมากจนสามารถทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยอมรับในความโดดเด่นดังกล่าวและผสมกลมกลืนเข้าสู่สังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในที่สุด

¹³¹ สัมภาษณ์ วารี, 16 กุมภาพันธ์ 2550.

การศึกษายังพบว่าพฤติกรรมการผสมกลมกลืนดังกล่าวมีทั้งที่เกิดขึ้นเฉพาะในอดีตและที่เกิดขึ้นทั้งในอดีตและยังคงเกิดขึ้นในปัจจุบัน

ระหว่างพูดคุยกับผู้ศึกษา ครูทองดีได้พยายามรำลึกถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตที่ประทับอยู่ในใจของตนว่า ญาติของตนเองคนหนึ่งซึ่งเป็นมโนราห์ชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูเป็นอย่างมากจนถือได้ว่าเปรียบเสมือนคนดังสำหรับชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูเลยทีเดียว ทำให้การแสดงของเขามีผู้ชมที่เป็นชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูมาชมค่อนข้างมาก

ผู้ศึกษา : แล้วก็ประวัติที่ว่าคนที่นี้เป็นนักแสดงมโนราห์อะไรอย่างนี้เป็นอย่างไรครับ

ผู้ให้ข้อมูล : ครับ มี นี่แล ลุงคนนี้ แกเสียแล้ว แกเป็นที่ลือครับ (เลื่องลือ) เวลาแขกนะ เค้าแต่งตัวคล้าย ๆ ว่านคร (นครศรีธรรมราช) แต่งตัวแบบนั้นแหละ มีชฎาอะไร เค้าเรียกนะ โบราณเค้าเรียกเซ็ด เลยเค้าแต่งตัวแบบนั้นแหละ แต่ทางนี้ผู้หญิงไม่มี คนที่เป็นนางอะไรเขานั้น เป็นผู้ชายเหมือนกัน เค้าแต่งตัวเป็นผู้หญิง

ผู้ศึกษา : แล้วก็คนแขก (คนมาเลเชียเชื้อสายมลายู) ชอบดูไหม

ผู้ให้ข้อมูล : เออ ชอบแล แขกชอบมาก ไอนี้แขกบ้ากัน ตามถึงบ้านแล เออลุงคนนี้ เค้าพูดภาษาแขกอย่างนั้น แต่ก่อนบพนี้ เวลาเค้าเล่นเค้าพูดแขกทั้งนั้น

ผู้ศึกษา : คุณลุงพูดแขก

ผู้ให้ข้อมูล : เอ้อพูดแขก (พูดภาษามลายู) ตัวใหญ่ ใ้ ลือแล เป็นลือ

ผู้ศึกษา : เค้าชอบเพราะอะไร

ผู้ให้ข้อมูล : ก็หล่อเหมือนกันแหละครับ แต่ว่าจะเป็นทางไสยศาสตร์นี้เก่ง ใ้
เก่ง¹³²

นอกจากเรื่องการติดตามชมการแสดงมโนราห์ของชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยแล้ว ชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูบางคนยังทำตัวผสมกลมกลืนกับชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยโดยเฉพาะในหมู่ผู้ที่ชอบดื่มเครื่องดื่มมีเมาที่เรียกว่า ‘ตาทาก’ ซึ่งหาไม่ได้ในร้านขายของของชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายู แต่จะมีเฉพาะในหมู่บ้านของชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยเท่านั้น ดังที่ครูทองดีเล่าว่า ชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูบางคนชอบดื่มตาทากเป็นอย่างมากโดยมักไปแอบดื่มในบ้านชาว

¹³²สัมภาษณ์ ครูทองดี, 4 กันยายน 2549.

มาเลเซียเชื้อสายไทยอยู่เสมอ แม้ว่าในวงอาจมีอาหารอื่นที่ศาสนาอิสลามห้าม แต่ก็ยังสามารถ
ร่วมวงกันได้¹³³

การดื่มเหล้าเป็นการละเมิดกฎเกณฑ์ทางศาสนาและกฎหมายของชาวมาเลเซียเชื้อ
สายมลายู ดังนั้น กิจกรรมดังกล่าวจึงมักกระทำในที่ลับ เช่น ในบ้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย
ดังนั้น การผสมกลมกลืนดังกล่าวถือว่าการผิดหลักของศาสนาอิสลามเช่นกัน

การผสมกลมกลืนที่ทำให้ชาวมาเลเซียกระทำผิดหลักศาสนาอิสลามมิใช่มีเพียงแค่การ
ดื่มเหล้าเท่านั้น ยังมีอีกหลายพฤติกรรมที่แม้จะเป็นการละเมิดกฎเกณฑ์ของศาสนาอิสลามแต่ชาว
มาเลเซียเชื้อสายมลายูก็กระทำ เช่น การหาหมอมเสนห์ของหญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู
คนหนึ่ง ที่เกิดขึ้นต่อหน้าต่อตาผู้ศึกษาขณะที่ผู้ศึกษากำลังสนทนากับครูของดีซึ่งตั้งอยู่
ใกล้กับบ้านของหมอมเสนห์ โดยหญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูผู้หนึ่งสวมชุดแต่งกายแบบ
มาเลเซียเชื้อสายมลายูแต่ไม่สวมผ้าคลุมผม เข้ามาหาหมอมเสนห์ชาวไทยโดยเรียกหมอมเสนห์คน
ดังกล่าวว่า ‘ไอเยาะห์’ ซึ่งแปลว่าพ่ออันแสดงให้เห็นถึงความให้เกียรติและความเคารพที่มีต่อกัน
เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามการผสมกลมกลืนดังกล่าวมีส่วนหนึ่งที่คล้ายกับการเข้าไปดื่มตาวาก
ที่บ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูบางคนก็คือ เป็นการกระทำอย่าง
หลบ ๆ ซ่อน ๆ เนื่องจากรู้ว่าหากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูคนอื่นเห็นจะมองว่าตนเป็นคนไม่ดี
ละเมิดคำสอนของศาสนาอิสลาม

(บรรยายการรอบข้าง) มีรถสี่ล้อคันเล็กวิ่งเข้ามาจอดที่บ้านชาวมาเลเซียเชื้อสาย
ไทยหญิงสาวคนหนึ่งแต่งกายแบบชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแต่ไม่ได้คลุมผมเดิน
ลงจากรถ

ผู้ให้ข้อมูล : อ๋านันเค้ามาหาหมอมแล้ว อ๋านันบ้านหมอม

ผู้ศึกษา : บ้านหมอบ้านไหน

ผู้ให้ข้อมูล : บ้านพี่ชายผมแล มากับรถแบบนั้นแหละ เห็นหรือไม่เห็น ไม่รู้
ผู้หญิงผู้ชายขึ้นบ้านชุดขาว ทุกวันแหละมา บางทีก็จอดตรงนั้น
มาหมุนตรงนี้ มากับรถยนต์มาหาหมอม บางทีหมอมเอาหาลิบ
เหรียญ

ผู้ศึกษา : แล้วให้หมอมทำอะไรบ้าง

ผู้ให้ข้อมูล : นั่น ๆ นั่นผู้หญิง คนแขก

ผู้ศึกษา : ไม่คลุมผม

¹³³ เรื่องเดียวกัน.

ผู้ให้ข้อมูล : ไม่คลุมผม มันมาแบบนี้ส่วนมาก

ผู้ศึกษา : สวย

ผู้ให้ข้อมูล : อยู่สวย

หญิงสาวชาวมาเลเซีย : (ตะโกนเรียกหมอเสน่ห์) ไอเยาะห์ (แปลว่าพ่อ)

ผู้ให้ข้อมูล : อ้าแขก นี่หมอ เค้ดีกัน เค้เรียกไอเยาะห์กัน ไอเยาะห์ก็พ่อ
เสียงเรียกไอเยาะห์ได้ยินไหม ขึ้นไปนั่ง เค้ไม่ถือกินน้ำเย็นอะไร

ผู้ศึกษา : วันหนึ่งมาหลายคนไหม

ผู้ให้ข้อมูล : สองสามบ้าง คนจีนบ้าง เค้มีฝ้ายันต์ผูกเอวอะไร มีน้ำมันต์

ผู้ศึกษา : ก็คือ ให้ผัวรักผัวหลง

ผู้ให้ข้อมูล : เขียนใส่ไต้นอน มีมนต์ฝังให้ข้าม¹³⁴

ไม่ใช่แต่เพียงหมอเสน่ห์เท่านั้นที่ได้รับการยอมรับในเรื่องไสยศาสตร์ พระสงฆ์ในวัดไทยในอำเภอตุ้มปั้งหลายวัดก็ยังได้รับการยอมรับนับถือจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในความสามารถทางด้านไสยศาสตร์เช่นกัน ดังที่พระปลัดยอตระบุนว่ามีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจำนวนหนึ่งยังคงมาให้พระสงฆ์ดูดวงชะตาหรือขอน้ำมันต์ไปใช้ เนื่องจากเป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติกันมาในอดีตและบางคนยังมีความเชื่อมันอยู่

บางทีมีลาภบางคนเค้ยังเชื่อยังศรัทธาต่อหลวงพ่อกที่สามารถทำน้ำมันต์ให้ลูกหายอะไรนี้ เค้ก็มา มาเอาน้ำมันต์ บางทีก็มามาให้หลวงพ่อดูดวงชะตา มันก็มีแบบนั้นคือมันปลูกฝังมาตั้งแต่เมื่อก่อนเพราะว่าสมัยก่อนนี้พระเรานี้สำคัญมาก ๆ สำคัญต่อคนไทยด้วยสำคัญต่อชาวมลายูด้วย¹³⁵

คำว่าปลูกฝังมาตั้งแต่สมัยก่อนนี้สอดคล้องกับสิ่งที่พระสงฆ์องค์เดิมได้อธิบายต่อว่าในอดีตแม้แต่สุลต่านซึ่งเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูระดับชั้นปกครองยังแสดงการยอมรับและนับถือในความสามารถทางไสยศาสตร์พระสงฆ์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเช่นกัน โดยเคยนิมนต์พระสงฆ์ไปสวดภาณยักษ์และสวดไล่ผี

ผู้ให้ข้อมูล : แล้วก็พระเรานี้สามารถเมื่อก่อนนี้สามารถคือหมายความว่าเรียกว่าอะไรนะ กับวงศ์ของกษัตริย์ สุลต่านนี่คืออดีตเค้เคยเล่าให้ฟังตอนสมัยหลวงพ่อกี่นี้สามารถเข้าไปในวังเอสตานานี้เข้า

¹³⁴ เรื่องเดียวกัน.

¹³⁵ สัมภาษณ์ ยอด, พระปลัด, 8 กันยายน 2549.

ไปได้เลย ก็มีการแต่ละปี ๆ นี้เค้าจะนิมนต์พระไปสวดภาณยักษ์
สวดอะไร

ผู้ศึกษา : ในวังเธอ

ผู้ให้ข้อมูล : ไปสวดไล่ผีสวดอะไร ก็จะเป็นแบบนั้น¹³⁶

พฤติกรรมที่กล่าวถึงข้างต้นล้วนเป็นพฤติกรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยทั้งในเชิง
รับและเชิงรุกที่แสดงจุดของชนกลุ่มตนและทำให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูบางคนยอมรับ จุดเด่น
ดังกล่าวได้แก่ ความสามารถในการเล่นโนราห์ ความสามารถในการต้มเหล้าพื้นบ้านหรือตาวาก
ความสามารถในด้านไสยศาสตร์ ความสามารถทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นความสามารถที่มีเฉพาะใน
หมู่ชาวมลายูเชื้อสายไทยเท่านั้น และมักจะไม่มีในหมู่ของชาวมลายูเชื้อสายมลายูเนื่องจาก
ขัดกับหลักการของศาสนาอิสลาม อย่างไรก็ตามชาวมลายูเชื้อสายมลายูบางคนยอมรับใน
ความสามารถดังกล่าวและแสดงการผสมกลมกลืนกับชาวมลายูเชื้อสายไทย เนื่องจากต้องการ
สิ่งที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยมี สิ่งนี้ชี้ให้เห็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวไว้เรียงตามลำดับ
ความสำคัญได้แก่ จุดเด่นที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยมีเป็นสิ่งที่ชาวมลายูให้การยอมรับ ซึ่งการ
ยอมรับดังกล่าวก็ขึ้นอยู่กับความเคร่งครัดในศาสนาของชาวมลายูเชื้อสายมลายูเอง เนื่องจาก
ชาวมลายูเชื้อสายมลายูที่เคร่งศาสนาจะไม่ยอมรับในจุดเด่นดังกล่าวเพราะจากการแสดง
การยอมรับในจุดเด่นดังกล่าวเป็นการกระทำที่มักขัดกับหลักธรรมคำสอนของศาสนาอิสลาม ดังนั้น
ชาวมลายูเชื้อสายมลายูที่ยอมรับในจุดเด่นดังกล่าวมักเป็นผู้ที่ไม่เคร่งศาสนา หรือกล่าวได้ว่าความ
ไม่เคร่งศาสนาของชาวมลายูเชื้อสายมลายูมีส่วนทำให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูยอมรับจุดเด่นของชาว
มลายูเชื้อสายไทยได้ นอกจากนี้ยังพบว่าการยอมรับดังกล่าวบางครั้งเป็นไปโดยปริยายใน
ลักษณะที่ว่าเป็นสิ่งที่เคยกระทำกันมาในอดีตในปัจจุบันจึงยังคงมีคนกระทำอยู่บ้าง

35. การชักจูงชนกลุ่มอื่นเข้ามาเป็นชนกลุ่มตน

การชักจูงชนกลุ่มอื่นเข้ามาเป็นชนกลุ่มตนเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่ชาวมลายูเชื้อ
สายไทยในลักษณะที่ผสมกลมกลืนชาวมลายูเชื้อสายมลายูเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชนกลุ่มตน
โดยแสดงออกชัดเจนเป็นอย่างมาก การผสมกลืนดังกล่าวจะมีลักษณะที่เปลี่ยนจากชาวมลายู
เชื้อสายมลายูเป็นชาวมลายูเชื้อสายไทยอย่างสมบูรณ์ในทุกด้านรวมถึงด้านศาสนาด้วย คือเปลี่ยน
จากนับถือศาสนาอิสลามมานับถือศาสนาพุทธหรืออย่างน้อยก็ได้เป็นชาวมุสลิมแล้ว แม้ว่า

¹³⁶ เรื่องเดียวกัน.

พฤติกรรมดังกล่าวแทบไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในปัจจุบัน (เนื่องจากมาเลเซียมีกฎหมายบังคับไม่ให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่แต่งงานกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหรือชนศาสนิกอื่นเปลี่ยนศาสนา) แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตก็ยังคงดำรงอยู่และยังเห็นได้ในสังคมจนถึงปัจจุบันนี้

ลู่มั่นระบุว่าลูกบ้านของตนบางคนเคยเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาก่อนจากนั้นได้แต่งงานกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็เปลี่ยนเป็นชาวพุทธ

ผู้ให้ข้อมูล : มีคนไทยไปแต่งงานกับมลายูอะไร

ผู้ศึกษา : มีด้วยหรือ

ผู้ให้ข้อมูล : มีมลายูมาอยู่กับเราก็นี่ ไอที่อื่นไม่ได้ แต่เดี๋ยวนี้เมื่อกฎหมายเค้าออกมาใหม่ ๆ นี่ลำบาก สมัยโบราณไม่มี ไม่เกิดเรื่องบาดหมาง ถือว่าเรื่องธรรมดา เดี๋ยวนี้ยังมีชีวิตอยู่บางบ้าน บ่อเสม็ด คนมลายูมาอยู่บ้าน มีลูกมีหลานมีอะไร

ผู้ศึกษา : เป็นคนไทยไป

ผู้ให้ข้อมูล : เป็นคนไทย¹³⁷

นอกจากนี้เมื่อครั้งผู้ศึกษาไปสัมภาษณ์ครูทองดีที่บ้านครูทองดีได้ชี้ให้เห็นว่า มีบ้านหนึ่งที่เป็นบ้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ได้ลูกสะใภ้เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ซึ่งหญิงสาวคนดังกล่าวก็ได้เปลี่ยนมารับนับถือศาสนาพุทธและเมื่อมีลูกหลานก็นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด สิ่งนี้หมายถึงเอกลักษณ์ความเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็หมดไปโดยปริยายเนื่องจากเอกลักษณ์ที่แข็งแกร่งที่สุดคือการนับถือศาสนาอิสลามต้องสิ้นสุดไป

ผู้ให้ข้อมูล : ลูกชายบ้านนี้แต่งงานกับแขก (ซีไปที่บ้านใกล้ ๆ) บ้านลู่มั่นนี้
เค้าเป็นสิบเอกแล้ว เค้าทำงานเครื่องบิน มีลูกสาวสามคน

ผู้ศึกษา : ก็เป็นแขกหมด

ผู้ให้ข้อมูล : ไม่เป็นไทยหมด ลูกเค้าได้เมียแขก ลูกเค้านับถือไทย ลูกหลาน ๆ
เค้าบวชเค้าไหว้พระ คนแขกหลายคน

ผู้ศึกษา : เป็นคนที่นี่

ผู้ให้ข้อมูล : ไม่ แขกโกตาบารู¹³⁸

คำบอกเล่าข้างต้นชี้ให้เห็นว่าในบางกรณีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยซึ่งเป็นชนส่วนน้อยของสังคมมาเลเซียก็สามารถที่จะผสมกลมกลืนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้าเป็นชนกลุ่มตนได้

¹³⁷ สัมภาษณ์ มั่น, 1 กันยายน 2549.

¹³⁸ สัมภาษณ์ ครูทองดี, 4 กันยายน 2549.

เช่นกันโดยผ่านการแต่งงานและเปลี่ยนศาสนาซึ่งถือเป็นการผสมกลมกลืนอย่างบริบูรณ์ เมื่อพิจารณา บทสนทนาทั้งหมดจะพบว่าพฤติกรรมเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ประการแรก ก็คือ สมัยก่อนหรือในอดีตไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการห้ามชนต่างศาสนาแต่งงานกับชาว มาเลเซียเชื้อสายมลายูนอกจากเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามเสียก่อน ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสาย มลายูสามารถแต่งงานกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยและเปลี่ยนศาสนาเป็นชาวพุทธได้ แต่ในปัจจุบัน สถานการณ์เปลี่ยนไป มีกฎหมายบังคับไม่ให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเปลี่ยนไปเป็นชาวไทย พุทธ แต่ในทางตรงกันข้าม หากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแต่งงานกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ ต้องเปลี่ยนศาสนามานับถือศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ความรักที่ชาวมาเลเซียมีต่อชาวมาเลเซีย เชื้อสายไทยก็ทำให้เปลี่ยนศาสนามานับถือศาสนาพุทธได้เช่นกัน

โดยสรุปการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสาย ไทยครั้งนี้สามารถนำพฤติกรรมการสื่อสารที่ค้นพบจากคำบอกเล่าและการสังเกตการณ์มาสังกัด เป็นคำอธิบายพฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าวได้ทั้งหมด 35 มิโนทส์ คือ

1. การดำรงเอกลักษณ์ของตนเฉพาะในหมู่ชนกลุ่มตน
2. การนิ่งเฉยหรือเก็บงำความรู้สึก
3. การดำรงระยะห่าง
4. การแสดงเอกลักษณ์ของชนกลุ่มตนให้ชนกลุ่มอื่นเห็น
5. การยืนยันในเอกลักษณ์ของตนเอง
6. การโจมตีชนกลุ่มอื่นด้วยวาจาหรือกำลัง
7. การสร้างมุมมองเชิงบวก
8. การยืนยันเอกลักษณ์ของตนโดยไม่ได้แสดงออกอย่างชัดเจน
9. การเลี่ยงการติดต่อสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อน
10. การทำให้เรื่องของความแตกต่างเป็นเรื่องที่สื่อสารกันได้
11. การแสดงจุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนให้ชนกลุ่มอื่นยอมรับ
12. การแสดงความให้เกียรติกัน
13. การแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
14. การอธิบายและให้เหตุผลประกอบ
15. การแสดงออกว่ามีความเข้าใจชนกลุ่มอื่น
16. การใช้วิธีการเรียกร้องทางอ้อม
17. การให้ความสนิทสนมกับชนกลุ่มอื่น
18. การใช้จุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนเป็นข้อได้เปรียบชนกลุ่มอื่น

19. แสดงการยอมรับไม่ตรีจิตจากชนกลุ่มอื่น
20. การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของชนกลุ่มอื่นขณะเดียวกันก็อ้างเอกลักษณ์ของตนไว้
21. การเผชิญหน้า
22. การโจมตีอย่างเป็นนัย
23. การเน้นจุดร่วม สงวนจุดต่าง
24. การปกปิดเอกลักษณ์ของตน
25. การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของชนกลุ่มอื่น
26. การแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของชนกลุ่มอื่น
27. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มอื่น
28. การใช้เอกลักษณ์บางอย่างร่วมกับชนกลุ่มอื่น
29. การโจมตีชนกลุ่มตนขณะเดียวกันก็ให้เกียรติชนกลุ่มอื่น
30. การปกปิดเอกลักษณ์ของตนโดยใช้เอกลักษณ์ของชนกลุ่มอื่น
31. การเชื้อเชิญชนกลุ่มอื่นแบบที่เล่นที่จริงให้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน
32. การยอมรับชนกลุ่มอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน
33. การเชื้อเชิญชนกลุ่มอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน
34. การแสดงจุดเด่นของชนกลุ่มตนจนชนกลุ่มอื่นยอมรับและผสมกลมกลืนด้วย
35. การชักจูงชนกลุ่มอื่นเข้ามาเป็นชนกลุ่มตน

เมื่อผู้ศึกษาได้ค้นพบมโนทัศน์ข้างต้นแล้ว จึงนำมโนทัศน์ดังกล่าวมาจำแนกตามเกณฑ์หัวเรื่องตามทฤษฎีการสื่อสารวัฒนธรรมร่วม ซึ่งจำแนกพฤติกรรมการสื่อสารตามวิธีการสื่อสาร และผลที่ต้องการจากการสื่อสาร ทำให้ได้สิ่งที่เรียกว่าความโน้มเอียงทางการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นตารางได้ในหน้าต่อไป

ตารางที่ 6.1

ความโน้มเอียงทางการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

(Intercultural Communication Orientations of Thai-Malaysian)

	ไม่แสดงออกให้เห็น อย่างชัดเจน	แสดงออกให้เห็น อย่างชัดเจน	แสดงออกให้เห็น ชัดเจนเป็นอย่างมาก
แยกตัวออก จากกัน	1. ดำรงเอกลักษณ์ของตนในหมู่ชนกลุ่มตน 2. นิ่งเฉยหรือเก็บงำความรู้สึก 3. ดำรงระยะห่าง	1. แสดงเอกลักษณ์ของตนให้ชนกลุ่มอื่นเห็น 2. ยืนยันในเอกลักษณ์ของตน	1. ใจดีชนกลุ่มอื่นด้วยวาจาหรือกำลัง
ปรับตัว เข้าหากัน	1. สร้างมุมมองเชิงบวก 2. ยืนยันเอกลักษณ์ของตนโดยไม่แสดงออกอย่างชัดเจน 3. หลีกเลี่ยงการติดต่อสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อน	1. ทำให้เรื่องของความแตกต่างเป็นเรื่องที่สื่อสารกันได้ 2. แสดงจุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนให้ชนกลุ่มอื่นยอมรับ 3. แสดงความให้เกียรติกัน 4. แสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 5. อธิบายและให้เหตุผลประกอบ 6. แสดงออกว่ามีความเข้าใจชนกลุ่มอื่น 7. ใช้วิธีการเรียกร้องทางอ้อม 8. ให้ความสนทนากับชนกลุ่มอื่น 9. ให้ความสำคัญของตนเป็นข้อได้เปรียบชนกลุ่มอื่น 10. แสดงการยอมรับไม่ตรีจิตจากชนกลุ่มอื่น	1. เผชิญหน้ากัน 2. ใจดีอย่างเป็นนัย

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

	ไม่แสดงออกให้เห็น อย่างชัดเจน	แสดงออกให้เห็น อย่างชัดเจน	แสดงออกให้เห็น ชัดเจนเป็นอย่างมาก
		11. เป็นส่วนหนึ่งของสังคมของ ชนกลุ่มอื่นขณะเดียวกันก็ อ้างเอกลักษณ์ของตนไว้	
ผสมกลมกลืน กับชนกลุ่มอื่น	1. เน้นจุดร่วม สงวนจุดต่าง 2. ปกปิดเอกลักษณ์ของ ตนเอง	1. เข้าเป็นส่วนหนึ่งในสังคม ของชนกลุ่มอื่น 2. แสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ ของชนกลุ่มอื่น 3. เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ของชนกลุ่มอื่น 4. ใช้เอกลักษณ์บางอย่าง ร่วมกับชนกลุ่มอื่น	1. ใจดีชนกลุ่มตน ขณะเดียวกันก็ให้ เกียรติชนกลุ่มอื่น 2. ปกปิดเอกลักษณ์ ของตนแล้วใช้ เอกลักษณ์ของ ชนกลุ่มอื่น
ผสมกลมกลืน ชนกลุ่มอื่นเข้า กับชนกลุ่มตน	1. เชื้อเชิญชนกลุ่มอื่นแบบ ที่เล่นที่จริงให้เข้าร่วม กิจกรรมทางสังคมของ ชนกลุ่มตน 2. ยอมรับชนกลุ่มอื่นเข้า เป็นส่วนหนึ่งของ กิจกรรมทางสังคมของ ชนกลุ่มตน	1. เชื้อเชิญชนกลุ่มอื่นเข้าเป็น ส่วนหนึ่งในกิจกรรมทาง สังคมของชนกลุ่มตน 2. แสดงจุดเด่นของชนกลุ่มตน จนชนกลุ่มอื่นยอมรับและ ผสมกลมกลืนด้วย	1. ชักจูงชนกลุ่มอื่น เข้ามาเป็นชน กลุ่มตน

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นความพยายามที่จะตอบคำถามบางส่วนของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของการวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทย แต่อีกส่วนหนึ่งที่ผู้ศึกษาต้องค้นหาก็คือ ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทย

จากการศึกษาลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยที่จำแนกเป็นมโนทัศน์ทั้ง 35 มโนทัศน์ สามารถค้นพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจำนวนมาก โดยผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์โดยใช้กรอบการจำแนก

แยกแยะของ John Lofland และสรุปไว้ในย่อหน้าท้ายสุดของการอธิบายลักษณะมโนทัศน์ทั้ง 35 มโนทัศน์ข้างต้น จากนั้นผู้ศึกษาจึงนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารที่ได้มาจำแนกตามผลที่ต้องการจากการสื่อสาร โดยแบ่งได้ 4 ลักษณะได้แก่ การแยกตัวออกจากกัน การปรับตัวเข้าหากัน การผสมกลมกลืนกับชนกลุ่มอื่น และการผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตน นอกจากนี้ยังได้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าวถูกค้นพบจากมโนทัศน์ที่อธิบายพฤติกรรมการสื่อสารลำดับใดใน 35 ลำดับ แต่เนื่องจากในบางครั้งพฤติกรรมการสื่อสารบางลักษณะอาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยมากกว่า 1 ปัจจัย อาทิ พฤติกรรมการดำรงเอกลักษณ์ของตนเฉพาะในหมู่ชนกลุ่มตน มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารดังกล่าวได้แก่ บทบัญญัติของศาสนาที่แตกต่างกันระหว่างศาสนาพุทธกับศาสนาอิสลาม และการที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีความเคร่งในหลักศาสนาที่มีมากกว่าในอดีต ขณะเดียวกันก็มีบางปัจจัยส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในหลายลักษณะ อาทิ การที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีความเคร่งในหลักศาสนาที่มีมากกว่าในอดีต ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการสื่อสารลำดับที่ 1 และ 3 หรือกล่าวได้ว่าการที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีความเคร่งครัดในหลักศาสนา มากกว่าในอดีตส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่แสดงพฤติกรรมดำรงเอกลักษณ์ของตนเฉพาะในหมู่ชนกลุ่มตน และดำรงระยะห่างระหว่างกัน ดังนั้น ตัวเลขในตารางที่จะอธิบายต่อไปนี้จึงมีโอกาสรื้อซ้ำกันได้

จากการศึกษาค้นพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยซึ่งพอจะแยกแยะเป็นเกณฑ์หัวเรื่องย่อยต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 6.2

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซีย
เชื้อสายไทยจำแนกตามผลที่ต้องการจากการสื่อสาร

ผลที่ต้องการ จากการสื่อสาร	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร/ เกิดขึ้นในพฤติกรรมการสื่อสารลำดับที่
การแยกตัวออกจากกัน	1. บทบัญญัติของศาสนาที่แตกต่างกันระหว่างศาสนาพุทธกับศาสนาอิสลาม 1 2. ชาวมุสลิมมีความเคร่งในหลักศาสนาที่มีมากกว่าในอดีต 1, 3 3. ประเด็นสื่อสารมีความเกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์มาเลเซียเชื้อสายไทยหรือศาสนาพุทธในแง่ลบ 2, 6 4. ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีสถานะเป็นชนส่วนน้อยในสถานการณ์การสื่อสาร 2 5. การมีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยผู้อยู่ในสถานการณ์การสื่อสาร 3 6. ความสามารถด้านภาษามลายูที่ไม่ดีเทียบเท่าภาษาไทยถิ่นของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 3 7. ความเจริญซึ่งเกิดจากการอพยพย้ายถิ่นฐานมาอยู่ของคนนอกพื้นที่ 3 8. ปฏิกริยาตอบสนองของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่แสดงการยอมรับในความแตกต่างหรือเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 4, 5 9. อายุของผู้สื่อสารและคู่สื่อสาร 6 10. ความสนิทสนมที่มีต่อกัน 6
การปรับตัวเข้าหากัน	1. การที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยรับรู้ประวัติศาสตร์ของตนเอง 7 2. ความเคารพนับถือที่มีต่อชาวมาเลเซียของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 8, 11 3. ผลตอบแทนที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะได้รับจากการสื่อสาร 8, 12, 21 4. ความรู้ของคู่สื่อสารชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู 9, 10 5. ประเด็นสื่อสารเป็นประเด็นทั่วไป 9, 10 6. การยอมรับของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 11, 12, 16, 18, 19, 20 7. การที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมองว่าตนเองมีจุดเด่น 11 8. ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันของคู่สื่อสาร 13

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

ผลที่ต้องการ จากการสื่อสาร	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร/ เกิดขึ้นในพฤติกรรมการสื่อสารลำดับที่
	9. การให้เกียรติซึ่งกันและกันของคู่สื่อสาร 13 10. การที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน 13 11. การมีบรรพบุรุษมีความสนิทสนมกัน 13, 17 12. เป็นประเด็นสื่อสารเกี่ยวกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในแง่ลบ 14, 21 13. ความต้องการให้เกียรติชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู 15 14. ความต้องการให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยอมรับ 15 15. การที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเป็นชนส่วนน้อยในสถานการณ์ การสื่อสาร 16 16. การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นเวลานาน 17, 19 17. ความสนิทสนมที่มีต่อกัน 22
การผสม กลมกลืนกับ ชนกลุ่มอื่น	1. เป็นกิจกรรมที่คู่สื่อสารมีความชอบเหมือนกัน 23 2. ประเด็นสื่อสารเป็นประเด็นทั่วไป 23 3. นิสัยของคนไทยที่มีความเป็นมิตร 24 4. ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่มีข้อจำกัดเรื่องศาสนา 25, 26, 27 5. การให้เกียรติของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 25, 27 6. ความเป็นคนพื้นที่เดียวกัน 25 7. ความสนิทสนมที่มีต่อกัน 25 8. ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูได้อย่างคล่องปาก 26 9. การที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยอมรับในวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อ สายมลายู 26 10. การที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยรับรู้และยอมรับในประวัติศาสตร์ของตน 28 11. การยอมรับของชาวมาเลเซียที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 28 12. ผลตอบแทนบางอย่างที่จะได้รับการสื่อสาร 28 13. ความภาคภูมิใจในความเป็นคนมาเลเซีย 28 14. การเคารพกฎเกณฑ์ทางสังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 29

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

ผลที่ต้องการ จากการสื่อสาร	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร/ เกิดขึ้นในพฤติกรรมการสื่อสารลำดับที่
	15. การให้เกียรติชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 29 16. ความต้องการอยู่ร่วมกันได้ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 30
การผสมกลมกลืน ชนกลุ่มอื่นให้ เข้ากับชนกลุ่ม ตน	1. การไม่มีความเคร่งครัดในหลักศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู 31, 33, 34 2. การแสดงออกว่าต้องการผสมกลมกลืนด้วยของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู 32 3. นิสัยที่เป็นมิตรของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 32 4. การไม่มีข้อจำกัดเรื่องศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 32 5. ความเข้าใจเรื่องศาสนาที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู 33 6. ความสนิทสนมที่มีต่อกันในฐานะเพื่อน 33 7. ความน่าสนใจของกิจกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 33 8. เป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติกันมาในอดีต 34 9. ชาวมาเลเซียยอมรับในจุดเด่นของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 34 10. การไม่มีกฎหมายห้ามปฏิบัติตนดังกล่าว เช่น ห้ามผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมแต่งงานกับมุสลิม 35

ในตารางข้างต้นผู้ศึกษาได้นำพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ได้ค้นพบ ซึ่งในที่นี้เรียกว่าเกณฑ์หัวเรื่องย่อยมาจำแนกตามผลของการสื่อสารสี่ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ การแยกตัวออกจากกัน การปรับตัวเข้าหากัน การผสมกลมกลืนกับชนกลุ่มอื่น และการผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นให้เข้ากับตน หลังจากนั้นผู้ศึกษาจะนำเกณฑ์หัวเรื่องย่อยดังกล่าวมาจัดกลุ่มหาความสัมพันธ์กัน โดยพิจารณาว่าเกณฑ์หัวเรื่องย่อยใดมีความคล้ายคลึงกันก็จะนำมารวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน และเกณฑ์หัวเรื่องย่อยใดมีแก่นเรื่องเดียวกันก็จะนำมารวบรวมอยู่ในเกณฑ์หัวเรื่องหลักเดียวกัน ทำให้ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้เป็นเกณฑ์หัวเรื่องย่อยและเกณฑ์หัวเรื่องหลักซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้ดังตารางในหน้าต่อไป

ตารางที่ 6.3

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซีย
เชื้อสายไทย จำแนกตามเกณฑ์หัวเรื่องหลักและเกณฑ์หัวเรื่องย่อย

เกณฑ์หัวเรื่องหลัก (core categories)	เกณฑ์หัวเรื่องย่อย (sub categories)
บริบทรอบข้าง (context)	1. การตื่นตัวในเรื่องศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู 2. การเปลี่ยนแปลงเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับศาสนาในประเทศมาเลเซีย 3. สิ่งที่ทำมาในอดีตซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องกับปัจจุบัน 4. การรับรู้และยอมรับในประวัติศาสตร์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย 5. ความเป็นชนส่วนน้อยหรือชนส่วนใหญ่ในสถานการณ์ 6. บุคคลที่อยู่ร่วมในสถานการณ์
คู่สื่อสาร (Responder)	1. ความสามารถในการสื่อสารของคู่สื่อสาร 2. ขอบเขตทางเผ่าพันธุ์ของคู่สื่อสาร 3. วัยของคู่สื่อสาร
ผู้สื่อสาร (Communicator)	1. ความสามารถในการสื่อสารของผู้สื่อสาร 2. พรหมแดนทางชาติพันธุ์ของผู้สื่อสาร 3. วัยของผู้สื่อสาร
ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน (Relationship)	1. ความยาวนานของความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน 2. การยอมรับนับถือที่มีต่อกัน
ประเด็นที่สื่อสารกัน (communicative issue)	1. ประเด็นสื่อสารเกี่ยวกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในแง่ลบ 2. ประเด็นสนทนาที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนาในแง่ลบ
ผลตอบแทนที่ต้องการจาก การสื่อสาร (Rewards)	1. ผลตอบแทนในเชิงวัตถุ 2. ผลตอบแทนเชิงจิตใจ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ผู้ศึกษาสามารถนำเกณฑ์หัวเรื่องย่อย ๆ ที่กล่าวถึงข้างต้น มาจัดกลุ่ม ทำให้ได้เกณฑ์หัวเรื่องหลัก 6 เกณฑ์ด้วยกัน ซึ่งในที่นี้เกณฑ์หัวเรื่องหลักดังกล่าวก็คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ได้แก่ บริบทรอบข้าง คู่สื่อสาร ผู้สื่อสาร ความสัมพันธ์ของคู่สื่อสาร ประเด็นที่สื่อสารกัน และผลตอบแทนที่ต้องการจากการสื่อสาร

บริบทรอบข้าง (Context)

การศึกษาค้นคว้าพบว่าบริบทรอบข้างในสถานการณ์สื่อสารซึ่งมีหลายลักษณะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ได้แก่ การตื่นตัวในเรื่องศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู การเปลี่ยนแปลงเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับศาสนาในประเทศมาเลเซีย สิ่งที่ทำมาในอดีตซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องกับปัจจุบัน การรับรู้และยอมรับในประวัติศาสตร์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย และความเป็นชนส่วนน้อยหรือชนส่วนใหญ่ในสถานการณ์การสื่อสาร

การตื่นตัวในเรื่องศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างหนึ่งในสังคมกลันตันที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยซึมซับรับรู้อย่างค่อนข้างกระจ่างก็คือ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู จากที่ไม่ค่อยมีความเคร่งครัดในเรื่องศาสนาเท่าไรนัก เปลี่ยนมาเป็นการตื่นตัวและเคร่งครัดในเรื่องศาสนามากขึ้น ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหลายคนระบุว่า การไปศึกษาเล่าเรียนมาจากกลุ่มประเทศอาหรับของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ในกลันตันเป็นสิ่งผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยตระหนักดีว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับตนก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอย่างเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นการไปมาหาสู่กันเมื่อมีกิจกรรมทางศาสนา เช่น งานวัดหรือกิจกรรมทางสังคมเช่นงานแต่งงานก็มีความแตกต่างจากอดีต กล่าวคือในปัจจุบันการไปมาหาสู่กันในลักษณะดังกล่าวมีน้อยลง หรือหากมีก็มักมีเพียงฝ่ายเดียวที่โน้มตัวเข้าหาอีกฝ่ายหนึ่งนั่นคือ หากมีงานแต่งงานก็มักเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่เมื่อรับเชิญจะไปร่วมงานของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่เมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูหากได้รับเชิญมาร่วมงานกิจกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็มักหลีกเลี่ยงที่จะไปร่วมงาน สิ่งนี้เกิดขึ้นเมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสาย

มลายูมีความเคร่งครัดในหลักศาสนามากขึ้น และภายใต้ความเคร่งครัดดังกล่าวข้อจำกัดจึงมีมากกว่าในอดีต เช่นการไม่ดื่มกินอาหารในบ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย การไม่เข้าไปในบริเวณวัด การเลิกหาหมอสันต์ เป็นต้น เนื่องจากมองว่าอาจเป็นการละเมิดข้อกำหนดของศาสนาอิสลาม สิ่งนี้ก่อให้เกิดพฤติกรรมสื่อสารในลักษณะที่ทั้งสองฝ่ายแยกตัวออกจากกัน เช่น การดำรงเอกลักษณ์ของตนเฉพาะในหมูชนกลุ่มตนหรือการดำรงระยะห่างระหว่างกลุ่มชน

การเปลี่ยนแปลงเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับศาสนาในประเทศมาเลเซีย ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยชี้ให้เห็นว่าในอดีตที่ผ่านมายังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการแต่งงานของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมอย่างเช่นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ทำให้มีการแต่งงานระหว่างชนสองกลุ่มอยู่บ่อยครั้ง และในบางกรณีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองก็สามารถทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเปลี่ยนมาเข้ารับนับถือศาสนาพุทธได้ แต่ในปัจจุบันพฤติกรรมเช่นนี้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เนื่องจากกฎหมายของมาเลเซียไม่ยอมให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแต่งงานกับผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม ดังนั้น พฤติกรรมสื่อสารในลักษณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยทำการผสมกลมกลืนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูให้กลายเป็นชนกลุ่มตนนั้นจึงเรียกได้ว่าแทบเกิดขึ้นไม่ได้เลย

สิ่งที่ทำมาในอดีตซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องกับปัจจุบัน การศึกษาพบว่า ปัจจุบันนี้ยังมีในบางกรณีที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ได้มีพฤติกรรมบางอย่างที่เป็นการละเมิดข้อห้ามทางศาสนาของตนเอง เช่นการแอบมาหาหมอสันต์ให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเพื่อให้ทำเสน่ห์ การมาขอคำแนะนำจากพระสงฆ์ พฤติกรรมเช่นนี้นอกจากจะเป็นความต้องการของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเองที่ต้องการพึ่งพาความสามารถทางด้านไสยศาสตร์จากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแล้ว ยังมีข้อมูลจากคำบอกเล่าของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองที่มองว่าการพึ่งพาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเคยกระทำในอดีต จึงทำให้ปัจจุบันความเชื่อถือในความสามารถทางไสยศาสตร์ของที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังพอมิเหลืออยู่

การรับรู้และยอมรับประวัติศาสตร์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ในบางสถานการณ์ การสื่อสาร พฤติกรรมสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในอดีตที่อยู่ในความทรงจำของตนเช่นเดียวกัน ดังกรณีที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมองว่าการที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีสิทธิบางอย่างมากกว่าก็เนื่องจากมองว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นเจ้าของประเทศ หรือการได้สิทธิมากกว่าดังกล่าวเกิดจากข้อตกลงในอดีตระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับชาวอังกฤษ นอกจากนี้ยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังพยายามเรียกร้องสิทธิของตนในลักษณะที่แสดงการผสมกลมกลืนกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู นั่นคือ การใช้เอกลักษณ์บางอย่างร่วมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เช่นการพยายามแสดงให้เห็นว่าตนเองเป็น ‘บุมีปุตรา’ หรือลูกของแผ่นดินมาเลเซียเช่นเดียวกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเพื่อให้ได้สิทธิบางอย่างเท่า

เทียบกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู การแสดงออกเช่นนี้ถือได้ว่าเป็นการเรียกร่องสิทธิอย่างนุ่มนวล ซึ่งแตกต่างเป็นอย่างมากกับการประท้วงหรือลุกขึ้นสู้เพื่อเรียกร่องสิทธิอย่างก้าวร้าวในหลายประเทศ จากคำบอกเล่าของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองระบุว่าที่ใช้วิธีการเรียกร่องเช่นนี้เนื่องจากตนเองมีความตระหนักถึงประวัติศาสตร์ของตนที่ต้องเสียสิทธิดังกล่าวด้วยการเพิกเฉยของชนกลุ่มตนเอง ทำให้ทุกวันนี้แม้จะต้องการสิทธิเท่าเทียมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่ก็ใช้การเรียกร่องอย่างประนีประนอม สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าการรับรู้ประวัติศาสตร์ของประเทศมาเลเซียที่เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมาและยอมรับในประวัติศาสตร์ดังกล่าวมีผลพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

ความเป็นชนส่วนน้อยหรือชนส่วนใหญ่ในสถานการณ์การสื่อสาร จำนวนของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในสถานการณ์การสื่อสารเมื่อเปรียบเทียบกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู บ่งบอกถึงสถานะความเป็นชนส่วนน้อยหรือชนส่วนใหญ่ในสถานการณ์การสื่อสาร การเป็นชนส่วนน้อยในสถานการณ์ดังกล่าวมักจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเมื่อต้องสื่อสารกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู

บ่อยครั้งที่ความเป็นชนส่วนน้อยในสถานการณ์สื่อสารทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยใช้วิธีการไม่แสดงการตอบโต้หรือเก็บใจความรู้สึกแทนการแสดงการตอบโต้บางอย่างแม้ว่าจะถูกดูถูกดูแคลนจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เช่น ในสมัยก่อนเมื่อพระสงฆ์เดินผ่านหมู่บ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่อยู่ห่างไกลความเจริญมักถูกดูถูกโดยการปิดจมูก หรือเด็กนักเรียนชายหญิงชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มักถูกดูถูกเมื่อเข้าเรียนร่วมกับเพื่อนนักเรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู นอกจากการดูถูกดูแคลนแล้วในเรื่องสิทธิของตนบางครั้งชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ใช้วิธีการนิ่งเฉยแทนการเรียกร่องต่าง ๆ เนื่องจากชนกลุ่มตนมีจำนวนน้อยกว่ามากเมื่อเทียบกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ดังที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยระบุว่าส่วนหนึ่งที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่ลุกขึ้นมาเรียกร่องสิทธิต่าง ๆ ก็เนื่องจากชนกลุ่มตนมีจำนวนน้อยมาก

อย่างไรก็ตามมิใช่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะไม่เรียกร่องสิทธิต่าง ๆ เสียเลย การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองก็เรียกร่องสิทธิต่าง ๆ ที่ตนพึงมีเช่นกัน แต่เป็นการเรียกร่องด้วยวิธีที่ละเอียดรอบคอบและสันติหรือกล่าวได้ว่าเป็นการเรียกร่องทางอ้อม ดังเช่นกรณีที่ข้อสัญญาติของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมิได้ถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญเหมือนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู จีน หรืออินเดีย แต่กลับรวมอยู่ในกลุ่มชนอื่น ๆ ซึ่งมีจำนวนไม่ถึง 1% ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็พยายามเรียกร่องสิทธิการดำรงอยู่ของตนผ่านพรรคการเมืองของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูโดยอาศัยความเป็น “บุมีบุตรา” เช่นเดียวกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ชาวมาเลเซีย

เชื้อสายไทยระบุว่าแม้ในกฎหมายยังไม่มีชื่อกลุ่มชนมาเลเซียเชื้อสายไทยบรรจุอยู่ แต่อย่างน้อยพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลมาเลเซียก็ยังให้การยอมรับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

ที่กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ความเป็นชนส่วนน้อยในสถานการณ์การสื่อสารทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต้องปรับตัวพฤติกรรมการสื่อสารให้เหมาะสมกับบริบทรอบข้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าบริบทรอบข้างคือความเป็นชนส่วนน้อยในสถานการณ์การสื่อสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

บุคคลที่อยู่ร่วมในสถานการณ์การสื่อสาร การศึกษาครั้งนี้พบว่า บุคคลที่อยู่ร่วมในสถานการณ์สื่อสารบางคนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยด้วยกันเอง เช่นกรณีของเด็กนักเรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย หากที่โรงเรียนมีเพื่อนที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็มักจะให้ความสนิทสนมกับเพื่อนที่เป็นชนกลุ่มเดียวกันมากกว่า แต่ในบางครั้งหากที่โรงเรียนมีแต่เพียงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแล้ว ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็จะสนิทสนมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ง่ายขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่เป็นการดำรงระยะห่างระหว่างกลุ่มชนของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนั้น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวก็คือ การมีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยคนอื่นอยู่ในสถานการณ์การสื่อสาร

คู่สื่อสาร

การศึกษาค้นพบว่าคุณสมบัติที่อยู่ในตัวคู่สื่อสารซึ่งในที่นี้คือชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็เป็นอีกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร คุณสมบัติดังกล่าวได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารของคู่สื่อสาร พรหมแดนชาติพันธุ์ของคู่สื่อสาร และวัยของคู่สื่อสาร

ความสามารถในการสื่อสารของคู่สื่อสาร การศึกษาครั้งนี้ค้นพบความสามารถในการสื่อสารของคู่สื่อสารมีความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในสองลักษณะด้วยกันได้แก่ ความรู้ของคู่สื่อสาร และความสามารถด้านภาษาของผู้สื่อสาร

ความรู้ของคู่สื่อสารชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแม้จะดูเหมือนว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย แต่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกลับระบุว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อมีการสื่อสารกันในประเด็นละเอียดอ่อนเช่นเรื่องศาสนา ดังที่ชายสูงอายุชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยผู้หนึ่งที่ระบุชัดเจนว่าตนเองจะหลีกเลี่ยงการสนทนาในเรื่องศาสนากับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ไม่มีความรู้ ขณะที่กล่าวพูดคุยอย่างเปิดเผยจริงใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องศาสนากับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีความรู้เท่านั้น นอกจากนี้หญิงสาว

ชาวมลายูเชื้อสายไทยก็อธิบายในทำนองเดียวกันว่าตนเองจะพูดคุยเรื่องศาสนากับชาวมลายูเชื้อสายมลายูในลักษณะที่เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้มากกว่าที่จะพูดคุยในลักษณะที่ว่าฝ่ายใดดีกว่า ดังนั้น พอสรุปได้ว่าความรู้ของคู่สื่อสารจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยเช่นกัน

ความสามารถทางภาษาไทยของคู่สื่อสารก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับชาวมลายูเชื้อสายไทยสะดวกมากขึ้น เช่น ในกรณีที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยจะให้ความสนิทสนมกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูนั้น ความสามารถทางภาษาไทยก็มีส่วนที่จะทำให้ความสนิทสนมดังกล่าวเบ่งบานง่ายขึ้น ดังกรณีของหญิงสาวชาวมลายูเชื้อสายไทยที่ช่วงวัยเด็กเคยไปนอนบ้านเพื่อนชาวมลายูเชื้อสายมลายูที่มีแม่เป็นชาวไทยที่สามารถพูดภาษาไทยได้ ทำให้มีความรู้สึกที่แม่ของเพื่อนคนดังกล่าวมีความเข้าใจตนเองเป็นอย่างมาก สิ่งนี้นำไปสู่ความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นที่มีต่อกันได้

พรมแดนชาติพันธุ์ของชาวมลายูเชื้อสายมลายู หากพิจารณาพรมแดนชาติพันธุ์ของชาวมลายูเชื้อสายมลายูจะพบว่า เส้นแบ่งระหว่างความเป็นพุทธกับมุสลิมที่ชัดเจนที่สุดก็คือ ในเรื่องของพิธีกรรมทางศาสนา เส้นพรมแดนดังกล่าวมิใช่สิ่งที่สถิตคงที่ แต่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลและเทศะเช่นกัน

แม้ว่ารัฐกลั่นต้นในปัจจุบันจะถือได้ว่าเป็นรัฐหนึ่งในมาเลเซียที่ประชาชนชาวมุสลิมส่วนใหญ่ค่อนข้างจะเป็นผู้ที่มีความเคร่งครัดในการปฏิบัติตามหลักการของศาสนาอิสลาม แต่ในอดีตชาวมลายูเชื้อสายมลายูก็ยังคงมีการผสมกลมกลืนกับชาวมลายูเชื้อสายไทยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเช่นการไปร่วมชิงเปรต หรือแม้แต่การแต่งงานกับชาวมลายูเชื้อสายไทยโดยเปลี่ยนไปนับถือศาสนาพุทธ แต่ในปัจจุบันพฤติกรรมของชาวมลายูเชื้อสายมลายูจะแตกต่างออกไป ทำให้ปฏิกิริยาตอบสนองของชาวมลายูเชื้อสายไทยก็จะแตกต่างกันไปด้วย ขณะที่เส้นพรมแดนระหว่างชนสองกลุ่มจะชัดเจนมากขึ้น ดังนั้น ในหลายกรณีชาวมลายูเชื้อสายไทยมักต้องปรับตัวเข้าหาชาวมลายูเชื้อสายมลายู ขณะที่ชาวมลายูเชื้อสายมลายูมักไม่ได้แสดงการปรับตัวในลักษณะดังกล่าว เช่นเมื่อชาวมลายูเชื้อสายไทยต้องการดื่มน้ำชากับเพื่อนชาวมลายูเชื้อสายมลายู ร้านน้ำชาที่ทั้งสองคนจะไปก็คือ ร้านของชาวมลายูเชื้อสายมลายู ไม่ใช่ร้านของชาวมลายูเชื้อสายไทยหรือจีน นอกจากนี้การเชื้อเชิญชาวมลายูเชื้อสายมลายูเข้าร่วมกิจกรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยก็เปลี่ยนไปจากที่เคยเชื้อเชิญกันอย่างตรงไปตรงมาปัจจุบันแม้จะมีการเชื้อเชิญกันอยู่บ้างแต่ก็มักเป็นไปในลักษณะที่เล่นทีจริง เนื่องจากชาวมลายูเชื้อสายไทยเองไม่แน่ใจว่าการเชื้อเชิญดังกล่าวจะทำให้อีกฝ่ายลำบากใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของชนกลุ่มตนหรือไม่ เช่น กรณีของเด็กหญิงชาวมลายูเชื้อสายไทยเชื้อเชิญเพื่อนชาวมลายูเชื้อสายมลายูมาเล่นสงกรานต์โดยเป็นการเชื้อเชิญในเชิงที่เล่นทีจริง หรือหากไม่ได้

เป็นการเชื่อเชืงที่เล่นที่จริงผู้เชื่อเชืงชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยก็มักรู้ล่วงหน้าว่าชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูมีความต้องการมาเข้าร่วมกิจกรรมของตนอยู่บ้าง เช่นกรณีของเด็กชายชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยกล้าที่จะเชืงชวนเพื่อนชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูมางานลอยกระทง เนื่องจากรู้ว่าเพื่อนชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูสนใจมางานกิจกรรมดังกล่าวเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังพบว่าชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูบางคนยังคงมาขอคำแนะนำจากพระสงฆ์หรือขอให้หมอเสน่ห์ชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยทำเสน่ห์ให้ ส่วนหนึ่งก็เนื่องจากชาวมาเลเชียคนดังกล่าวไม่ได้มีความเคร่งครัดหรือยึดมั่นในขอบเขตทางศาสนาของตนมากนัก จึงทำให้พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นได้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเมื่อมองภาพรวมของสังคมมาเลเชียในอดีตและปัจจุบันมีความแตกต่างกันพอสมควร จากอดีตที่ทำการสื่อสารโดยเส้นพรมแดนทางชาติพันธุ์ไม่ค่อยถูกนำมาเกี่ยวข้องเปลี่ยนเป็นการให้ความสำคัญกับเส้นพรมแดนดังกล่าว หรืออาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันเส้นพรมแดนชาติพันธุ์ของชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูมีความเข้มข้นมากขึ้น สิ่งนี้ทำให้การผสมกลมกลืนเข้ากับชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยเป็นไปได้ยากหรือน้อยลง ขณะที่ระยะห่างที่มีระหว่างกันกลับมีมากขึ้น อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องคำนึงก็คือ มิใช่ว่าเส้นพรมแดนชาติพันธุ์ที่เข้มข้นมากขึ้นจะทำให้เกิดความบาดหมางระหว่างกัน ซึ่งสิ่งนี้เป็นคนละประเด็นกัน

วัยของผู้สื่อสาร อายุของผู้สื่อสารเป็นอีกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของผู้สื่อสาร จากการศึกษาพบว่า ทุกครั้งที่พบการแสดงออกที่มีต่อกันในเชิงก้าวร้าวรุนแรงไม่ว่าจะเป็นด้วยวาจาหรือกำลัง อายุของผู้สื่อสารมักเป็นช่วงอายุไม่มากคือมักไม่เกินยี่สิบปี ในช่วงอายุดังกล่าวการติดต่อสื่อสารมักให้อารมณ์เข้ามามีส่วนในการแสดงออก ทำให้พฤติกรรมการสื่อสารที่แสดงออกมีลักษณะเป็นเชิงก้าวร้าวรุนแรง เช่นการที่เด็กชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูในฐานะผู้สื่อสารบอกให้ชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยเปลี่ยนศาสนา การที่เด็กชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูล้อเลียนเด็กชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยว่ากินหมู หรือแม้แต่การดูถูกว่าพระหัวล้านเหมือนแมลงภู่ พฤติกรรมเช่นนี้ล้วนแล้วแต่พบได้เฉพาะผู้สื่อสารที่มีอายุน้อยทั้งสิ้น

สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าวัยของผู้สื่อสารมีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกในการสื่อสาร ซึ่งวัยที่น้อยมักทำให้พฤติกรรมการสื่อสารก้าวร้าวรุนแรงพบได้ง่ายขึ้น ขณะที่ผู้ศึกษาไม่พบพฤติกรรมดังกล่าวของชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูผู้สื่อสารที่มีอายุมากกว่ายี่สิบปี ดังในกรณีที่ผู้ศึกษาสอบถามชาวมาเลเชียเชื้อสายไทยถึงการมีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับชาวมาเลเชียเชื้อสายมลายูบ้างหรือไม่ ก็ได้รับคำตอบว่ามีบ้างแต่เป็นเรื่องส่วนตัวไม่ใช่เรื่องศาสนา

ผู้สื่อสาร

จากการศึกษาพบว่า ตัวผู้สื่อสารชาวมลายูเชื้อสายไทยซึ่งมีคุณสมบัติที่ประกอบด้วยความสามารถในการสื่อสารของผู้สื่อสาร พรมแดนชาติพันธุ์ของผู้สื่อสาร และวัยของผู้สื่อสารเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทย

ความสามารถในการสื่อสารของผู้สื่อสาร ความสามารถในการสื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทยสามารถจำแนกได้เป็นสี่ลักษณะด้วยกันคือ ความสามารถในการใช้ภาษา การมีจุดเด่น นิสัยที่เป็นมิตร และความเข้าใจในเรื่องศาสนาอิสลาม

1. ความสามารถในการใช้ภาษา ชาวมลายูเชื้อสายไทยส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษามลายูกลันตันได้ดีพอ ๆ กับภาษาไทยถิ่นตุมปัต-ตากใบที่ใช้เป็นภาษาแม่ รองลงมาคือภาษามลายูกลาง อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า ยังมีชาวไทยบางส่วนที่ไม่สามารถใช้ภาษามลายูกลางได้ ความสามารถทางด้านภาษาดังกล่าวมีส่วนในการนำชาวมลายูเชื้อสายไทยไปสนิทสนมกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูเช่นกัน ดังที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยผู้หนึ่งที่ระบุว่าตนเองมักไม่ค่อยไปนั่งทานน้ำชากับชาวมลายูเชื้อสายมลายูเท่าไรเนื่องจากไม่มีความสามารถทางด้านภาษามลายูกลันตันสักชิ้นเพียงพอ แต่ในทางตรงกันข้าม ชาวมลายูเชื้อสายไทยที่สามารถใช้ภาษามลายูกลันตันได้ดีมักได้รับการยอมรับจากชาวมลายูเชื้อสายมลายูได้ไม่ยาก ดังที่ชายสูงอายุชาวกลันตันพูดถึงนักเล่นมโนห์ราชาวไทยกลันตันผู้ที่มีความนิยมเป็นอย่างมากจากชาวมลายูเชื้อสายมลายูว่าความสามารถทางด้านภาษามลายูสำเนียงกลันตันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เขาได้รับความนิยม

2. การมีจุดเด่น นอกจากความสามารถทางด้านภาษาแล้ว เอกลักษณ์ของความเป็นมลายูเชื้อสายไทยก็เป็นจุดเด่นของชาวมลายูเชื้อสายไทยที่ทำให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูเข้ามาติดต่อสื่อสารด้วยได้เช่นเดียวกัน สิ่งที่ทำให้ชาวมลายูเชื้อสายไทยมักพูดถึงตนเองอย่างภูมิใจก็คือ ความสามารถของตนในการดำรงและแสดงจุดเด่นของเอกลักษณ์ของตนให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูเห็น ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการแสดงวัฒนธรรมของตนเช่น การฟ้อนรำ หรือการตีกลองยาว นอกจากนี้ยังพบว่าประเพณีของชาวมลายูเชื้อสายไทยโดยเฉพาะประเพณีลอยกระทงมักได้รับความสนใจจากชาวมลายูเชื้อสายมลายูและยอมรับว่าสิ่งนี้คือจุดเด่นของชาวมลายูเชื้อสายไทย สังเกตได้จากการยินยอมให้ชาวมลายูเชื้อสายไทยจัดพิธีลอยกระทงในระดับรัฐมีขบวนแห่ยิ่งใหญ่ไปตามท้องถนนยาวกว่าห้ากิโลเมตร โดยรัฐบาลสนับสนุนงบประมาณบางส่วนช่วยเหลือและถือเป็นส่วนหนึ่งในการท่องเที่ยวมาเลเซียด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังได้รับการยอมรับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในเรื่องความสามารถทางด้านต่าง ๆ ยังมีส่วนทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยอมรับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่ว่าจะเป็นความสามารถทางไสยศาสตร์ของนักเล่นมโนราห์ ความสามารถทางไสยศาสตร์ของหมอเสน่ห์ หรือแม้แต่พระสงฆ์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

3. นิสัยที่เป็นมิตร นิสัยที่เป็นมิตรของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักเป็นสิ่งที่ทำให้ชาวมาเลเซียเข้ามาติดต่อสื่อสารในลักษณะผสมกลมกลืนกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้ไม่ยาก เช่น การยอมรับให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาขายของในงานวันลอยกระทง การยอมรับให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาเที่ยวหรือมาร่วมงานลอยกระทงอย่างเป็นมิตร โดยไม่ได้มีการแสดงออกถึงการกีดกันแม้แต่น้อย และความเป็นมิตรเช่นนี้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในพื้นที่รู้สึกได้ดี ครั้งหนึ่งผู้ศึกษาได้ไปรับประทานอาหารในร้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแห่งหนึ่งไม่ไกลจากชุมชนบ่อเสม็ดมากนัก เมื่อถามพนักงานเสิร์ฟชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่นี่เป็นอย่างไรก็ได้รับคำตอบว่าเป็นกลุ่มชนที่นิสัยดีและค่อนข้างเป็นมิตร

4. การมีความเข้าใจเรื่องศาสนา บ่อยครั้งที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในเรื่องศาสนาอิสลามของตนในการติดต่อสื่อสารกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู อาทิ การที่ผู้มุ่งมั่นไปร่วมละศีลอดกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ต้องวางตัวนิ่งเฉยสำรวมให้เข้ากับสถานการณ์ และรู้ว่าควรจะทำอะไรเมื่อไรให้สอดคล้องกับพิธีการของกิจกรรมดังกล่าว หรือการที่หญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยไม่ยอมทานอาหารหรือแอบทานอาหารเมื่อร่วมโดยสารกับรถประจำทางที่มีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูซึ่งถือศีลอดนั่งอยู่ด้วย หรือแม้แต่ในที่ลับตาหญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังไม่ใช้ภาชนะใส่อาหารร่วมกับของเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเมื่อตนนำหมูปริบประทานในหอพัก นอกจากนี้ยังพบว่าเมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเชื้อเชิญเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาร่วมงานกิจกรรมของตนก็มักแสดงความเข้าใจที่มีต่อศาสนาอิสลามโดยการว่าจ้างให้แม่ครัวชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาประกอบอาหารและนำภาชนะต่าง ๆ มาจัดเลี้ยงด้วย ที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีความเข้าใจในเรื่องศาสนาอิสลามอย่างค่อนข้างละเอียดลึกซึ้ง

พรมแดนชาติพันธุ์ของผู้สื่อสาร แม้ว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนับถือศาสนาพุทธซึ่งแตกต่างจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่การไปมาหาสู่กันหรือการทำกิจกรรมร่วมกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในงานประเพณีหรือศาสนาอิสลามนั้น ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักเข้าร่วมเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการไปร่วมงานแต่งงาน การไปเยี่ยมเยียนเพื่อนฝูงชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในวันฮารีรายอ นอกจากนี้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังยินดีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของตนหากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูต้องการ ไม่จะเป็นการเข้ามาชมพิธีลอยกระทง การมาเปิดร้านขาย

ของในวัดในงานลอยกระทง จากการศึกษาพบว่า มีเพียงบางกรณีเท่านั้นซึ่งค่อนข้างเป็นส่วนน้อยที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต้องการที่จะแยกตัวออกไปทำกิจกรรมของตนเอง กิจกรรมดังกล่าวมักเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธและมักกระทำกันภายในวัด เช่นพิธีทอดกฐิน เป็นต้น ขณะเดียวกันเท่าที่ผู้ให้ข้อมูลสังเกตดูก็พบว่าพิธีกรรมดังกล่าวหากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูต้องการเข้าร่วมอาจเป็นในเชิงสังเกตการณ์เพื่อการศึกษาเช่นการวิจัยก็ยังสามารถเข้าไปอยู่ในพิธีได้เช่นกัน

สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าพรมแดนชาติพันธุ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนั้นค่อนข้างยืดหยุ่นสามารถปรับให้โน้มตัวเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ไม่ยาก ซึ่งต่างจากของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ดูเหมือนจะมีความชัดเจนตายตัวมากกว่า และมักไม่ค่อยปรับโน้มเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

วัยของผู้สื่อสาร อายุหรือวัยของผู้สื่อสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารเช่นเดียวกับอายุหรือวัยของผู้สื่อสารดังที่ได้กล่าวตอนต้น เนื่องจากสถานการณ์การสื่อสารมักมีลักษณะเป็นการกระทำและการตอบสนองการกระทำของอีกฝ่าย การศึกษาค้นพบว่าเมื่อผู้สื่อสารชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีอายุน้อยที่ทำการสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อนในเชิงก้าวร้าวรุนแรง การตอบสนองของผู้สื่อสารชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็มักเป็นการตอบสนองในเชิงก้าวร้าวรุนแรงเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นด้วยวาจา เช่น การโต้เถียงกันว่าศาสนาของใครดีกว่าใคร การเสียดสีความเชื่อของอีกฝ่าย หรือด้วยกำลัง เช่น การลงมือใช้กำลังแก้ไขปัญห

ดังนั้น พอสรุปได้ว่าอายุของผู้สื่อสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารที่แสดงต่อผู้สื่อสารในลักษณะที่ว่า ยิ่งอายุของผู้สื่อสารมีน้อยเท่าไร ความก้าวร้าวรุนแรงในการสื่อสารก็อาจเป็นไปได้มากขึ้นเท่านั้น

ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน

ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างผู้สื่อสารกับผู้สื่อสาร ในที่นี้คือระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย การศึกษาค้นพบความลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวอันได้แก่ ความยาวนานของความสัมพันธ์ และการยอมรับนับถือที่มีต่อกัน

ความยาวนานของความสัมพันธ์ การศึกษาครั้งนี้พบว่าอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารในเชิงบวกของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็คือความยาวนานของความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน เช่นการคลุกคลีกับเด็กชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในวัย

เด็กทำให้เมื่อเติบโตขึ้นก็ยังรู้สึกไม่ห่างเหินกัน การร่วมเรียนในห้องเรียนเดียวกันเป็นเวลานานแรมปี การไปโรงเรียนพร้อมกันแทบทุกวัน หรือการร่วมกันทำงานผ่านความยากลำบากร่วมกันมาเป็นเวลานาน ความสัมพันธ์อันเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขความยาวนานของช่วงเวลาเช่นนี้เป็นเสมือนสายใย ร้อยรัดความสนิทสนมหรือความแน่นแฟ้นของชนสองกลุ่มที่มีต่อกันให้แนบแน่นกันมากขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าสายใยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารที่มีต่อกันอย่างเลี่ยงไม่ได้ เช่น ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะแสดงการยอมรับไม่ตรีจิตหรือความช่วยเหลือจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมิใช่ เพราะต้องการความช่วยเหลือเท่านั้น แต่เพราะความสนิทสนมที่มีต่อกันซึ่งเกิดขึ้นเพราะการอยู่ร่วมกันเป็นเวลานาน เช่นกรณีเด็กชายชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ระบุว่ามีเพื่อนสนิทชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเพราะเพื่อนคนดังกล่าวชอบช่วยเหลือ และการช่วยเหลือนี้นี่เองที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเป็นเพื่อนกันมาเป็นเวลานาน

การยอมรับนับถือที่มีต่อกัน การศึกษาค้นพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยซึ่งแสดงออกในลักษณะการแสดงการยอมรับนับถือกันในสามลักษณะใหญ่ด้วยกัน กล่าวคือ การยอมรับนับถือที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย การยอมรับนับถือที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีต่อชาวมาเลเซีย และการยอมรับนับถือที่มีระหว่างกัน

1. การยอมรับนับถือที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

แม้ว่าการศึกษานี้จะมุ่งไปที่ผู้สื่อสารชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเป็นหลัก แต่ข้อมูลที่ได้ก็ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปฏิกิริยาตอบสนองของผู้สื่อสารชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเช่นกัน เมื่อพิจารณาปฏิกิริยาตอบสนองของผู้สื่อสารชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจากปากคำของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองปรากฏว่ามีการแสดงออกในหลายลักษณะด้วยกันได้แก่ ปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่เป็นการยอมรับเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย การให้เกียรติชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย การให้คุณค่าเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย การยอมรับในสิทธิที่พึงมีของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย และการยอมรับโดยปริบูรณ์จนสามารถผสมกลมกลืนด้วย

การยอมรับเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนั้นสามารถแสดงออกได้ในหลากหลายลักษณะและหลากหลายสถานการณ์ แน่แน่นอนว่าเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่ล้วนแตกต่างจากเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูอย่างเห็นได้ชัด และในบางครั้งเอกลักษณ์ดังกล่าวก็อาจทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีความลำบากใจบ้าง เช่น การเลี้ยงสุนัขในบริเวณบ้านที่ติดกับบ้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู หรือการรับประทานอาหารในช่วงที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูถือศีลอด อย่างไรก็ตาม

การศึกษาครั้งนี้พบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเองสามารถยอมรับเอกลักษณ์ที่แตกต่างดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

นอกจากเอกลักษณ์ข้างต้นแล้วยังมีอีกหลายที่แสดงออกถึงความเป็นตัวตนของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอย่างชัดเจน อาทิ การสร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่ หรือการจัดงานลอยกระทงที่มีขบวนพราศ์ยิ่งใหญ่แห่พร้อมขบวนกลองยาวปิดถนนหนึ่งฟาก การแสดงออกดังกล่าวก็ยังได้รับการยอมรับจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจนบางกรณีมีการให้ความสนับสนุนช่วยเหลือด้วยในกิจกรรมดังกล่าวด้วย เช่น การที่ผู้นำชาวมาเลเซียเป็นประธานจัดงานลอยกระทงของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย การยอมรับดังกล่าวยังแสดงออกให้เห็นแม้ว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะเป็นชนส่วนน้อยในสถานการณ์การสื่อสารก็ตามดังเช่นกรณีของเพื่อนนักศึกษาชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแสดงออกว่าไม่แคร์ว่าเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจะนับถือศาสนาพุทธ หรือเป็นผู้ที่รับประทานอาหารที่ศาสนาอิสลามห้ามเช่นหมูก็ตาม

การยอมรับในคุณค่าเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยอมรับในเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเป็นการยอมรับเอกลักษณ์ที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมักหลีกเลี่ยงหรือมองว่าเป็นจุดด้อยของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เช่นการเลี้ยงสุนัขหรือรับประทานหมู แต่พฤติกรรมการให้คุณค่าเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเป็นการยอมรับที่ชาวมาเลเซียมักให้ความสำคัญหรือยอมรับในจุดเด่นจนในบางกรณีเหนือกว่าเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเอง เช่น การเชื้อเชิญให้ไปแสดงกลองยาวในวันประกาศเอกราชของมาเลเซีย หรือการแสดงออกให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยรู้สึกว่าการเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยนั้นเป็นจุดเด่นที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูต่างให้ความสนใจ นอกจากเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมแล้ว เอกลักษณ์ทางด้านภาษาของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่สามารถใช้ภาษาไทยได้ แม้จะไม่ดีนักแต่ก็มักเป็นข้อได้เปรียบชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในหลายสถานการณ์ เช่น การทำงาน การศึกษาพบว่า ในบางครั้งชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูให้คุณค่าภาษาไทยจนเป็นข้อได้เปรียบในการเข้าทำงานของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เนื่องจากรัฐกลันตันตั้งอยู่ติดกับประเทศไทย เช่นการเป็นล่ามที่แทนชุดเจาะน้ำมันที่มักมีเรือประมงไทยผ่านไปเสมอหรือการทำงานในบริษัทที่ต้องติดต่อกับชาวไทยในประเทศไทย

การที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแสดงออกว่าให้คุณค่าเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเช่นนี้ นอกจากจะเป็นการสร้างสร้างความภูมิใจให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแล้ว ยังมีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการกล้าแสดงออกในเอกลักษณ์ของตนเองของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอีกด้วย ทั้งความภูมิใจในเอกลักษณ์ของตนและความกล้าแสดงออกนั้นเป็นสัญลักษณ์ที่แสดง

ให้เห็นถึงโอกาสที่เปิดกว้างสำหรับการดำรงชีวิตในฐานะชนส่วนน้อยของสังคมที่มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันได้เป็นอย่างดี

การยอมรับโดยการให้เกียรติชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย การศึกษาพบว่า ในบางกรณีเมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงการให้เกียรติต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มีปฏิกิริยาตอบกลับโดยการแสดงการยอมรับการให้เกียรติดังกล่าว และแสดงการให้เกียรติตอบเช่นเดียวกัน แม้ในบางครั้งที่การสื่อสารดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น การที่สุลต่านชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเป็นผู้เห็นชอบลงนามแต่งตั้งหัวหน้าพระสงฆ์ในรัฐกลันตัน หรือในเทศกาลลอยกระทงที่ผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยอมรับมาเป็นประธานในพิธีลอยกระทงซึ่งเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย นอกจากนี้ยังพบว่า มุขมนตรีรัฐกลันตันที่เคร่งศาสนายังแสดงการให้เกียรติพระสงฆ์ในรัฐกลันตันแม้จะเป็นชนศาสนิกอื่นด้วยการเชิญไปขอคำปรึกษาและแก้ไขปัญหาสังคมร่วมกัน ทั้งยังตั้งรางวัลให้กับฆราวาสชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยผู้ช่วยดูแลวัดอีกด้วย

ในระดับประชาชนด้วยกันก็มีหลักฐานว่ามีการให้เกียรติกันเช่นกัน ดังคำบอกเล่าของพระสงฆ์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ระบุว่าเมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเข้ามาที่วัดไทยก็มักแสดงการให้เกียรติโดยการทำตัวเรียบร้อยและมักถามว่าสิ่งใดสามารถทำได้และสิ่งใดที่ไม่สามารถทำได้

ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าปฏิกิริยาของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในลักษณะแสดงการให้เกียรตินี้ดูเหมือนว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการสื่อสารในเชิงบวกเนื่องจากทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถซึมซับ จดจำ และแสดงให้เห็นว่ามีความรู้สึกที่ดีต่อการให้เกียรติดังกล่าวอันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยความปลอดภัย

การยอมรับในสิทธิของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย นอกจากการยอมรับเอกลักษณ์การให้เกียรติ และการให้คุณค่าเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแล้ว ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยังแสดงการยอมรับในสิทธิที่มีเหนือชนกลุ่มอื่นของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย แม้ว่าสิทธิดังกล่าวจะมีน้อยกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ตามที เนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันของชาวมาเลเซียทุกชาติพันธุ์ว่าสังคมมาเลเซียใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันแบบแบ่งปันปันส่วนกัน หรือเรียกว่า ‘โควต้า’ ซึ่งมีลักษณะที่ว่าไม่มีใครจะได้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนต้องการ อย่างไรก็ตามก็ยังเป็นที่ยอมรับกันว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมักมีสิทธิต่าง ๆ มากกว่าชนกลุ่มอื่นเนื่องจากเป็นชนชาติดั้งเดิมของแผ่นดินมาเลเซียหรือที่เรียกว่า ‘บุมิปูตรา’ ในขณะที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนและอินเดียส่วนใหญ่เป็นผู้อพยพมาจากแผ่นดินอื่น เมื่อพิจารณาชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยปรากฏว่ามีประวัติความเป็นมายาวนานว่าเป็นชนชาติดั้งเดิมเช่นเดียวกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเช่นกัน แต่ในช่วงประกาศเอกราชมิได้ไปแสดง

ตัวทั้งยังมีจำนวนน้อยมากหากเปรียบเทียบกันชนกลุ่มอื่น ทำให้สิทธิต่าง ๆ ที่ได้มีไม่มากนัก แต่ในปัจจุบันชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้รับการยอมรับจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่าเป็น ‘จื๊วจื๊วมีบุตร’ หรือมีลักษณะของความเป็นบุมีบุตรหรือลูกของแผ่นดินเช่นเดียวกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู การยอมรับดังกล่าวแม้จะไม่ได้มีการยอมรับอย่างเป็นทางการในรัฐธรรมนูญของประเทศมาเลเซีย แต่ในระดับรองลงมาเช่นพรรคการเมืองอย่างพรรคอัมโนก็ให้การยอมรับดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้แสดงการยอมรับออกมาให้สังคมประจักษ์ในหลาย ๆ ลักษณะ เช่นการยินยอมให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถซื้อหุ้นจากกองทุนที่จัดทำขึ้นเพื่อให้บริการเฉพาะชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาสถานะสิทธิของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเปรียบเทียบกันแล้ว ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูดูเหมือนว่าจะมีสิทธิมากกว่า อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าสนใจมิได้อยู่ที่ใครมีสิทธิมากหรือน้อยกว่ากัน แต่อยู่ที่การมองว่าสิทธิที่ได้มานั้นได้รับการยอมรับในเชิงบวกหรือไม่ หากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองมุ่งมองที่จะเปรียบเทียบว่าสิทธิของตนมีน้อยกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็จะมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะหนึ่ง แต่จากการศึกษาพบว่า ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักพูดถึงสิทธิของตนในเชิงบวก โดยมักมองว่าแม้จะมีน้อยกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแต่ก็มีมากกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนหรืออินเดีย ดังนั้น การได้รับการยอมรับในสิทธิไม่ว่าจะมากน้อยก็ตามต่างก็ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีความรู้สึกที่ดีต่อการยอมรับดังกล่าว อันนำไปสู่พฤติกรรมการสื่อสารที่ดีต่อกัน ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเองก็ต้องถือได้ว่าสามารถจัดการกับความรู้สึกของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในเรื่องสิทธิได้เป็นอย่างดี เนื่องจากหากให้สิทธิเทียบเท่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเลย ประชาชนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูบางคนอาจไม่ยอมรับ แต่ผู้นำชาวมาเลเซียใช้วิธีการใช้เอกลักษณ์ร่วมหรือความเป็นลูกของแผ่นดินมายกสิทธิให้กับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ดังนั้น วิธีการใช้เอกลักษณ์ร่วมจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งและน่าจะเป็นต้นตอแห่งคำตอบของการสร้างความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นในสังคม เนื่องจากการทำให้ประชาชนมองไปที่เอกลักษณ์ร่วมแทนที่จะมองในความแตกต่าง ดังนั้น มุมมองที่มีต่อกันก็จะกลายเป็นมุมมองเชิงบวกมากกว่าที่จะเป็นมุมมองเชิงลบ

การยอมรับจนสามารถผสมกลมกลืนกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ปฏิกริยาตอบสนองของชาวมาเลเซียที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่แสดงถึงการยอมรับมากที่สุดที่การศึกษาครั้งนี้ค้นพบก็คือ การยอมรับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจนสามารถผสมกลมกลืนเป็นหนึ่งในชาวไทยกลั่นตนได้ ผู้ศึกษาค้นพบว่าการแต่งงานระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูโดยที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเปลี่ยนมายอมรับนับถือศาสนาพุทธ พฤติกรรมเช่นนี้แม้แทบไม่

มีให้เห็นในปัจจุบัน แต่ในอดีตเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ไม่ยาก เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายห้ามชาวมลายูเชื้อสายมลายูแต่งงานกับผู้ที่ยังไม่ได้เข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ยังมีการแสดงออกอย่างชัดเจนให้เห็นว่ายอมรับชาวมลายูเชื้อสายไทยของชาวมลายูเชื้อสายมลายูในอีกหลายกรณี เช่น การยอมรับในความสามารถทางด้านไสยศาสตร์ของหมอเสน่ห์ชาวมลายูเชื้อสายไทย หรือการยอมรับในความสามารถในการเล่นมโนราห์ หรือแม้แต่การยอมรับในเชิงศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ชาวมลายูเชื้อสายไทยจนมาขอน้ำมนต์ไปใช้

ในปัจจุบันภาพการยอมรับชาวมลายูเชื้อสายไทยจนเข้าไปผสมกลมกลืนกับชาวมลายูเชื้อสายไทยที่พอเห็นได้ก็คือ การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทย เช่น แม่ค้าขายของกินชาวมลายูเชื้อสายมลายูเมื่อเข้าไปขายของในวัดบางครั้งก็พยายามทำตัวกลมกลืนกับชาวมลายูเชื้อสายไทยโดยถอดผ้าคลุมผมออก หรือหญิงวัยรุ่นชาวมลายูเชื้อสายมลายูพยายามทำตัวกลมกลืนกับเพื่อนชาวมลายูเชื้อสายไทยโดยถอดผ้าคลุมผมออกเมื่อมาเที่ยวงานวัดเช่นกัน

2. การยอมรับนับถือที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยมีต่อชาวมลายูเชื้อสายมลายู

การศึกษาค้นพบว่าการยอมรับนับถือที่ชาวมลายูเชื้อสายไทยมีต่อชาวมลายูเชื้อสายมลายูในหลากหลายรูปแบบด้วยกันซึ่งสามารถจำแนกได้ รูปแบบใหญ่ ๆ คือ การยอมรับโดยการให้เกียรติชาวมลายูเชื้อสายมลายู การยอมรับในความเป็นคนพื้นที่เดียวกัน การยอมรับในเอกลักษณ์ของชาวมลายูเชื้อสายมลายู

การยอมรับโดยการให้เกียรติชาวมลายูเชื้อสายมลายู ชาวมลายูเชื้อสายไทยแสดงการยอมรับโดยการแสดงการให้เกียรติชาวมลายูเชื้อสายมลายูในหลายรูปแบบ อาทิ ชาวมลายูเชื้อสายไทยต้องการเรียกตนเองว่าชาว ‘ไทยกลันตัน’ แต่ผู้นำชาวมลายูต้องการให้เรียกตนเองว่าเป็นชาว ‘เซียมกลันตัน’ เมื่อมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันชาวมลายูเชื้อสายไทยก็ยังได้แสดงการให้เกียรติผู้นำของตนโดยการใช้คำเรียกตัวเองว่า ‘เซียมกลันตัน’ แทนที่จะใช้คำแทนตนว่า ‘ไทยกลันตัน’ นอกจากนี้ยังพบว่าการแสดงการให้เกียรติในลักษณะอื่น ๆ อีก เช่น เมื่อชาวมลายูเชื้อสายมลายูเชื้อเชิญชาวมลายูเชื้อสายไทยมาบ้านเพื่อเลี้ยงรับรองก็มักจ้างแม่ครัวชาวมลายูมุสลิมมาทำอาหารเพื่อให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูรับประทานได้อย่างสะดวกใจมากขึ้น การศึกษายังพบว่าในบางกรณีชาวมลายูเชื้อสายไทยได้มีการกล่าวตักเตือนเพื่อนฝูงของตนหากแสดงพฤติกรรมที่ดูเหมือนเป็นการไม่ให้เกียรติชาวมลายูเชื้อสายมลายู เช่น ทานอาหารหรือสูบบุหรี่บนรถประจำทางที่มีชาวมลายูเชื้อสายมลายูอยู่ด้วยในช่วงที่มีการถือศีลอด

การยอมรับในความเป็นคนพื้นที่เดียวกัน การศึกษาพบว่า ชาวมลายูเชื้อสายไทยยอมรับว่าชาวมลายูเชื้อสายมลายูที่เป็นคนในพื้นที่เดียวกัน มีความเข้าใจวัฒนธรรมและวิถี

ชีวิตของตนมากกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มาจากต่างพื้นที่ สิ่งนี้ส่งผลให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเองมองชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในพื้นที่ในเชิงบวกมากกว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มาจากนอกพื้นที่ ขณะเดียวกันก็มองว่าความห่างเหินที่มีต่อกันระหว่างตนกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูนั้นอาจเกิดจากการที่มีคนนอกพื้นที่เข้ามาอยู่ในกลันตันทำให้ไม่มีความเข้าใจในวิถีชีวิตของตนเท่ากับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่อยู่ในพื้นที่ด้วยกัน

การยอมรับในเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู

ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแสดงการยอมรับในเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในหลากหลายรูปแบบได้แก่ การยอมรับในเอกลักษณ์การทักทายของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเช่นเมื่อพบกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักทักทายโดยการสลามหรือเมื่อไปเที่ยวบ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็อาจแสดงการสลามต่อครอบครัวของเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู นอกจากนี้จากการสังเกตการณ์พบว่าในกฎบัตรในวัดไทยที่เก่าแก่ที่สุดในรัฐกลันตันก็ยังคงมีเอกลักษณ์ของความเป็นมาเลเซียเชื้อสายมลายูผสมผสานอยู่ และเมื่อศึกษาให้ลึกลงไปก็ยิ่งพบว่าช่างก่อสร้างที่สร้างกฎบัตรดังกล่าวก็เป็นช่างชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูซึ่งเป็นช่างชุดเดียวกับที่ทำวังของสุลต่านกลันตัน สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าการยอมรับในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมแบบมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้เกิดขึ้นมานานมาแล้ว

นอกจากนี้ยังค้นพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้แสดงการยอมรับเอกลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในลักษณะอื่นอีก เช่น การยอมรับว่ามีเอกลักษณ์ร่วมกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้แก่การแสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นลูกของแผ่นดินเช่นเดียวกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู การแสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นคนกลันตันเหมือนกับเพื่อนบ้านชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูชาวกลันตัน และการแสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นชาวมาเลเซียคนหนึ่งเช่นกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูและแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับชาวไทยที่อยู่ในประเทศไทย

3. การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการยอมรับที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย และการยอมรับของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ซึ่งเป็นการแสดงออกในเชิงรุกของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ที่กำลังจะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็น การยอมรับที่ต่างฝ่ายต่างแสดงออกต่อกันอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น การยอมรับในเชิงให้เกียรติกันและกัน การยอมรับในเชิงพึ่งพาอาศัยกัน และการยอมรับในความสนิทสนมที่มีต่อกัน

การยอมรับในเชิงให้เกียรติซึ่งกันและกัน การศึกษาพบว่า เมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู สิ่งที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมดังกล่าวก็คือ การยอมรับที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เช่น การมา

เยี่ยมเจ้าคณะสงฆ์ที่ป่วยของสุลต่านชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู หรือการไปเยี่ยมสุลต่านชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเมื่อเจ็บป่วยของเจ้าคณะสงฆ์มาเลเซียเชื้อสายไทย หรือการที่มุขมนตรีรัฐกลันตันชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเชิญพระสงฆ์ไปขอคำปรึกษา และพระสงฆ์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ไปร่วมให้คำปรึกษาเช่นกัน สิ่งนี้เป็นการแสดงถึงการให้เกิดปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่ทั้งสองฝ่ายต่างแสดงออกร่วมกัน

การยอมรับในเชิงพึ่งพาอาศัยกัน วิถีชีวิตของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในกลันตันในอดีตเป็นวิถีชีวิตชนบทที่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันมักต้องพึ่งพาอาศัยกันอยู่เสมอ เช่นเมื่อมีการทำนาจะมีการช่วยกันเกี่ยวข้าวดำนาซึ่งไม่ได้แยกแยะว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยหรือชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่ความเป็นคนที่อยู่ในพื้นที่เดียวกันจึงมักมีการพึ่งพาอาศัยกันอยู่เสมอ

การยอมรับในความสนิทสนมที่มีต่อกัน ความสนิทสนมที่มีต่อกันระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมีส่วนอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมการสื่อสารที่มีต่อกัน ความสนิทสนมดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นจากความเป็นมิตรที่มีต่อกันในปัจจุบันเท่านั้น แต่เมื่อสืบย้อนกลับไปในอดีตก็พบสายสัมพันธ์อันแน่นหนาของชนทั้งสองกลุ่มเช่นกัน ดังที่พระสงฆ์องค์หนึ่งแห่งวัดพิบูลทองได้อธิบายว่า ความสนิทสนมดังกล่าว “มันมาตั้งแต่คนเฒ่าคนแก่ของเรา” สอดคล้องสิ่งที่ได้กล่าวถึงว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ระบุว่าตนเองสนิทสนมกับเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเนื่องจากครอบครัวของตนมีความสนิทสนมกันเป็นทุนอยู่แล้ว

ในบางกรณีพบว่าความสนิทสนมที่มีต่อกันทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถสนทนากับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในประเด็นที่ละเอียดอ่อนเช่นเรื่องศาสนาได้ อาทิเมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยถูกชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูพุดจาเชิงหยอกล้อว่าทำไมไม่ไปไหว้หิน ก็สามารถตอบกลับว่าทำไมชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูจึงไหว้ผาผ่น

นอกจากนี้ยังพบว่าความสนิทสนมที่มีต่อกันยังมีส่วนในการทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของสังคมชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ เช่นการไปร่วมดื่มน้ำชาที่ร้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู หรือการไปทานข้าวที่บ้านของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู แต่ในบางครั้งความสนิทสนมก็นำไปสู่การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เช่นการไปร่วมงานแต่งงานหรือการไปงานวันฮารีรายอ

อย่างไรก็ตามมิใช่ว่าความสนิทสนมดังกล่าวจะทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต้องโน้มตัวเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเท่านั้น ในบางสถานการณ์ความสนิทสนมที่มีต่อกันทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูสามารถแสดงพฤติกรรมโน้มตัวเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้เช่นกัน เช่นเมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเชิญชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูให้เข้าร่วมกิจกรรมทาง

สังคมของตนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็เข้าร่วม ในอดีตชาวมีหลักฐานว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็มาร่วมงานวันสาทรหรืองานบวชของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย แม้ในปัจจุบันการเชื้อเชิญในลักษณะดังกล่าวก็ยังคงมีให้เห็น เช่น การที่เด็กวัยรุ่นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยชวนเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาเที่ยวชมงานวันลอยกระทงในหมู่บ้านตน

ที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นอิทธิพลของความสนิทสนมของชนทั้งสองกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างกัน เมื่อเพ่งพินิจคู่สื่อสารที่ไม่มีความสนิทสนมกันจะพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เช่น กรณีของเด็ก ๆ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มักมีปฏิกิริยาตอบสนองการดูถูกจากเพื่อนนักเรียนร่วมชั้นชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่ยังไม่ได้สนิทสนมกันเท่าที่ควรโดยใช้วิธีการโจมตีอีกฝ่ายด้วยวาจาหรือในบางครั้งก็ด้วยกำลัง

ประเด็นที่สื่อสารกัน

จากการศึกษาพบว่า ประเด็นที่สื่อสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยโดยสามารถจำแนกประเด็นที่สื่อสารกันออกได้เป็น 2 ประเด็นหลักด้วยกัน คือประเด็นสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในแง่ลบไม่ว่าจะเป็นเรื่องของศาสนาหรือเรื่องของชาติพันธุ์ และประเด็นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในแง่ลบ

ประเด็นสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในแง่ลบ เมื่อพิจารณาประเด็นสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในแง่ลบจะพบว่า ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักตอบสนองการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวในหลายลักษณะ เช่น แม้พระสงฆ์ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยถูกดูถูกโดยการปิดจุกหรือเด็กไทยบางคนถูกดูถูกเรื่องการกินหมูแต่ก็ไม่ได้แสดงการโต้ตอบการดูถูกดังกล่าวแต่อย่างได้ แต่สำหรับชาวไทยก้นตันบางคนไม่เป็นเช่นนั้น ในหลายกรณีชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ตอบกลับการดูถูกหรือพูดถึงชนกลุ่มตนในแง่ลบโดยการโจมตีกลับเช่นกล่าวว่า “โห้ พระศาสนาของมึงเป็นแค่คนธรรมดา พระศาสดาของกูนี่...ลูกกษัตริย์” หรือบางคนเมื่อถูกดูถูกว่าเป็นคนไทยกินหมูซึ่งมีนัยไม่ดีสำหรับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ก็ตอบกลับว่า “กินวัวอย่างเดียว อย่างอื่นไม่รู้รสชาติ” ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้เป็นวิธีการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในลักษณะที่พยายามแยกตัวออกจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูไม่ว่าจะโดยการโจมตีกลับหรือการนิ่งเฉย

อย่างไรก็ตามการศึกษายังค้นพบกรณีที่เป็นการสื่อสารในเชิงปรับตัวเข้าหากันทั้งในแบบการเผชิญหน้ากัน การอธิบายและให้เหตุผลประกอบ หรือการเลียงสนทนาในประเด็นที่ละเอียดอ่อน

เด็กมาเลเซียเชื้อสายไทยบางคนเมื่อถูกดูถูกโดยใช้คำว่า ‘ซิแย’ ซึ่งมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแฉ่งที่เกี่ยวกับการกินหมู ต้มเหล้า เด็กมาเลเซียเชื้อสายไทยก็อาจใช้วิธีการตอบโต้โดยโจมตีชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูกลับคืนเช่นกันกล่าวว่า “พ่อแม่ไม่สั่งสอน” การโจมตีกลับเช่นนี้ต่างจากการตอบโต้กลับในตอนต้นตรงที่เป็นการตอบกลับเพื่อต้องการให้อีกฝ่ายหยุดการดูถูก โดยการโจมตีกลับมิได้กล่าวถึงประเด็นแฉ่งของชนกลุ่มอื่นแต่กล่าวถึงแฉ่งในด้านส่วนตัวของคู่สื่อสารดังนัยของคำว่า “พ่อแม่ไม่สั่งสอน” ซึ่งเป็นการตอกกลับในเชิงปรับตัวเพื่อไม่ให้ชนกลุ่มอื่นดูถูกเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้ แต่กรณีการโจมตีศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่กล่าวถึงข้างต้นนั้นเป็นการโจมตีในประเด็นแฉ่งของชนกลุ่มอื่น นัยเพื่อต้องการแยกตัวออกจากกันหรือไม่สนใจที่จะปรับตัวเข้าหากันแล้ว

การศึกษายังพบว่าในบางครั้งชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็ใช้วิธีการอธิบายและให้เหตุผลประกอบเมื่อต้องสื่อสารกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มตนในแฉ่งเช่น การที่ถูกเรียกว่าเป็นคน ‘ไทยแลนด์’ การที่ทางรัฐบาลกลั่นต้นมองว่าการสอนภาษาไทยที่วัดเป็นการแย่งเวลาเรียนของเด็ก หรือแม้แต่การสนทนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามหรือหลักปฏิบัติของศาสนา อาทิ ทำไมชาวไทยต้องไหว้พระพุทธรูป สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าแม้ในประเด็นละเอียดอ่อน หากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยเชื่อว่าสามารถพูดคุยกันเพื่อสร้างความเข้าใจกันได้ และไม่ใช้การถูกดูถูกก็มักใช้วิธีการอธิบายและให้เหตุผลประกอบกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้

นอกจากนี้ยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอาจใช้วิธีการเลี่ยงการสนทนาในประเด็นละเอียดอ่อนเมื่อต้องการไม่ให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกัน เช่น การเลี่ยงที่จะพูดคุยเรื่องศาสนาว่าศาสนาใดดีกว่าศาสนาใด หรือการเบี่ยงประเด็นไปพูดคุยเรื่องทั่วไปโดยที่ยกเรื่องศาสนาไว้เหนือหัวในลักษณะที่ว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรนำมาเป็นประเด็นขัดแย้งกัน

ที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่าเมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยประสบกับสถานการณ์ที่จะต้องสื่อสารกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มตนในแฉ่ง ก็มักจะแสดงออกในท่าลักษณะด้วยกัน ได้แก่ หากเป็นประเด็นสื่อสารแฉ่งที่พอจะพูดคุยอธิบายกันได้ หรือคู่สื่อสารมิได้มีเจตนาดูถูกเหยียดหยามชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจริง ๆ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็จะใช้วิธีการอธิบายและให้เหตุผลประกอบเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างชนสองกลุ่ม หากสามารถหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยในประเด็นที่ละเอียดอ่อนดังกล่าวได้ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็มักจะใช้วิธีการหลีกเลี่ยงการสนทนาในประเด็นดังกล่าว แต่หากประเด็นที่สื่อสารในแฉ่งที่เกี่ยวข้องกับการดูถูกเหยียดหยามชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแล้ว ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักจะแสดงออกในสามลักษณะคือการนิ่งเฉยไม่แสดงการโต้ตอบ การแสดงการตอกกลับในลักษณะที่เป็นการเผชิญหน้า

กันเพื่อให้อีกฝ่ายหยุดการกระทำดังกล่าว หรือที่รุนแรงที่สุดก็คือ การโจมตีกลับถึงประเด็นด้านลบของคู่สื่อสาร

ประเด็นสื่อสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในแง่ลบ ที่กล่าวว่าเป็นประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องกับชาวไทยก้นในแง่ลบนั้นเพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่าหากไม่ใช่ประเด็นแง่ลบไม่ว่าจะเป็นในประเด็นทั่วไปหรือในประเด็นแง่บวกกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมักจะแสดงพฤติกรรมสื่อสารที่แตกต่างจากการสื่อสารกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในประเด็นแง่ลบอย่างค่อนข้างชัดเจน ดังที่ชายสูงอายุชาวบ้านบ่อเสม็ดระบุว่าหากคุยกันในเรื่องที่ดีก็ไม่ค่อยมีปัญหา แต่หากถามเรื่องศาสนาก็มักจะโกรธกันได้ นอกจากนี้ยังพบว่าสำหรับการพูดคุยเรื่องละเอียดอ่อนเช่นเรื่องศาสนาแล้ว หากมิใช่การพูดถึงประเด็นดังกล่าวในแง่ลบ เช่นการถามเพื่อหาความรู้หรือพูดคุยในประเด็นที่เป็นจุดร่วมของทั้งศาสนาพุทธและอิสลาม การพูดคุยดังกล่าวก็เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการสื่อสารด้วยความเปิดเผยจริงใจแม้จะเป็นการกล่าวถึงประเด็นละเอียดอ่อนอย่างเรื่องศาสนาก็ตาม

นอกจากนี้ยังพบว่าในการติดต่อสื่อสารกันหากเกี่ยวข้องกับประเด็นที่เป็นจุดร่วมระหว่างชนสองกลุ่มซึ่งมักไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องศาสนาในแง่ลบแล้ว ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถปรับตัวเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูได้ไม่ยาก ดังเช่นการพูดคุยกันในเรื่องชีวิตประจำวันหรือการสื่อสารของคนรุ่นใหม่ที่ไม่นำเรื่องศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องเลย และในบางกรณีผู้ศึกษาพบว่ามีการติดต่อสื่อสารในเรื่องที่ต่างฝ่ายต่างมีประสบการณ์ร่วมกันก็ทำให้การสื่อสารของชนทั้งสองกลุ่มเกิดความกลมเกลียวในลักษณะที่แสดงถึงการปรับตัวเข้าหากันได้มากขึ้น เช่น การพูดคุยเรื่องการทำมาหากินของครอบครัวที่เหมือนกัน การร่วมเล่นกีฬาฟุตบอลด้วยกันเนื่องจากมีความชอบที่เหมือนกัน

พฤติกรรมข้างต้นดูเหมือนว่าจะเป็นพฤติกรรมสื่อสารที่ต่างฝ่ายต่างโน้มตัวเข้าหากันคนละครึ่งทาง แต่การศึกษาพบว่า มีบางพฤติกรรมที่ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยสามารถโน้มตัวเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมากกว่าที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูโน้มตัวเข้าหาชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย เช่น การที่เด็กนักเรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยชื่นชอบที่จะไปเที่ยวบ้านเพื่อนชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูส่วนหนึ่งก็เพราะว่าคุยกันรู้เรื่อง แม้จะเคยพูดคุยกันเรื่องศาสนาแต่ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูก็ได้แสดงออกให้เห็นว่าความแตกต่างทางด้านศาสนาไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ผลตอบแทนที่ต้องการจากการสื่อสาร

จากการศึกษาพบว่า ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต้องการผลตอบแทนจากการสื่อสารในสองรูปแบบหลักด้วยกัน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นความต้องการผลตอบแทนในเชิงวัตถุและผลตอบแทนทางด้านจิตใจ

ผลตอบแทนในเชิงวัตถุ ตัวอย่างของผลตอบแทนในเชิงวัตถุที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้รับจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเมื่อมีการติดต่อสื่อสารได้แก่ การที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยพิมพ์บัตรเชิญถึงผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูโดยใช้คำเรียกกลุ่มชนตัวเองว่า ‘เซียมกลันตัน’ หรือ ‘Siam Kelantan’ แทนที่จะใช้คำว่ามาเลเซียเชื้อสายไทยเนื่องจากมีความเกรงใจผู้นำชาวมาเลเซียที่ครั้งหนึ่งเคยระบุว่าอยากให้อีกฝ่ายใช้คำว่า ‘เซียมกลันตัน’ เนื่องจากคำว่าไทยเกรงว่าจะคล้ายกับคนไทยในประเทศไทย วิธีการสื่อสารในลักษณะแสดงการให้เกียรติเช่นนี้ส่วนหนึ่งก็เพราะต้องการให้ผู้ผู้นำชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมาเปิดงาน ทั้งยังต้องการการสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของงบประมาณ หรือการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อีกด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังใช้วิธีการพยายามที่จะเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมืองของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเช่นต้องการเป็นสมาชิกพรรคโดยการใช้ความเป็นชนดั้งเดิม ‘บุมีปุตรา’ ที่เหมือนกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูในการเรียกร้องสิทธิที่พึงมีของตน แม้การเรียกร้องดังกล่าวจะไม่ได้รับสิทธิมากมายนัก แต่ก็มากเพียงพอที่จะเห็นถึงความแตกต่างหากเทียบเคียงกับสิทธิที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนหรืออินเดียในมาเลเซียได้รับ เช่นการได้รับการอนุญาตให้ซื้อหุ้นที่เปิดขายเฉพาะชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเท่านั้น

ผลตอบแทนในเชิงจิตใจ ส่วนผลตอบแทนทางได้จิตใจหรือผลตอบแทนที่จับต้องไม่ได้ อาทิ การได้รับการยอมรับจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เช่น การได้รับเชิญไปแสดงกลองยาวในวันประกาศเอกราช โดยชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยระบุว่าหากชาวมาเลเซียไม่เชิญไปตนเองก็จะรู้สึกไม่สบายใจ แต่เมื่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเชิญไปก็แสดงว่าตนเองได้รับการยอมรับว่ามีค่านอกจากนี้การศึกษายังพบว่าในบางครั้งชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยพยายามที่จะปกปิดเอกลักษณ์บางอย่างของตนเพื่อให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยอมรับ เช่น กรณีของหญิงสาวชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่บอกกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูว่าตนเองไม่กินหมู ส่วนหนึ่งก็เพราะต้องการให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูยอมรับตนเองได้ง่ายขึ้น

ดังนั้น พอจะสรุปได้ว่าผลตอบแทนที่ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยต้องการจากการสื่อสารนั้นมีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู

โดยผลตอบแทนดังกล่าวจะมีลักษณะที่เป็นผลตอบแทนในเชิงวัตถุหรือเป็นสิ่งที่จับต้องได้เช่นเงิน
สนับสนุนและเป็นผลตอบแทนในเชิงจิตใจเช่นการยอมรับ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยทั้งหมด
พอจะสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยประกอบด้วย
6 ปัจจัยหลักด้วยกันคือ บริบทรอบข้าง ผู้สื่อสาร คู่สื่อสาร ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ประเด็นที่
สื่อสารกัน และผลตอบแทนที่ต้องการจากการสื่อสาร